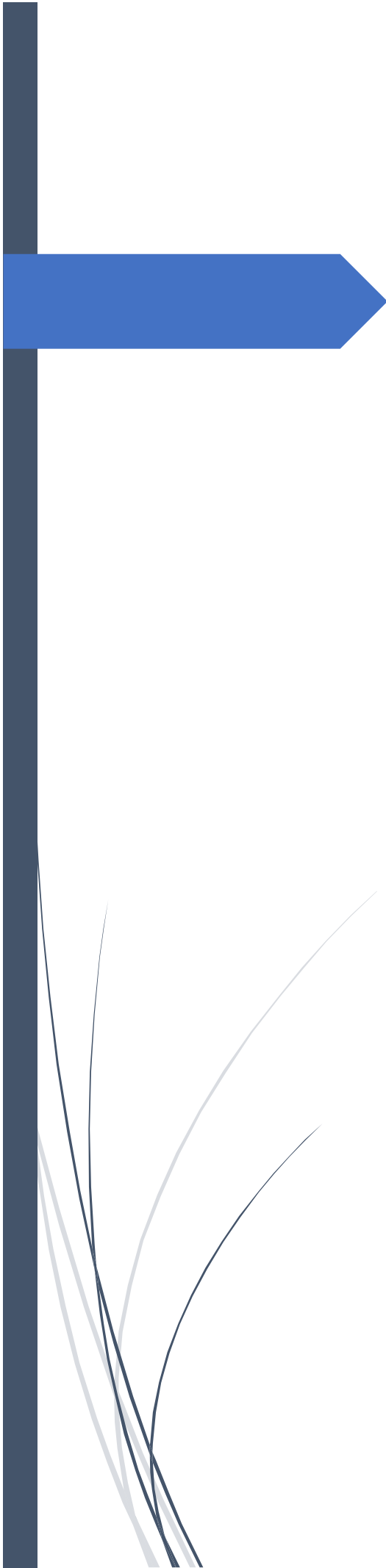

ISA 540 AJOURFØRT

*HERUNDER TIL INDVIRKNINGER PÅ
REGNSKABSMÆÆSIGE SKØN*

Udarbejdet af:
Sami Elmajdoubi & Sabaoon Hassanzai
AALBORG UNIVERSITET - CAND.MERC.AUD

Abstract

The purpose of this thesis is to analyze the purpose of revising ISA 540 – *Accounting Estimates, and Related Disclosures*. And what mistakes auditors have made in addition to auditing estimates. Furthermore, the thesis will evaluate which changes the IAASB has made, and what effects these changes could have for auditors that got annotations regarding accounting estimates. The thesis will compare the requirements for ISA 540 and ISA 540 Revised, to see how it will affect the individual auditors disciplinary actions, in the cases that have been noted by Danish Disciplinary Board on Auditors, if they were to follow the requirements for ISA 540 Revised.

The annotations that will be inspected, are the cases that has been evaluated by Danish Business Authority regarding auditors based in Denmark. The thesis includes furthermore an overview of cases, that shows the annotations auditors have been given, regarding accounting estimates, where auditors had lack of professional skepticism in their auditing and lack of documentation for the audit of estimates. The overview shows cases from 2009, where ISA 540 was released, until 2019 where ISA 540 was revised.

To this thesis, it has been considered the relevant period, in which the cases occur, is going to be year 2009 too year 2019. It is because the thesis examines what effects have the changes in ISA 540 on auditor's disciplinary work before standard was updated.

The purpose of this thesis is to analyze and understand if the auditor would get any better in regarding to auditing accounting estimates in comparison to the changes that has been in ISA 540. ISA 540 Revised is all around better describes and more precise, regarding guide materiel. Furthermore, how auditors should focus more on professional skepticism, and documentation. The thesis also concludes which procedures to perform regarding the individual cases inspected, and which assessment procedures and substantive procedures the auditor should perform, to not minimize the chances of getting an annotation. Overall, the ISA 540 Revised, will be a great way to help the auditors understand how to go about accounting estimates, and decrease the annotations in the future.

Titelblad

Specialeafhandling 2022

Uddannelsessted: Aalborg Universitet – Cand.Merc.Aud 10 semester

Vejleder: Kim Stormly Hansen

Afleveringsfrist: 07/06-2022

Anslag: 200.171

Sami Elmajdoubi

2018970

Sabaoon Hassanzai

20156591

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	1
BAGGRUND FOR PROBLEMFORMULERING	1
PROBLEMFELT	2
PROBLEMFORMULERING:	2
HYPOTESE	2
AFGRÆNSNING	3
VIDENSKABSTEORETISK STÅSTED	3
DATAGRUNDLAG OG KILDEKRITIK	6
DEN REDEGØRENDE DEL.....	8
FORVENTNINGSKLØFT	8
PRINCIPAL AGENT TEORI.....	11
REVISIONSPROCESSEN	14
ISA 540 (INDEN DEN BLEV AJOURFØRT).....	23
KRAVENE ISA 540 STILLER REVISOR	24
<i>Risk assessment procedure and related activities</i>	<i>24</i>
<i>Identifying and assessing the risk of Material Misstatement</i>	<i>26</i>
<i>Response to the Assesed Risk of Material Misstatement</i>	<i>26</i>
<i>Further Substantive Procedures to Respond to Significant Risks.....</i>	<i>27</i>
<i>Evaluating the Reasonableness of the Accounting Estimates, and Determining misstatements.....</i>	<i>28</i>
<i>Disclosures Related to Accounting</i>	<i>29</i>
<i>Indicators of Possible Management Bias</i>	<i>29</i>
<i>Written representations.....</i>	<i>30</i>
<i>Documentation.....</i>	<i>30</i>
INDLEDNING TIL ANALYSEN – DEL 1.....	30
BAGGRUNDEN FOR ÆNDRING AF ISA 540	31
<i>Hvad er de væsentlige ændringer i standarden ISA 540 ajourført?</i>	<i>32</i>
<i>Hvordan øger ISA 540 ajourført fokus på revisorens udførelse af professionel skepsis ?</i>	<i>47</i>
<i>Hvordan er ISA 540 skalerbar?.....</i>	<i>49</i>
<i>Hvordan ISA 540 ajourført tager højde for iboende risikofaktorer</i>	<i>50</i>
<i>Hvad har man ændret i forhold til testning af regnskabsmæssig skøn.....</i>	<i>51</i>
ANALYSE AF KENDELSER VEDRØRENDE REGNSKABSMÆSSIGE SKØN - DEL 2.....	51
ARGUMENTATION FOR VALG AF KENDELSER	52
UDVALGTE KENDELSER.....	62
KENDELSE 2.....	73
KENDELSE 3.....	81
KENDELSE 4.....	84
DISKUSSION	89
FORVENTNINGSKLØFT ISA 540 AJOURFØRT.	89
PRINCIPAL ISA 540 AJOURFØRT	90
KONKLUSION	93
LITTERATURLISTE	97
BILAG.....	99

Begrebsdefinition

ÅRL – Årsregnskabsloven

IFSR – International Financial Reporting Standards

IAASB – International Auditing and Assurance Standard Board

FSR – Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

ISA – Internationale Standarder

SL – Selskabsloven

RL- Revisorloven

Indledning

Baggrund for problemformulering

Inden for revisions verdenen er det regnskabsmæssige skøn der er et af de mest udfordrende områder for revisoren, hvor kompleksiteten har gjort det til et af de mest omdiskuterede emner inden for branchen. Dette sker i takt med verdenen konstant er i en teknologisk udvikling, som øger kompleksiteten af transaktioner der sker i virksomhederne. Dette har medført en del ændringer inden for regnskabsstandarder, hvor ISA 540 er en af dem.

Dette har dog altid været et fokusområde for revisoren, da regnskabsmæssige skøn ikke er observerbar og der kan i den forbindelse forbindes usikkerhed dertil. Disse skøn kan derfor ikke afstemmes til udskrifter af banker eller diverse fakturaer. Regnskabsmæssige skøn er i høj grad præget af ledelsen subjektive vurderinger og baserede på komplekse modeller. Dette er en af grundene til at regnskabsmæssige skøn er vanskelige for revisoren at revidere, da det ikke er et åbenlyst resultat.

Dette er blandt andet grunden til, at den International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), der udsteder internationale standarder om revision har ajourført ISA 540 – *Revision af regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger*. IAASB forsøger så vidt som muligt at imødegå disse udfordringer revisoren støder på, i takt med kompleksiteten forøges hos virksomheder. Danske revisorer er forpligtet til at revidere regnskaber i overensstemmelse med de internationale revisionsstandarder.

Dette betyder så at når revisoren bliver introduceret til et regnskab indeholdende regnskabsmæssige skøn, er det væsentligt at revisoren udøver professionel skepsis i høj grad. Ligeledes skal revisoren have et større fokus på at udfordre ledelsens skøn og at kunne dokumentere dette, for at opveje den udvikling i kompleksitet der har været det seneste årti. Det har været et problem for revisorer at kunne håndtere, som kan bekræftes af Erhvervsstyrelsen kontroller og undersøgelser de seneste par år her i Danmark.

Problemfelt

Målet med dette speciale vil være at undersøge hvilke udfordringer revisorer har stået med, når de er blevet kontrolleret af Erhvervsstyrelsen og endt i en kendelse, mere specifikt efter kvalitetskontrollanten har undersøgt revisorernes arbejde. Det formodes at kendelser vil tydeliggøre hvilke udfordringer revisorer imødegår, enten på grund af eksempelvis manglende kompetencer, uagtsomhed eller manglende reguleringer på området.

Under hensyn til genstandsfeltet, regnskabsmæssige skøn, tilsigter specialet at identificere udfordringer revisor har ved revidering af årsregnskaber. Dette gøres udelukkende inden for revision af regnskabsmæssige skøn baseret på ISA 540 ajourført – *Revision af regnskabsmæssige skøn og tilknyttede aktiver*.

Dertil vil dette speciale ligeledes undersøge hvad der fik IAASB til at ajourføre ISA 540, samt identificere de ændringer IAASB har fremlagt ved ajourføringen af ISA 540. Der vil ligeledes blive belyst hvilke revisionshandlinger revisoren bør udføre jævnført den ajourførte ISA 540, i forbindelse med relevante kendelser, for at kunne have undgået disse fejl og mangler. Dette vil gøres for blandt andet, at identificere effekten af den ajourførte ISA 540, samt undersøge hvad disse ændringer betyder for revisoren.

Problemformulering:

Hvilke væsentlige ændringer indeholder den ajourførte ISA 540 om regnskabsmæssige skøn, og havde disse ændringer stillet revisorer, der er dømt ved Revisornævnet i disciplinærsager bedre end før ændringerne af revisionsstandarden trådte i kraft i 2019?

Hypotese

Med specialet vil der blive indført følgende hypotese, angående de kendelser der bliver fremlagt i projektet. Der vil blive opsat den forventning, at de kendelser der bliver udvalgt, er dømt udelukkende ud fra kriterierne fra ISA 540. De kendelser hvor revisoren er blevet noteret, anses som at revisor ikke har opfyldt kriterierne for ISA 540. Dermed de kendelser hvor revisoren ikke er blevet noteret, der antages det at revisor har opfyldt kriterierne for ISA 540. Dette gøres for at gøre det muligt, undersøge og vurdere effekten af IAASB's

ajourføring af ISA 540, samt om disse ændringer vil stille revisoren bedre i forhold til disse kendelser. Denne hypotese vil igennem specialets udfoldelse, blive bekræftet eller afkræftet ved at analysere disse kendelser.

Afgrænsning

For at kunne svare så nøjagtigt og tilfredsstillende på specialets problemformulering, har det været nødsaget med nogle afgrænsninger. Specialets første afgrænsning vil være, at drage fokus til danske revisionsvirksomheder. Dette gøres da specialets udgangspunkt er at tage udgangspunkt i danske revisionsstandards.

Specialets anden afgrænsning er gjort med henblik på at eliminere støj fra andre irrelevante revisionsstandards og love. Derfor vil dette speciale udarbejdet med fokus på ISA 540, ISA 540 ajourført, ÅRL og i tilfælde af andre revisionsstandards er i samspil med ISA 540 eller ISA 540 ajourført. Dette er gjort for at, gøre specialet mere fokuseret omkring problemfeltets område.

Med henblik på de kendelser der vil blive analyseret, så er disse afgrænset til perioden imellem 2009-2019, som er henholdsvis datoen, for hvornår ISA 540 og ISA 540 ajourført trådte i kraft. Derudover er der yderligere afgrænset til regnskabsmæssige skøn vedrørende investering ejendomme.

Videnskabsteoretisk ståsted

Det forudsættes, at læseren opnår kendskab til hvorledes den videnskabelige viden er frembragt, argumenteres og anvendt i afhandling, for at danne grundlag for afhandlingens reliabilitet, validitet og overholdelse af gængs videnskabelig praksis. Nærværende afsnit beskriver således, med henvisning til ovenstående, afhandlingens videnskabsteoretiske ståsted.

Retsdogmatisme

Afhandlingens primære sigte, qua af den angivne problemformulering, er at foretage juridisk analyse af daværende og gældende ret af udvalgte disciplinærsager ved Revisornævnet. Her rettes der i særdeleshed mod retsstillingen og behandling af den ajourførte ISA 540 om

regnskabsmæssige skøn i disciplinærsager af revisorer. I tillæg med problemformulering, opstilles der herudover en *ex-post* hypotese, der i retroperspektiv, forsøger bekræftelse eller falsificering af kendelser på basis af ajourføringen af ISA 540, dvs. om udslagsgivende argumenter fundet i standarden, fortsat ville have ført til domsfældelse i de udvalgte disciplinærsager.

Retskilder er anført og citeret, hvor det er fundet relevant. Der er ikke foretaget en fuldstændig gennemgang af eksisterende retskilder på området, men kilder er anvendt med henblik på udførsel af en målrettet juridisk analyse, herunder samspillet mellem forskellige retskilder. Foruden ISA 540 og ISA 540 ajourført som central revisionsstandard, gøres der brug af revisionsstandarder og andre retskilder, der beskæftiger sig med andre dele af revisionen, hvor dette måtte være relevant som fortolkningsbidrag til dommene, f.eks. professionel skepsis, revisionsdokumentation og vurdering af risici for væsentlig fejlinformation mv.

Det vurderes afslutningsvist, at afhandlingens sammensætning og indhold overholder beskrivelsen angivet i Hansen & Werlauff, 2016 om valg af rets dogmatisk metode i juridiske opgaver (Hansen & Werlauff, s. 222-223, 2016).

Retspositivismen

Retspositivismen indtager en videnskabelig position, i modsætning til retsparadigmer som naturretten, som havde sit afsæt i fornuften og rets følelsen. I den henseende er rets positivismen en forlængelse af positivismen, ved at den opstiller parametre for, hvad der kan opfattes som reel videns produktion, navnlig muligheden for at kunne efterprøve hypoteser og hhv. verificere og falsificere udsagnet (Hansen & Werlauff, s. 20, 2016).

Retspositivismen, som det kan antydes af navnet, finder de juridiske modsætningslutninger grundlæggende, dvs. at det er afgørende, hvad loven siger, og hvad den modsætningsvis ikke siger. Baggrunden for kernen i Retspositivismen kan ifølge dette udledes ud fra to grundlutninger (Blume, 2020);

- 1) Retspositivismen hylder en hierarkisk retsopfattelse. Retskilder og øvrig lovgivning er ikke ligestillede, og følger en rangorden, hvor den højere, senere eller specielle lov går forud jf. lex-principperne.
- 2) Centralt for Retspositivismen, er det, at regler finder deres berettigelse i en hjemler, dvs. reglen er lovfæstet i gældende ret. Her ligger det intrinsisk, at retsfølelsen og fornuften ikke nødvendigvis følger strafudmåling og domsfældelse, men blot den gældende ret, hvor hjemlen er lovfæstet.

Ontologi, Epistemologi og logisk slutform

Ontologi henviser til læren om verdens eksistensform, virkelighedens beskaffenhed, og hvordan genstandsfeltet på baggrund af eksistensformen kan opfattes videnskabeligt (Darmer, s.44, 2010). De grundlæggende antagelser om genstandsfeltet, med afsæt i retspositivismen, beror først på den gældende ret, som der henvises til i disciplinærsagerne. Dernæst må den ontologiske reduktion, dvs. begrænsningen af andre verdens opfattelse, indtræde for at afskære sin, der ikke harmonere med den ontologiske forståelse som er fremsat. Epistemologien, som henviser til erkendelsen af eksistensformen, må derfor bero på en vurdering af den gældende ret. Om end man generelt kan påstå juraen som værende objektiv, er det afhængigt af fagområdet. Regnskabsmæssige skøn er afhandlingen centrale drejepunkt, hvorfor det synes at begrænse dele af videns produktionens validitet. Det må medtages i antagelserne, at muligheden for at af- og bekræfte hypotesen, beror på skønsmæssige vurderinger qua af afhandlingens retrospektive natur samt at ISA 540 vedrører regnskabsmæssige skøn.

Erkendelsesmæssigt, med de usikkerheder der måtte eksistere, vil den gældende ret fortsat kunne fungere som juridisk præcedens for andre sager. Juraen kan i den henseende opfattes som værende deduktiv i dens natur, dvs. at bevisførelsen sker ud fra generelle regler eller principper (Darmer, s. 46, 2020). Afhandlingens udføres ligeledes som ovenstående, hvor bestemte sager undersøges ud fra et generelt framework, hvor vores framework er den

ajourførte ISA 540 samt tilhørende retskilder og standarder, som agerer som bedømmelsesinstrument.

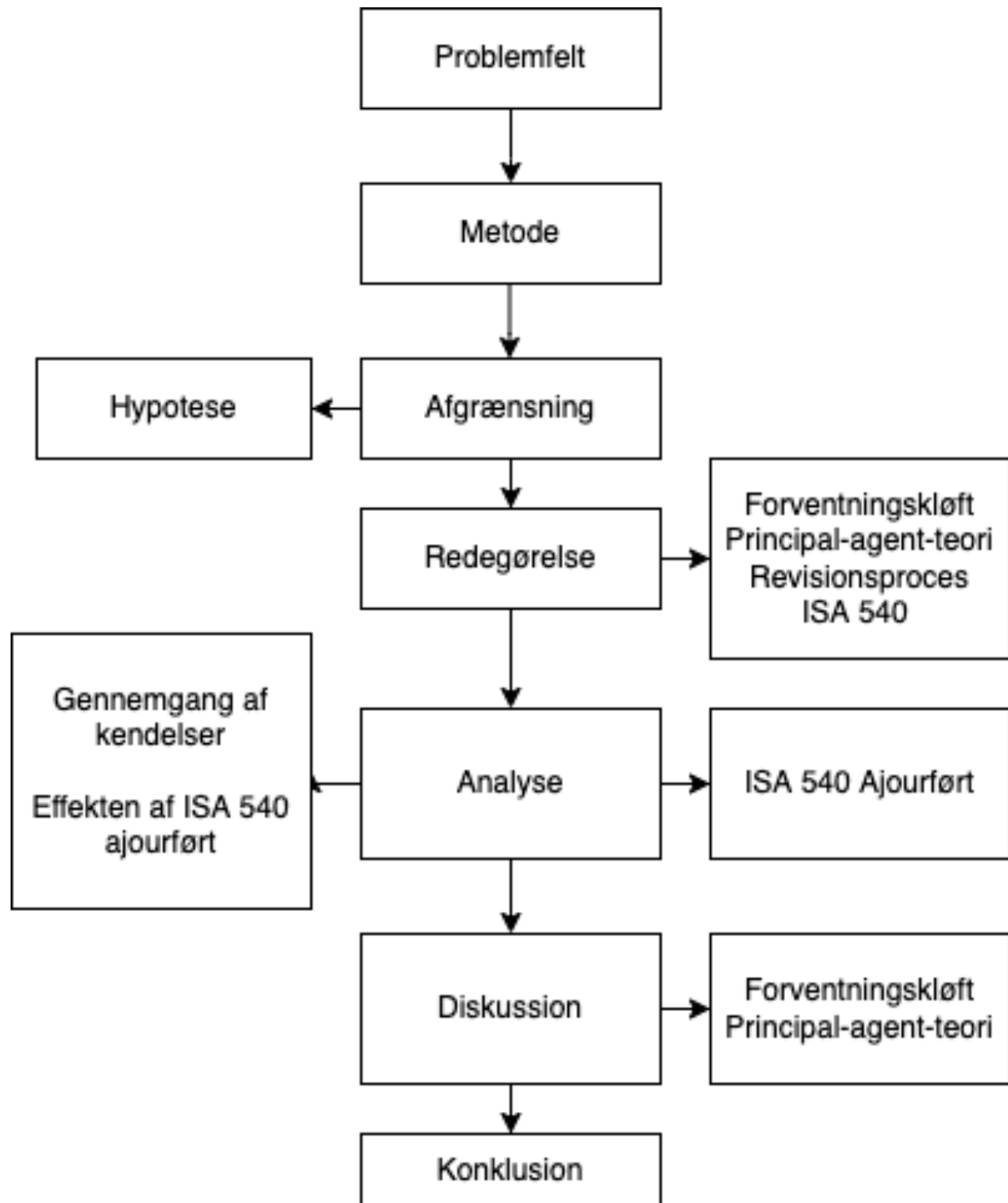
Datagrundlag og kildekritik

Hovedparten af datagrundlaget består af retskilder, revisionsstandarder, udvalgte domme ved Revisornævnte samt andet støttende litteratur hertil. Kildernes karakter følger den juridiske analyse, og det betyder givetvis også, at der ikke er anvendt primære datakilder, grundet det retrospektive undersøgelsesdesign samt begrænset behov for andre kilder end hjemler fundet i den gældende ret.

Videnskabsteoretisk, kan kildekritikken beskrives i omløb af vores paradigme, som befinder kan betegnes som mere realistisk end det er konstruktivistisk. Af denne årsag, foreligger der i empirivalget et øget behov for iboende sandheder og relevante dokumenter (Smith, s. 137, 2020), som bedst kan belyse problemstillingen, dvs. fokus på empiri, der bedst afspejler den uafhængige virkelighed. Slutteligt, og grundlæggende for dataindsamlingen, er det endvidere vigtigt at udvælge empiri, der kan udfordre, eller endda falsificere afhandlingens opstillede hypotese. På denne måde, hvis hypotesen holder vand, er det omvendt også muligt at styrke hypotesen ved udvælgelse af

Designfigur

Dette er med til at give læseren et bedre overblik over specialets struktur.

Den redegørende del

Dette afsnit markerer starten på dette speciale. For at kunne besvare problemformulering, har vi vurderet det til at være en væsentlig faktor, at fastlægge principperne indenfor forventningskløften og principal-agent-teorien. Dette gøres for at få en ide om, hvordan forventningen til revisoren er, set fra et samfundsvinkel. Dertil vil der ligeledes redegøres for principal agent teorien, for ligeledes at få fastlagt, hvordan kommunikation mellem revisor og regnskabsbruger er. Ligeledes vil der blive redegjort for ISA 540, inden den blev ajourført, for at opnå forståelse for standarden.

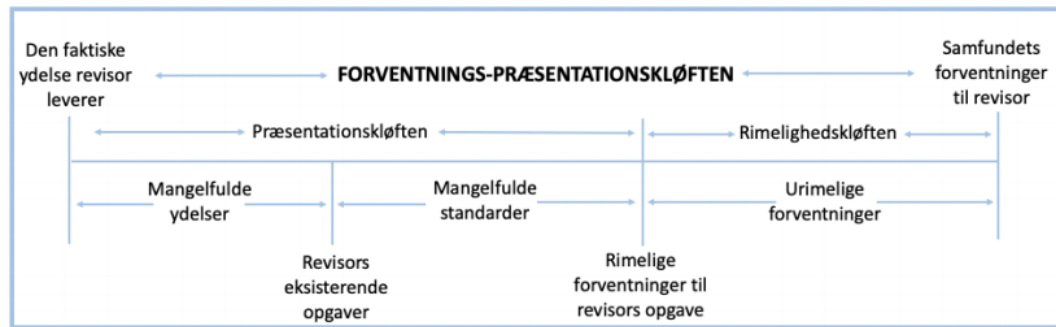
Forventningskløft

I 1989 udgav Brenda Porter en artikel vedrørende forventningen og kløften deri imellem offentligheden og revisoren. Derudover definerede Brenda Porter forventningskløften således (Porter, 1993):

“The gap between society’s expectation of auditors and auditors’ performance, as perceived by society” (Porter, 1993): “An empirical study of the Audit Expectation-Performance Gap”

Forventningskløften er generelt set, ifølge Brenda Porter, den kløft imellem hvad der forventes af samfundet til revisors arbejde og vurderingen af samfundet i forhold til hvad revisor har præsteret. Dertil kan der yderligere uddybes at Porter opfatter kløften imellem hvad der opfattes af revisors leverede ydelse og det som samfundet forventer revisoren præstere. Det imellem er den såkaldte forventningskløft.

Brenda Porter udviklede ligeledes en figur, der havde det formål at belyse de forskellige delkomponenter der udgør “forventningskløften”.

Kilde: Porter, (1993)

Dertil kan der yderligere uddybes at Porter opfatter kløften imellem hvad der opfattes af revisors leverede ydelse og det som samfundet forventer revisoren præstere. Det imellem er den såkaldte forventningskløft.

Jævnført figuren, som Brenda Porter har illustreret det, så øges den såkaldte kløft når revisoren ikke lever op til hvad der forventes. (Porter, 1993, s. 62)

Figuren er yderligere opdelt i en præstationskløft og en rimelighedskløft:

Præstationskløften kan beskrives som den kløft der er imellem hvad der forventes af revisoren, indenfor de rimelige grænser, samt hvad der opfattes af en revisors præstation.

Rimelighedskløft er den kløft imellem, samfundets forventninger til revisoren, og de rimelige pligter der kan forventes af en revisor.

Dertil kan *præstationskløften*, yderligere opdeles i *Mangelfulde ydelser* og *Mangelfulde standarder*.

Mangelfulde ydelser er placeret yderst til venstre i forventningskløften, som er når samfundets forventninger ikke bliver opfyldt og der vurderes at revisoren ikke har levet op til den forventede kvalitet opgaven kræver. Der kan forekomme når samfundet mener, at revisoren har gjort, udarbejdet et utilfredsstillende arbejde og ikke har opfyldt sine pligter, som lovgivningen angiver. Forventningskløftens venstre del af figuren, de mangelfulde

ydelser, beskrives som den kløft der er imellem de eksisterende pligter revisoren har, og den opfattelse af revisors præstation og de udførte handlinger revisor burde udføre ifølge samfundets opfattelse af lovgivningen. Det belyser dertil også den forskel der i samfundets opfattelse af lovgivningen, samt den faktiske lovgivning der er inde for området (Porter, 1993).

Det der ligger bag de mangelfulde ydelser, består af den kommunikation der er imellem samfundets opfattelse af hvad revisors arbejde er og hvilke pligter revisor har, kontra hvad det faktiske er arbejde er. Det kan skyldes samfundets manglende kendskab til diverse reguleringer og lovgivninger der er inde for faget.

De mangelfulde standarder kan ligeledes beskrives som den kløft der er imellem revisors eksisterende pligter og de rimelige pligter der forventes af revisoren. Det er den midterste del af forventningskløften, som beskriver den forventning samfundet har af revisors pligter, kontra hvordan lovgivning beskriver revisors pligter.

Dertil beskriver Porter, at rimelige forventninger der kan stilles revisor af samfundet, som f.eks. kunne være yderligere revisionshandling til at afdække besvigelser, er forventninger der kan opfyldes da det ikke strider i imod revisors rolle. Dog før ønsket kan opfyldes, skal der være en fornuftig grund til for om det er en rimelig forventning at stille revisor, samt om det kan udføres effektivt, før revisor indfrier samfundets ønske. Er kravene fra samfundet inden for de rimelige grænser og kravene opfyldt, kan det forventes af samfundet, at med rimelighed opfylder samfundets ønske (Porter, 1993, s. 50).

Den del af forventningskløften giver det udtryk af samfundets krav til revisor, samt de krav lovgivningen stiller revisor. Beskriver forskellen deri, og hvordan det opfattes.

Rimelighedskløft er den kløft imellem, samfundets urimelige forventninger til revisoren, og de rimelige pligter der kan forventes af en revisor.

Samfundets urimelige forventninger

Forventningskløftens højre del af figuren, beskriver de urimelige forventninger samfundet kan have til revisor, samt de krav lovgivningen stiller revisor. De urimelige forventninger samfundet kunne have, er forventninger der enten strider imod lovgivning inden for god revisorskik, og dermed ikke falder inden for revisors rolle i samfundet. Denne kløft imellem samfundet og revisor, kan skyldes den manglende viden fra samfundets side til lovgivning og reguleringer inden for faget, samt hvilke krav der er og hvad revisors rolle faktisk er. Et eksempel derpå, kunne være at samfundet kunne opfatte, at et regnskab der er blevet underskrevet og revideret af en revisor, er fejlfri og ingen besvigelser er forekommet – Hvor den faktiske opfattelse skal forstås, at revisorer kun udtaler sig med høj grad af sikkerhed, og ikke fuldstændig absolut sikkerhed (Porter, 1993).

Principal agent teori

Nærværende afsnit tager udgangspunkt i bogen Finansiell Rapportering udgave 5 - 2019 af Jens O. Elling et. al, samt en rapport udarbejdet af en studerende fra RUC fra 2007. Agent og Principal teorien bygger på en række antagelser og på baggrund af disse antagelser deduceres frem til en række påstande.

De helt grundlæggende antagelser er:

- Aktører forsøger at maksimere sin egen nytte
- Agenten og Principalen har forskellige interesser og mål som er i uoverensstemmelse
- Der eksisterer informationsasymmetri mellem principalen og agenten

Tilbage i tiden, hvor man i den neoklassiske økonomiske tankegang arbejdede ud fra teorien om at selskaber er profitmaksimerende enheder, som opretholdes for at skabe værdi for sine aktionærer. I den virkelige verden kan virksomheder selvfølgelig ikke tage beslutninger på egen hånd, og de kan hellere ej lave målsætninger på egen hånd. Ifølge koalitionsmodellen, er det kun personer der kan opsætte målsætninger og tage beslutninger. Koalitionsmodellen klarlægger, at en virksomhed er bestående af et netværk af socioøkonomiske sammenhænge mellem forskellige interessegrupper, og alle disse interessegrupper besidder ressourcer. Interessegrupperne kaldes også ressourceejere. Alle disse ressourceejere sætter deres ressourcer til rådighed for virksomheden, og virksomheden bruger disse ressourcer til at skabe værdi. Ressourceejere får til gengæld

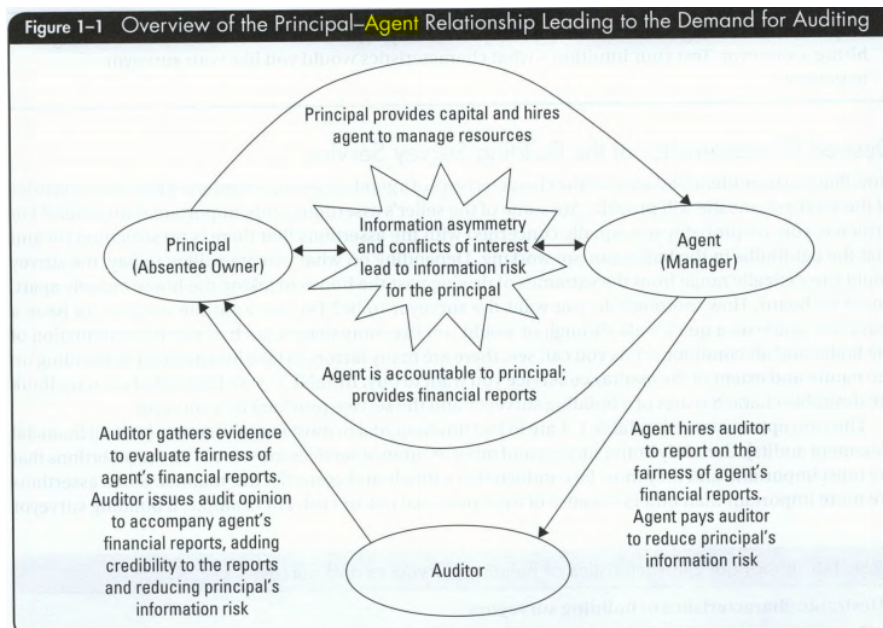
belønning eller modydelse af virksomheden. De forskellige ressourceejere kunne eksempelvis være kunder, leverandører, investorer eller långivere osv. der stiller ressourcer rådighed for virksomheden. Koalitionen sker på baggrund af ressourceejere har ønske om få opfyldt personligt mål. Interesser og ønsker om opfyldelse af personligt mål kan være forskelligt hos de forskellige ressourceejere. Eksempelvis kan det nævnes, at ledelsens og ejernes ønske om højere løn og kundernes ønske om billige priser, går i karambolage med ejernes ønske om højere udbytte og overskud (RUC, 2007).

Det er ledelsens opgave at tilgodese ressourceejernes interesse i forhold til selskabet, og ikke alene tænke på sine egne interesser. Ledelsen er ansvarlig for at formulere mål for selskabet, samt opretholde driften i selskabet. Dette sker på baggrund af et kompromis mellem, det at der skal være økonomisk stabilitet i virksomheden og samtidig skal ledelsen sørge for at tilfredsstille ressourceejerne, ved at give dem værdi tilbage fra virksomheden for de ydelser de stiller til rådighed. Dog kan ledelsen have egne personlige interesser, som kan komme i karambolage med de andre interessegrupper. Ledelsen kan have interesse i at fremme stor opsparing i virksomheden fremfor at vælge og fordele det til øvrige ressourceejere, hvilket skyldes at opsparing skaber basis for vækst og dermed tilføjer ledelsen prestige når der skabes økonomisk vækst. Den neoklassiske teori tydeliggør at ledelsen varetager ejernes interesser og i modydelse får ledelsen belønning fra ejerne. Som neoklassisk teori forudsætter at ledelsen arbejder for ejernes interesse, så sætter principal-agent teori skillelinje i dette, ude fra teorien om at ledelsen godt kan have afvigende interesser fra ejernes interesser. Principal-agent teorien fremhæver, at virksomheder er bestående af et knudepunkt mellem forskellige kontrakter mellem forskellige ressourceejere som hver især har nogle personlige mål som skal opnås via virksomheden. Essensen med Principal-agent teori er, at teorien fokuserer interaktionen mellem aktører set i forhold til usikkerhed og informationsproblemer (RUC, 2007).

Teorien fremstiller og undersøger forholdet mellem to individer, kaldet principalen og agenten. Principalen har til ansvar for at uddelegere arbejdsopgaver, mens agenten påtager sig arbejde fra principalen. Principalen kan eksempelvis være ledelse eller ejere. Principalen fører kontrol med hvordan agenten forvalter økonomiske ressourcer, som den får stillet til rådighed af principalen. Ejere af en virksomhed kan have interesse i at føre kontrol med

ledelsen, i forhold til hvordan de forvalter virksomhedens økonomiske ressourcer. Principal-agent teori klarlægger i denne sammenhæng, at ledelsen ligger med flere oplysninger om virksomheden end ejerne og dette skyldes, at ledelsen har større indsigt i virksomheden om relevante forhold og virksomhedens interne regnskab. Hvis principalen er en ejer af virksomhed, der fører kontrol med ledelsen af virksomhed, så er dette kontrol begrænset til de oplysninger ejeren får af ledelse. Dette skyldes at ejeren ofte er fraværende i den daglig ledelse og ikke har mulighed for en fuldkommen kontrol af ledelsen. Principal-agent teori argumenterer derfor, at der skabes informationskløft mellem ejeren og ledelsen. Informationskløften kaldes også for asymmetrisk information. Informationskløften giver ledelsen muligheder for at disponere efter egen interesse, som kan komme i strid med ejerens interesse. Eftersom principalen ikke kan fuldkommende kontrollere agentens arbejde, så opstår der mulighed for skjulte handlinger der tilfalder agentens egne interesser og ikke principalens. Denne adfærd er bedre kendt som Moral Hazard. Skjult adfærd der eksisterer mellem principalen og agenten, påføre agenten ekstra kontrol fra principalens side. I regnskabsmæssig henseende har ledelsen ansvaret for at regnskabets indhold og at den er udarbejdet efter de rette standarder og regler. Ledelsen kan dog have incitament til at udarbejde optimistiske årsregnskaber eller budgetter ved at udarbejde optimistiske skøn eller holde tilbage på negativ information (O. Elling, 2019).

Principal-agent teorien klarlægger at der eksisterer asymmetrisk information og moral hazard adfærd mellem principalen og agenten og derfor er det nærliggende at argumenterer for at eksterne regnskaber bør revideres, når det er forholdet mellem ledelse og ejeren der lægges til udgangspunkt. Ejere anvender oftest en revisor til at kontrollere om oplysningerne er korrekte i regnskabet. (O. Elling. s.50, 2019).

Figur: Principal-agent-teorien (Eilifsen, Messier Jr., Glover, & Prawitt, s. 7, 2013)

Ovenfor ses modellen som klarlægger og tydeliggør hvorfor revision af regnskaber relevant. Principalen er regnskabsbruger og er ejeren af virksomheden, hvor agenten er regnskabsudarbejder og er virksomhedens ledelse. Som tidligere nævnt så eksisterer der informationskløft og skjult adfærd mellem disse to individer. I forlængelse til dette ønsker principalen at få øget tillid til det regnskab som agenten udarbejder. For at principalen kan få forøget tillid til regnskabet, anvender principalen uafhængig tredjepart som er en revisor, der skal revidere regnskabet og give en udtalelse om dette. Revisorer fører revisions procedure og indsamler revisionsbevis og på baggrund af dette giver en konklusion.

Revisionsprocessen

Dette nærværende afsnit inddrager inspiration fra bogen Revision i Praksis skrevet af Martin Samuelsen, Sumit Sudan, Christina Maria Davidsen og Henrik Parker (2 udgave, 2019)

Uafhængighed:

En revisor skal imødekom reglerne i revisorloven §24 om uafhængighed. Revisor og revisionsvirksomheden der er knyttet til en revisionsopgave eller kontrollerer dennes udførsel, skal ved udførsel af opgaver som er omfattet §1 stk. 2 være i uafhængige af virksomheden. Revisorer må ikke være involveret i virksomhedens beslutningstagning. Revisorer er ikke uafhængige når der foreligger direkte eller indirekte ansættelsesmæssige

forhold, forretningsmæssige forhold eller økonomiske interesse. Bekendtgørelse 735 af 17. juni 2016 om godkendte revisorer og revisionsvirksomheders uafhængighed, klarlægger hvis der foreligger trusler mod revisorens uafhængighed, skal revisoren træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger til at formindske truslen jf. revisorloven §24 stk. 3. Hvis revisorens uafhængighed er fortsat i fare, selv efter de truffe sikkerhedsforanstaltninger, skal revisoren afstå fra opgaven.

Planlægningsaktiviteter og risikovurderingshandling (ISA 300 & ISA 315):

Formål med planlægning og risikovurderingshandling, er at revisoren identificerer risici som kan forårsage fejlinformation i regnskabet. I forlængelsen til dette skal revisoren fastlægge en overordnet revisionsstrategi og en revisionsplan, der skal hjælpe revisoren med identificere risici og dermed opnå høj grad sikkerhed for at der ikke er væsentlig fejl i regnskabet. Den overordnede revisionsstrategi og revisionsplan kan ændre sig løbende, hvis revisoren identificerer nye risici eller hvis den nuværende revisionsstrategi ikke virker. Man skal i den overordnede revisionsstrategi fastlægge revisionens omfang, tidsmæssige placering og strategi. Man skal derfor først identificere karakteristika ved opgaven, som er med til at definere opgavens omfang. Opgavens karakteristika kan f.eks. være forståelse af virksomheden og dens omgivelser og dens interne kontroller. Yderligere revisionspåtegning, revisionsprotokollat, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme er krævet, branchespecifikke rapporteringskrav. Revisoren kan her identificere nye standarder og lovregelsat der kan have relevans for revisionen.

- Rapporteringsmål, tidsmæssig placering af revisionen og arten af kommunikation

Den relevante revisor skal planlægge den tidsmæssige placering af revisionen. Herudover skal revisoren tage højde for kommunikation med øverste ledelse, hvorfor revisoren skal planlægge tidsmæssig placering og arten af kommunikation med øverste ledelse. I planlæggelse skal der også indgå hvornår og hvordan sker kommunikation mellem opgaveteamet. Der er nogle væsentlige forhold som opgaveteamet skal have fokus på, herunder fastlæggelse af væsentlighed, områder hvor der høj risiko for væsentlig fejlinformation, besvigelser, hvordan påvirker de identificeret risici revisionen på

regnskabsniveau og forventninger om valg af strategi for revisionen dvs. om det skal være kontrol baseret revision eller substansbaseret revision. Opgaveteamet er en relevant ressource i revisionsopgaven, hvor både tidsmæssig placering, art og omfang skal også planlægges sammen med dem. Der skal kortlægges, hvilke ressourcer revisionsvirksomheden har. Vurderer på erfaring/ekspertise hos den enkelte teamemedlem og kontra risiko. Overveje omfanget af ressourcer, altså hvor mange personer der skal arbejde på opgaven og hvor mange timer de skal arbejde. Yderligere hvornår skal ressourcerne tages i brug i forhold til planlægning, statusrevision og løbende revision. Hvordan ressourcerne skal instrueres, ledes og tilses.

Determinering af væsentlighed:

ISA 320.2 tydeliggør og definerer hvad væsentlighed er. Årsregnskabsloven indeholder ikke en klar definition på væsentlighed og referer dermed til "*International Financial Reporting Standards*" (her efter IFRS). IFRS udtrykker således, at fejlinformation er væsentlig, såfremt den kan have indvirkning på regnskabsbrugers beslutninger. Revisoren skal fastlægge væsentlighedsniveau for regnskabet som helhed. Revisoren skal efter sin dømmekraft vurdere på det beløb, som revisoren, på vegne af regnskabsbruger, determinerer til at være væsentligt for at regnskabet giver retvisende billede. Dette gør revisoren på regnskabsniveau. Hvis der er fejlinformationer som enkeltvis eller til sammen påvirker regnskabsbrugerens beslutning, så anses disse for at væsentlige. Der skal indledningsvis identificeres et benchmark, som bliver udgangspunktet for opgørelsen af væsentlighedsniveauet for regnskabet som helhed. Her skal revisoren vurdere på hvem der bruger regnskabet, og hvilke regnskabsposter der er relevante for regnskabslæseren. Revisorer tager oftest udgangspunkt i resultat før skat. Det skyldes, at erhvervsdrivende oftest har et mål om at genere et overskud. Hvis virksomheden har underskud fra år til år, kan man anvende eventuelt omsætning som benchmark. Der kan også fokuseres på omkostninger som benchmark, hvis der reelt ikke eksisterer overskud i den relevant virksomhed. Det ses hos offentlige institutioner og kantiner.

væsentlighedsniveau på regnskabsniveau i %	
resultat før skat	5%-10%
resultat af ordinær drift	2%-4%
omsætningen	0,5%-1 %
egenkapital	1%-2%
aktivmessen	0,5%-1%

(Bog Revision i Praksis, s.144, Sudan Sumit et. al)

Ovenstående er kvantitative kriterier for fastlæggelse af væsentlighedsniveau for regnskabet som helhed, hvor væsentlighedsniveauet opgøres som procentdel af valgte benchmark. Revisoren skal udover fastlæggelse væsentlighed for regnskabet som helhed, også fastlægge væsentlighedsniveauet for bestemte balanceposter, resultatopgørelse og oplysninger. Dette gør revisoren ud fra vurdering af, om der forhold eller regnskabsposter, der gør at regnskabslæseren alligevel tager en anden beslutning, selvom fejlinformation for regnskabet som helhed er lavere. Det følger af ISA 320.11, at der skal også fastsættes væsentlighedsniveau. Væsentlighedsniveauet skal være lavere end væsentlighedsniveau for regnskabet som helhed. Væsentlighedsniveau ved udførsel anvendes til at determinere arten, tidsmæssige placering og omfanget af de yderligere revisionshandlinger der skal gennemføres. Formålet er, at revisoren skal have indsigt og være overbevist om, at ikke korrigerede og uopdagede fejlinformationer, ikke overstiger væsentlighed for regnskabet som helhed.

Risikovurderingshandlinger:

Et betydeligt element i revisionsproces er forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller. Revisoren skal forstå virksomheden, dens omgivelser og interne kontroller, fordi dette hjælper revisoren med at identificere risici for væsentlig fejlinformation i en virksomhed. Den relevante revisors udføre risikovurderingshandlinger på regnskabsniveau og revisionsmålsniveau, for at opnå forståelse af virksomheden, dens omgivelser og dens interne kontroller. Risikovurderingshandlinger danner derfor videre grundlag for planlægning og udførelsen af yderligere revisionshandlinger.

Typen af risikovurderingshandling jf. ISA 315.6

- **Forespørgsler til den daglig ledelse og andre i virksomheden, der kan bidrage til at identificere risici for væsentlig fejlinformation.**

Her vil en betydelig del af revisorens arbejde bestå af forespørgsler, omkring forhold som har påvirket virksomheden i løbet af regnskabsåret. Revisoren skal forstå processerne i virksomheden og interne forretningsgange. Forespørgslerne sker i sammenhæng med andre risikovurderingshandling og revisorens skal helst forespørge de rette personer.

- **Analytiske handlinger**

Formål med denne risikovurderingshandling, er at revisoren vil gerne forstå udviklingen i virksomhedens økonomiske tal på baggrund af eksisterende finansiell og ikke-finansiell information. Hensigten er at identificere usædvanlige begivenheder, transaktioner eller ændringer i virksomhedens processer og aktivitet. Der laves f.eks. en indledende regnskabsanalyse

- **Observation og inspektion**

De informationer som revisoren har tilegnet sig gennem forespørgsler, med henblik på forståelse af forretningsgange, interne kontroller og processer, kan afprøves ved at revisoren gennemfører observation og inspektion hos den relevante virksomhed. Ved observation ser revisoren efter, om ansatte udfører en proces eller procedure efter instruktion. Ved inspektion undersøger revisoren interne/eksterne dokumenter, registreringer, fysiske aktiver. Observationer og inspektion giver revisoren relevant viden om virksomheden, dens omgivelser og interne kontroller.

Betydelig del af risikovurderingshandling omfatter revisorens forståelse af virksomheden og dens omgivelser. Dette giver revisoren bedre mulighed for at identificere risici på regnskabsniveau og revisionsmålsniveau. Derfor er der nogle underliggende relevante forhold, som revisoren skal opnå forståelse af. I forlængelse til dette igangsættes fokus på forståelse af brancheforhold, regulering, regnskabsmæssig begrebsramme og andre eksterne forhold. Gennemgang af disse forhold hjælper revisoren med at afdække branchespecifikke risici, konkurrenceforholdene, eksisterende reguleringer for den relevante virksomhed, Generelle økonomiske forhold på markedet. Herudover man forstå

virksomhedens art: dens drift, dens ejerforhold, ledelsesstruktur og de typer af investeringer, den foretager og planlægger at foretag, herunder investeringer i virksomheder med særligt formål. Yderligere skal revisor tilsigte at forstå virksomhedens struktur og finansiering med hensyn, til at forstå grupperne af transaktioner, oplysninger og balance poster, som med rimelighed forventes at regnskabet indeholder. Revisoren skal forstå virksomhedens anvendelse af regnskabspraksis og forstå årsagerne, for ændringer i regnskabspraksis. Derudover skal revisoren vurderer, om den anvendte regnskabspraksis til passende for virksomhedens forretningsområde, samt i overensstemmelse med den relevante regnskabsmæssig begrebsramme. Forståelse af virksomhedens art spreder sig udover mange aspekter, hertil forståelse af virksomhedens produktion, udvikling, produkter, services og involvering af teknologi, samt geografisk placering af virksomhedens aktiviteter og omfang. Revisor skal forstå om virksomheden er afhængig af enkelte leverandør, samt forstå om der kan være tab på tilgodehavender. De investeringer som virksomheden foretager, kan give revisoren en fornemmelse af virksomhedens evne til fremtidig indtjening.

Revisoren skal også have indsigt i virksomhedens mål og strategier, hertil forstå om virksomheden befinder sig i en udviklingsfase, stagnerende eller stabil, idet dette determinerer type af risici virksomheden kan være påvirket af og hvilke risikovurderingshandlinger skal revisoren lave i forhold til disse.

Forståelse af virksomhedens interne kontroller er væsentligt element i revision. Dette er både relevant på regnskabspostniveau og revisionsmålsniveau. Revisoren skal ikke forstå alle kontroller i virksomheden, men kun dem som er relevante for regnskabet, herunder også dem som relevant for regnskabsmæssige skøn

Definition af interne kontrol

"Den proces, der udformes, implementeres og vedligeholdes af den øverste ledelse, den daglig ledelse og andet personale for give høj grad af sikkerhed for, at virksomheden når sine mål med hensyn til pålidelighed i regnskabsaflæggelsen, effektivitet og økonomisk hensigtsmæssighed i driften og overholdelse af gældende lov og øvrig regulering." (Sumit, s. 172)

Forståelse af de fem kontrolkomponenter

- Kontrolmiljøet

Kontrolmiljøet vedr. ledelsesfunktionerne, samt øverste ledelses og daglig ledelses holdninger, tiltag og opmærksomhed rettet mod interne kontroller, samt dens betydning for virksomheden. Kontrolmiljøet fokuserer på de tiltag og instruktioner ledelsen gøre, for at fastlægge tonen i en organisation, samt kontrollere og påvirke ansattes kontrolbevidsthed. Det relevant for revisoren, at forstå om ledelsens integritet i forhold til kontrolmiljø. Forståelsen af kontrolmiljø har gennemgribende indflydelse på revisors vurdering af risici for væsentlig fejlinformation. Er ledelses holdninger dårlige til kontrolmiljø, kan det betyde væsentligt fejlinformation på alle regnskabsposter og noteoplysninger.

- Virksomhedens risikovurderingsproces

Revisoren skal tage stilling til virksomhedens risikovurderingsproces, hvilket omhandler om den relevante virksomhed har udformet og implementeret en proces der

- Identificerer forretningsrisici
- Skønne over betydelighed af risiciene
- Tage stilling til sandsynlighed for, at risiciene sker
- Hvad gør virksomheden for at håndterer disse risici

Information og kommunikation

Revisoren skal undersøge og forstå informationssystemer, samt processer i virksomheden der er væsentlige for regnskabsaflæggelse. Derfor skal revisoren forstå:

- Transaktioner i virksomheden som har indflydelse på regnskabet
- De procedurer som anvendes til både manuelle systemer og it-systemer, der igangsætter, registrer og behandler disse transaktioner og retter i dem, hvis der indtræder fejl og rapporterer efterfølgende
- Forstå bogføringen og de underliggende informationer og de relevante konti i regnskabet, der anvendes til at igangsætte, registrere, behandle transaktioner, og

ikke mindst retter fejlinformation som efterfølgende overføres til finansbogholderiet.

- Revisoren skal forstå virksomhedens regnskabsaflæggelsesproces, herunder sætte fokus på betydelig regnskabsmæssige skøn og oplysninger.

Det er central del af revisionen, at revisor identificerer forhenværende forhold. Der er tale om identifikation af relevante forretningsgange eller processer, herunder regnskabsaflæggelsesprocessen og processer som tilgodehavender fra salg, vareforbrug, salg eller varebeholdning. Revisoren skal i forlængelse med regnskabsaflæggelsesproces, opnå forståelse af væsentlige regnskabsmæssige skønne og oplysninger, herunder hvilke afsluttende efterposterings og skøn foretages i henhold til regnskabsudarbejdelse. Dette kunne for eksempel være skøn over nedskrivning af varebeholdning, skøn over nedskrivning af tab på debitorer, skøn over ejendomsværdi målt til dagsværdi og opgørelse af feriepenges forpligtelse. Virksomheden skal have kontroller som kontrollerer, at efterposterings skal opgøres korrekt og registreres korrekt.

Kontrolaktiviteter

kontrolaktiviteter imødegår oftest risici på transaktionsniveau. Det disse typer af kontroller, som revisoren efterfølgende tester, hvis der skal laves kontrolbaseret revision. Følgende er eksempler på kontrolaktiviteter

- Godkendelse af transaktioner, kontrakter og afstemninger
- Fysisk kontrol udførelse på anlægsaktiver og lagerbeholdning
- Funktionsadskillelse
- Programmering, der er medvirkende til at kontrollere og sikre, at data behandles på bestemt måde, også kaldet applikationskontroller

Hvis revisoren opdager under revision betydelige risici, skal revisoren undersøge om der relevante kontrolaktiviteter som imødegår disse risici.

Det er ledelsesansvar sørger for at der politikker inden for kontrol aktiviteter og, at kontrollerne fungerer, hvorfor ledelsen skal udvikle og udvælge kontrolaktiviteter, der kan formindske risiciene til et mindre acceptabelt niveau. Ledelsen skal også tage stilling til generelle it-kontroller.

Virksomhedens overvågning af kontroller

Formålet med overvågning er kontroller, er at sikre designet og implementeringen er sket korrekt, for interne kontroller og hertil sikre at disse fungerer optimalt. Revisoren skal forstå om der eksisterer procedure for at fange svagheder i kontroller, og om virksomheden udbedrer eventuelle svagheder.

Identifikation af risici for væsentlig fejlinformation

Revisor skal identificere og vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation på regnskabs- og revisionsmålsniveau. Dette sker på baggrund af den forståelse revisoren har opnået om virksomheden, dens omgivelser og interne kontroller. Risici på regnskabsniveau omhandler risici, som vedrører regnskabet som helhed. Dette kan skyldes ledelsens dårlig integritet i forhold til interne kontroller, hvorfor der eksisterer svage interne kontroller eller manglende opfyldelse af forudsætning om fortsat drift. Risici på revisionsmålsniveau omhandler væsentlig fejlinformation indtræder i resultatopgørelse, balancen og oplysninger. I forlængelse til dette skal revisoren identificere de revisionsmål som er relevante for de enkelte regnskabsposter og oplysninger. Revisoren skal efterfølgende vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation pr. revisionsmålsniveau.

På revisionsmålsniveau kan risikoen for væsentlig fejlinformation opdeles på to niveauer, altså iboende risiko og kontrol risiko.

- Iboende risiko

Iboende risiko er risikoen for at der opstår fejl i en transaktionstype eller regnskabspost, dog kan iboende risiko være forskelligt afhængig af regnskabspostens art og kompleksitet. Det er relevant, at vurdering af iboende risiko tages uafhængig af interne kontroller, idet kontroller er implementeret for at imødegå iboende risiko., hvorfor vurdering af den iboende risiko altid skal tages inden vurdering af kontrol risiko. Den iboende risiko er f.eks. større ved komplekse beregninger sammensat af værdi, som er påvirket af regnskabsmæssige skøn, der er underlagt betydelig skønsmæssig usikkerhed.

- Kontrol risiko

Interne kontroller er implementeret for at håndtere konstateret risici, som forebygger virksomheden i at opnå dens mål. Kontrollerne skal opdage og forebygge fejl information.

Revisoren vurderer kontrolrisikoen på baggrund kendskab kontrolmiljø, interne kontroller, processer og kontrollernes evne til imødegå risici som er væsentligt i for til den enkelte regnskabspost.

Opdagelsesrisiko

Med revisionsmål hvor der er høj risiko, skal omfanget af revisionshandlinger være højere. Dette gøres for at revisoren kan afdække risikoen, for at der opstår fejl med hensyn til den relevante revisionsmål. Risikoen for at en revisor gennem revisionshandlinger ikke opdager fejlen, kaldes opdagelsesrisiko. Samlet set påvirker den iboende risiko, kontrolrisiko, opdagelsesrisiko revisionsrisikoen. Revisionsrisiko skal være på acceptabelt lavt niveau, før det kan vurderes at der rimelighed i revisors konklusioner.

ISA 540 (inden den blev ajourført)

Denne revisionsstandard omhandler regnskabsmæssige skøn efter dagsværdi og tilknyttede oplysninger. Den oprindelige ISA 540, inden den blev ajourført, blev aktiveret og trådte i kraft 15. December 2009, hvor regnskaber efter den dato, hvor i der findes regnskabsmæssige skøn i regnskabet, skulle revideres ifølge denne standard, ISA 540. Revisionsstandard er en guide der forklare hvorledes revisoren skal revidere regnskaber, hvori der findes regnskabsmæssige skøn, samt hvilke krav revisoren bør opfylde, for en godkendt revision. Dertil oplyser standarden ligeledes, hvilke yderligere revisionsstandarter der kommer i spil, i takt med regnskabsmæssige skøn. I denne standard er ISA 315 og 330 fremhævet som væsentlige standarder og i hvilket omfang revisoren benytter disse.

Revisionsstandarden omhandler regnskabsmæssige skøn, hvilket er denne ISA's hovedfokus område. Regnskabsmæssige skøn beskrives som noget der ikke kan måles nøjagtighed, hvorfor man skønner sig til en værdi. Normalt ville man kunne back tracke ved hjælp af dokumentation og dermed afstemme en værdi, men når det kommer til regnskabsmæssige skøn, vil der være andre forhold der skal tages højde for. Disse faktorer der har indflydelse på regnskabsmæssige skøn, er faktorer som ledelsens måde at udarbejde regnskabsmæssige skøn, samt deres neutralitet i udarbejdelsen. Derfor er det helt naturligt at ISA 540 ligeledes har stort fokus på den usikkerhed der måtte være i forbindelse med regnskabsmæssige skøn

og sætter vægt på risici for væsentlige fejlinformationer i regnskabet. Dertil er revisorernes overordnede mål, jf. ISA 540, at opnå tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de regnskabsmæssige skøn, for at dække de risici der skulle være for væsentlige fejlinformationer i forbindelse med regnskabet.

Kravene ISA 540 stiller revisor

I følgende afsnit, vil der beskrives hvilke krav revisoren havde at opfylde inden ISA 540 blev ajourført. ISA 540 opstiller i alt 9 krav til revisoren, og dette vil blive benyttet senere i specialet, til at belyse de ændringer der er i ISA 540 ajourført.

Risk assessment procedure and related activities

Jævnført ISA 540 skal revisor, i tilfælde af at der bliver identificeret regnskabsmæssigt skøn, skal revisorer udføre risikovurderingshandlinger samt revisionshandlinger, for at opnå en forståelse for de risici der er forbundet med det regnskabsmæssige skøn. Dette sker ved at revisorer opnår forståelse for virksomheden, samt dennes omgivelser, for at kunne opnå et bedre grundlag for sin vurdering af risici for væsentlig fejlinformation, i det regnskabsmæssige skøn. ISA 540 opstiller mere præcist 3 punkter, for at revisoren opnår dette krav. (ISA 540, A13)

Det første punkt omhandler forståelsen for virksomheden, samt dennes regnskabsmæssige begrebsramme. Forståelsen af virksomhedens regnskabsmæssige begrebsramme, er med til at hjælpe revisoren i sin risikovurdering, og dertil faktorer der kan være i spil i det regnskabsmæssige skøn. Dette kunne f.eks. være hvilke krav eller metoder det regnskabsmæssige skøn er målt efter, eller om det skal måles efter dagsværdi. (ISA 540, A13).

Det andet punkt omhandler revisorens forståelse af, hvordan ledelsen kommer frem til disse regnskabsmæssige skøn. Der skal revisoren ved hjælp af risikovurderingshandlinger, komme frem til hvordan ledelsen, til at starte med identificere transaktioner, forhold og begivenheder der kan udgøre et regnskabsmæssigt skøn. Yderligere skal revisoren forstå måden ledelsen indregner disse regnskabsmæssige skøn på. Udover dette skal revisoren opnå forståelse, for hvordan ledelsen agere i forhold til faktorer der kunne medføre et nyt

regnskabsmæssigt skøn. Slutteligt skal revisoren undersøge, hvordan ledelsen klassificere, måler og indregner et regnskabsmæssigt skøn, samt om ledelsen benyttet den korrekte metode jf., den regnskabsmæssige begrebsramme. (ISA 540, A13).

Det tredje punkt er disse opstillede krav/kriterier, som revisorer skal opnå en forståelse indenfor. Disse krav er med til at hjælpe revisoren til at forstå hvordan ledelsen udarbejder disse regnskabsmæssige skøn, samt hvilke faktorer der er med i udarbejdelsen af disse regnskabsmæssige skøn. Kravene er disse (ISA 540, Kapitel 8):.

- 1) Metoden, samt modellen til udarbejdelse af de regnskabsmæssige skøn.
- 2) De relevante kontroller, der måtte være i forbindelse med udarbejdelsen af de regnskabsmæssige skøn.
- 3) Hvorvidt, ledelsen har benyttet sig af en ekspert til udarbejde af de regnskabsmæssige skøn.
- 4) Hvilke antagelser der er taget, i udarbejdelsen af de regnskabsmæssige skøn.
- 5) Hvorvidt der har været ændringer i forbindelse med metoden der er anvendt i udarbejdelse af de regnskabsmæssige skøn, fra tidligere perioder.
- 6) Hvorvidt der er usikkerhed i forbindelse med udarbejdelsen af de regnskabsmæssige skøn.

Dette anses som værende risikovurderingshandling revisor bør udføre, når der identificeres et regnskabsmæssigt skøn. Dertil skal revisoren ligeledes undersøge resultatet af tidligere års regnskabsmæssige skøn, samt vurdere om tidligere års regnskabskøn skal indgå i risici vurdering af det reviderende regnskabsmæssig skøns vurdering. (ISA 540, Kapitel 9)

Identifying and assessing the risk of Material Misstatement

Såfremt revisoren identificerer regnskabsmæssige skøn, skal revisoren ligeledes vurdere i hvor høj grad der er skønsmæssige usikkerhed, i det regnskabsmæssige skøn. Dette gøres for at hjælpe revisoren i sin vurdering af risici for væsentlig fejlinformation, som jf. ISA 315. For at revisoren kan vurdere hvor høj grad af usikkerhed der er forbundet med det regnskabsmæssige skøn, er der flere handlinger revisoren kan udføre. Revisoren kan overveje at undersøge hvor følsomt det regnskabsmæssige skøn er, ligeledes undersøge om der er adgang til troværdige dataer fra eksterne kilder. Dertil bør revisoren undersøge hvilken effekt ændringer har på det regnskabsmæssige skøn, altså hvor følsomme disse forudsætninger er. Ved vurderingen af usikkerheden forbundet med det regnskabsmæssige skøn, bør revisoren ligeledes opsætte sine egne forventninger af det regnskabsmæssige skøn, op i mod ledelsens regnskabsmæssige skøn, samt undersøge om ledelsen har benyttet sig af en ekspert i området. (ISA 540, Kapitel 10, 11, A45-46).

Derudover skal revisoren vurdere om de identificerede regnskabsmæssige skøn, er tilknyttet nogen form for usikkerhed og i tilfælde deraf, hvor væsentlig det er for hele regnskabet. Såfremt revisoren kommer frem til at det regnskabsmæssige skøn udgør en signifikant risiko, er der påkrævet fra revisorens side at opnå forståelse for de interne kontroller i virksomheden. (ISA 540, A51).

Response to the Assesed Risk of Material Misstatement

I forhold til reaktion på de vurderede risici for væsentlig fejlinformation i regnskabet, skal revisor udføre revisionshandlinger jf. ISA 330. Disse revisionshandlinger skal revisor tilpasse så de dækker de vurderede risici inden for regnskabsmæssig skøn. Områderne disse handlinger skal afdække, er nedenstående (ISA 540, Kapitel 13):

1. Teste hvorledes ledelsen er kommet frem til det regnskabsmæssige skøn, samt den data det er baseret på.
2. Sammenligne ledelsens regnskabsmæssige skøn, med revisorens egen punktestimat.
 - a. – Benyttes til at vurdere ledelsens punktestimat

Derudover skal revisor, baseret på vurderede risici for væsentlig fejlinformation, undersøge følgende (ISA 540, Kapitel 12):

1. Hvorvidt ledelsen benyttet korrekt indregningsmetode, baseret på deres regnskabsmæssige begrebsramme.
2. Hvorvidt ledelsen har opfyldt betingelserne for korrekt brug af metoder til udarbejdelse af det regnskabsmæssige skøn.

Ved fastlæggelse af de identificerede eller reaktion på de vurderede risici for væsentlig fejlinformation, bør revisor ligeledes overveje om der kan gøres brug af en ekspert på området inden for det identificerede skøn. Dette vil være med til at opnå et tilstrækkeligt revisionsbevis. (ISA 540, Kapitel 14, A96-101).

Further Substantive Procedures to Respond to Significant Risks

Imødekommer revisoren betydelige risici, i forbindelse med sin revision af regnskabet, bør revisoren udføre yderligere substandshandlinger. Jævnfør ISA 540 så refereres der til kravene i ISA 330, som skal være opfyldt, før disse yderligere substandshandlinger udføres. Kravene i ISA 540 er som følgende: (ISA 540, kapitel 15,16,17)

- Skønsmæssige usikkerhed
- Kriterier for måling

I forhold til de skønsmæssige usikkerheder, skal revisoren estimere hvilken effekt de skønsmæssige usikkerheder har, samt i hvilken grad de skønsmæssige usikkerheder påvirker det regnskabsmæssige skøn. Dertil skal revisoren ligeledes opnå en forståelse, for om ledelsen har den rette forståelse til skønnet. Det kan revisoren gøre ved følgende handlinger, for at vurdere:

- Hvorvidt ledelsens antagelser og forudsætninger der er benyttet, er rimelige begrundet.

- Hvorvidt ledelsen har de nødvendige kompetencer til at udarbejde det regnskabsmæssige skøn, samt hvad hensigten bag ledelsens udarbejdede regnskabsmæssige skøn er og om dertil en vurdering om det er rimeligt. (ISA 540, kap 15, A110)

I tilfælde af revisoren vurderer, at ledelsen ikke har begrundet de risici der er forbundet med skønsmæssige usikkerhed på regnskabsmæssige skøn, der øger graden af betydelige risici forbundet med regnskabet. Der bør revisoren udarbejde sit eget punkt estimat og selv vurdere rimeligheden af det regnskabsmæssige skøn, for derefter at sammenligne med ledelsens skøn (ISA 540, A111-A112).

I forhold til kriterier for måling, så bør revisoren udføre yderligere handlinger, når der er forbundet betydelige risici i det regnskabsmæssige skøn. Dette gør revisoren ved at opnå tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for følgende: (ISA 540, kap 17):

- Ledelsens begrundelse for at indregne det regnskabsmæssige skøn, og hvis relevant, begrundelsen for ikke at indregne et regnskabsmæssigt skøn
- Den valgte metode for måling af det regnskabsmæssige skøn og om det opfylder kriterierne for den regnskabsmæssige begrebsramme.

Evaluating the Reasonableness of the Accounting Estimates, and Determining misstatements

Baseret på det indsamlede revisionsbevis, skal revisor først og fremmest vurdere om der er opnået tilstrækkeligt og egnet bevis for at komme frem til en konklusion. Revisoren skal ved hjælp af det indsamlede revisionsbevis konkludere, om det regnskabsmæssige skøn indeholder fejlinformation og om det er et rimeligt skøn der er. I tilfælde af revisor vurderer der er risici forbundet med ledelsens udarbejde skøn, skal revisor udarbejde sit et regnskabsmæssige skøn, ved hjælp af det indsamlede revisionsbevis, til at begrunde revisors punkt estimat. Differer revisors punkt estimat fra ledelsen, kan dette benyttes i revisors videre vurdering om rimelighed og fejlinformation om skønnet. Fejlinformation anses som den forskel der er imellem revisors udarbejdet estimat, sammenlignet med ledelsens

udarbejdet estimat. Derudover kan revisor endvidere udlede fra sin konklusion, om der er noget der indikere manglende neutralitet fra ledelsens side (ISA 540, A116-A119).

Disclosures Related to Accounting

Omkring oplysninger der relaterer til det regnskabsmæssige skøn bør revisor opnå egnet og tilstrækkeligt revisionsbevis, om hvorvidt disse oplysninger overholder kravene i forbindelse med den anvendte regnskabsmæssige begrebsramme. Den anvendte regnskabsmæssige begrebsramme kunne have krav omkring oplysningerne der relaterer sig til det regnskabsmæssige skøn, som for eksempel:

- Antagelserne der er anvendt
- Metoden anvendt til indregning og måling
- Tilfælde af der er anvendt en anden metode inden tidligere år, så effekten af denne ændring
- Oplysninger hvis der forbundet skønsmæssige usikkerhed

For regnskabsmæssige skøn hvor der er betydelige risici forbundet, selvom oplysningerne opfylder kravene i den anvendte regnskabsmæssige begrebsramme, kan revisor vurdere det til at være utilstrækkelige i forbindelse med omstændighederne relaterede til den skønsmæssige usikkerhed. I nogle tilfælde kan revisor bede ledelsen om, at beskrive omstændighederne relateret til den skønsmæssige usikkerhed i noterne (ISA 540, A120-A123).

Indicators of Possible Management Bias

I forbindelse med udarbejdelse af et regnskabsmæssige skøn, tager ledelsen beslutninger og vurderinger der kan have effekt på det regnskabsmæssige skøn. Revisor bør gennemgå ledelsens beslutninger og de valg der er truffet, i forbindelse med det regnskabsmæssige skøn. Dette gøres for at undersøge om der er indikationer på manglende neutralitet fra ledelsens side. Eksempler på indikationer af manglende neutralitet:

- Ændringer i det regnskabsmæssige skøn eller metoden det er udarbejdet på, hvor ledelsen har vurderet at omstændighederne er ændret.

- Ledelsens udarbejdet punkt estimerer virker for optimistiske ved sammenligning med revisors estimat.

I tilfælde af revisor identificerer at der er indikationer på manglende neutralitet hos ledelsen, bør revisor udarbejde eget punkt estimat og sammenligne det med ledelsen estimat. Dermed teste og vurdere, hvilken effekt den manglende neutralitet har på det regnskabsmæssige skøn. (ISA 540, kapitel 21). Manglende neutralitet hos ledelsen, er ikke i sig selv et argument for at konkludere på rimeligheden for det regnskabsmæssige skøn (ISA 540, A125).

Written representations

Revisor bør få udleveret skriftlige udtalelser fra ledelsen, hvor udtalelsen fortæller hvordan og hvilke forudsætninger der er anvendt til udarbejdelsen af det regnskabsmæssige skøn (ISA 540, kapitel 23).

Documentation

Jævnfør ISA 540, bør revisor inkludere dette i dokumentation for revisionen:

- Grundlaget for revisors konklusion omkring rimeligheden af det regnskabsmæssige skøn og tilknytte oplysninger, der udgøre en betydelig risici samt,
- Indikationer for manglende neutralitet hos ledelsen

Ud fra de ni krav der er gennemgået ovenfor, kan der konkluderes at formålet med ISA 540 er at revisor skal kunne vurdere det regnskabsmæssige skøn og oplysningerne dertil, samt rimeligheden af det regnskabsmæssige skøn.

Indledning til analysen – Del 1.

Der vil i nærværende afsnit analyseres på de ændringer der er forekommet i ISA 540 ajourført. Dette er gøres med det formål som er, at kunne identificere de væsentligændringer med ajourføringen af ISA 540, hvor der vil drages paralleller imellem ISA 540 og ISA 540 ajourført, for at undersøge de væsentligste ændringer.

Baggrunden for ændring af ISA 540

Dette afsnit drager inspiration fra artiklen *"at a glance"* (2018) og standarden ISA 540 ajourført, samt *"Basis for Conclusions Prepared by the Staff of IAASB"* (2018) skrevet af *"International Auditing and Assurance Standards Board"* (IAASB). I dette afsnit er der udplukket i de paragraffer fra ISA 540 ajourført som vedrør ændringerne.

Hvorfor valgte man af at ændre standarden

Over tiden er der sket forskellige ændringer i finansielle rapporteringsstandarde, hvilket har skabt behovet for betydeligt mere synlighed og relevans af regnskabsmæssige skøn hos regnskabsbrugere. Standarden ISA 540 blev betragtet som forældet, set i lyset af ændringer der skete i standarderne leasing, indtægtsindregning, forventet kredittab og forsikringskontrakter. Ændringer i de forhenværende standarder og tilbagevendende kritik påvist af undersøgelser om kvaliteten af revisioner relateret til regnskabsmæssige skøn, har ført til ajourføring af standarden ISA 540, med det formål at adressere de udfordrede områder og forbedre revisions kvalitet i forhold til disse.

Hvilke offentlige interesser prøver man adresserer gennem ændringer af ISA 540

IAASB beskriver at revisionsrisikoen forøges grundet af stigende udvikling i komplekse forretningsmiljøer, der er sammensat af komplekse fænomener, elementer og værdier. IAASB tydeliggør, at den relevante finansielle begrebsramme udvikler sig løbende, og at fremadskuende informationer samt ledelses dømmekraft forbliver mere udbredt. Oplysninger vedrørende regnskabsmæssige skøn får mere relevans. De finansielle tilsynsmyndigheder er indbegrebet af bekymringer i forhold til der ses voksende tendenser i komplekse forretningsprocesser der påvirket af teknologi, hvorfor må relevansen af at teste effektiviteten operationelle kontroller ved revision af regnskabsmæssige skøn anses for at være relevant og overvejende for ændringerne i ISA 540 ajourført.

IAASB beskriver yderligere, at undersøgelser og inspektioner, der er lavet af kontrollanter om regnskabsmæssige skøn, giver stigende bekymringer i forhold til den forringede del revisioner relateret til regnskabsmæssig skøn. IAASB anser regnskabsmæssige skøn som værende et udfordrende område indenfor revisionsområdet, hvorfor man ved ændringerne

vil fokuserer mere på en uafhængig og udfordrende skeptisk tankegang hos revisorer (*at a glance, IAASB, s.2*).

Styring, rapportering og regulering kan være forbedret gennem forbedret tovejskommunikation og dialog mellem revisor og den ansvarlig ledelse angående komplekse estimater og skønsmæssig usikkerhed.

Hvad er de væsentlige ændringer i standarden ISA 540 ajourført?

Den stigende tendens i komplekse forretningsmiljøer, forbliver mere fremtrædende og der forekommer flere ændringer i regnskabs praksis, det betyder at revisor har brug for en mere robust tilgang for at identificere, vurdere og reagere på væsentlig fejlinformation relateret til regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger. IAASB udtaler, at formålet med forbedringer i SA 540 ajourført er at holde trit med det skiftende marked og behov. Standarden ISA 540 ajourført forbedrer og udvider en række allerede eksisterende krav fra foregående ISA 540. ISA 540 ajourført stiller yderligere krav til revisors arbejde samt dokumentationen heraf. ISA 540 ajourført arbejder med elementer fra andre standarder og prioritere og understreger relevansen af disse gennem ændringerne, herunder særligt ISA 315 og ISA 330.

Ændring nummer 1

ISA 540 ajourført introducerer nye termer om iboende risikofaktorer. ISA 540 ajourført tydeliggør at iboende risikofaktorer ikke er alene regnskabsmæssige usikkerhed, men også kompleksitet, subjektivitet og andre iboende risikofaktorer der er forbundet med regnskabsmæssige skøn.

Dette afsnit omhandler arten af regnskabsmæssige skøn. Når regnskabsmæssige skøn skal udøves, sker dette med udgangspunkt i en metode, hvortil der kræves at den daglige ledelse opstiller de rigtige forudsætninger og har de rigtige data. Metoden og forudsætningerne er medvirkende til at den daglige ledelse foretager subjektivt vurderinger, hvilket bidrager til yderligere kompleksitet i målingen. Indvirkning af subjektivitet, kompleksitet og andre iboende risikofaktorer påvirker målingen og desuden forøger udsathed for fejlinformation (ISA 540 ajourført, afsnit 2, A1-A6).

ISA 540 ajourført kræver at man foretager særskilt vurdering af iboende risiko og kontrol risiko, når revisor skal vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau for regnskabsmæssige skøn. Det er arten af den relevante regnskabsmæssige skøn der determinerer, hvor udsat er et revisionsmål for væsentlig fejlinformation, idet den vil være afhængig af indvirkninger forbundet med skønsmæssig usikkerhed, kompleksitet, subjektivitet og andre risikofaktorer (ISA 540 ajourført, paragraf 4).

Paragraf 16 ISA 540 ajourført omhandler identifikation og vurdering af risiciene for væsentlig fejlinformation. Hensigten er at vurdere på iboende risiko og kontrolrisiko særskilt, når man skal identificere og vurdere på risiciene for væsentlig fejlinformation relateret til regnskabsmæssigt skøn og tilknyttede oplysninger på revisionsmålsniveau. Revisor skal tage stilling til nedenstående punkter, når man skal identificere risiciene for væsentlig fejlinformation ved vurdering af iboende risici.

"a) Den grad af skønsmæssig usikkerhed, som det regnskabsmæssige skøn er forbundet med, og (jf. afsnit A72–A75)

(b) i hvilken grad følgende påvirkes af kompleksitet, subjektivitet eller andre iboende risikofaktorer:

(jf. afsnit A76–A79) (i) Valget og anvendelsen af metode, forudsætninger og data ved udøvelsen af det regnskabsmæssige skøn, og

(ii) fastlæggelsen af den daglige ledelses punktestimat og tilknyttede oplysninger, der skal medtages i regnskabet." (ISA 540 ajourført, s.10)

Ændring nummer 2

Det andet fokuspunkt har været at forbedre risikovurderingshandlinger og de tilknyttede aktiviteter, i forhold til at forstå virksomheden og dens omgivelser, samt interne kontroller vedrørende regnskabsmæssige skøn (ISA 540R, afsnit A19-A22).

Yderligere krav til risikovurderingshandling og dokumentationen, samt stigende fokus på interne kontroller. Der har i ajourføringen af ISA 540 været fokus på at understrege relevansen af elementer i ISA 315 ajourført. Revisor skal i forbindelse med risikovurdering opnå forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller der har relevans til regnskabsmæssige skøn. Revisor skal lave risikovurderingshandling til det omfang, hvor revisor kan identificere og vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation. I ISA 540 ajourført fremtræder der skalerbarhed som et krav. Skalerbarhed fremtræder i forhold til der er forskellige krav til risikovurderingshandling, alt efter om det er komplekse skøn eller simple skøn. En simpel skøn kan være, hvor metoden kræver mindre kompleksitet og der er mindre skønsmæssige usikkerhed forbundet med regnskabsmæssige skøn. Et kompleks skøn kan være at metoden er kompleks og forudsætninger er forbundet med høj grad subjektivitet (ISA 540 ajourført, afsnit 13).

Regnskabsmæssige skøn er påvirket af iboende risikofaktorer, hvorfor ISA 540 ajourført kræver at revisor forstår virksomheden og dens omgivelser samt interne kontrol. Disse handlinger skal dokumenteres. I forlængelse med forståelse af virksomheden skal revisors overvejelser indbefatte hvordan er metoden, forudsætningerne og data påvirket af henholdsvis skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet, subjektivitet og andre iboende risikofaktorer.

Der er ikke sket særlige mange ændringer i forhold til forståelse af virksomheden og dens omgivelser. De betydelige ændringer er sket i forhold til forståelse af virksomhedens interne kontroller. Mange af kravene i ISA 540 ajourført i forhold til forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller er bygget på kravene i ISA 315 ajourført, men den væsentligste forskel er nu, at kravene i ISA 540 ajourført er mere præciseret og målrettet samt relaterer sig til udelukkende regnskabsmæssige skøn.

Nedenstående er ændringer IAASB har lavet i forhold til virksomheden og dens omgivelser.

Virksomheden og dens omgivelser:

- a) Virksomhedens begivenheder, forhold og transaktioner som skaber behov for eller ændring i regnskabsmæssige skøn, der skal med i regnskabet dvs. om virksomheden

har indgået nye former transaktioner eller er vilkårene for transaktionerne blevet ændret, og yderligere om der indtruffet nye begivenheder eller forhold (afsnit A23)

- b) Kravene i den relevante begrebsramme angående regnskabsmæssige skøn skal være i overensstemmelse med arten af og omstændighederne for virksomheden og dens omgivelser, hvor der skal efterprøves hvordan den relevante begrebsramme finder anvendelse på virksomheden og hvordan transaktioner samt andre begivenheder eller forhold påvirkes af iboende risiko. (jf. afsnit A24-A25)
- c) De regulatoriske faktorer der er relevante for virksomhedens regnskabsmæssige skøn
- d) Arten af de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som revisor forventer skal medtages i virksomhedens regnskab, baseret på den forståelse revisor opnår i pkt. 13 a-c, ISA 540 ajourført.

Virksomhedens interne kontroller

Revisor skal i forbindelse med forståelsen af interne kontroller, særligt forstå processerne i interne kontroller. Det kan f.eks. være hvordan ledelsen udøver regnskabsmæssige skøn. Endvidere ledelsens måde at skabe kultur af etisk adfærd og ærlighed og at medarbejderne forstår relevansen af kontrollerne. ISA 540 ajourført understreger og fremhæver, at revisor skal vurdere hvordan den daglige ledelse foretager risikovurdering samt hvordan de identificere relevante metoder, forudsætninger og data samt behovet for ændringer. Noget er af det mest væsentlig ændring er, at dokumentationskravene er væsentlig forhøjet i forhold til om den daglige ledelse forstår skønsmæssige usikkerhed.

- e) Revisor skal forstå arten og omfanget af tilsyn som virksomheden har indarbejdede angående den daglige ledelses regnskabsaflæggelsesproces med relevans i forhold til regnskabsmæssige skøn (A28-A30)
- f) Revisor skal forstå hvordan den daglige ledelse identificere, at der er behov specialiserede færdigheder eller specialviden i forbindelse med regnskabsmæssige skøn
- g) Revisor skal forstå hvordan virksomhedens risikovurderingsproces identificerer risici angående regnskabsmæssige skøn (A32-A33)

h) Hvordan er virksomhedens informationssystem med relevans til regnskabsmæssige skøn

- Begivenheder, forhold og transaktioner som er væsentlige for regnskabet samt skaber nødvendighed/behov for eller ændring i regnskabsmæssige skøn dvs. om virksomheden har indgået nye former transaktioner eller om vilkårene for transaktionerne er blevet ændret, og yderligere om der indtruffet nye begivenheder eller forhold som er medvirkende til at skønnet skal ændres (jf. afsnit A34). Revisoren kan også godt under revisionen identificere transaktioner, begivenheder eller forhold som skaber behov ændring i regnskabsmæssige skøn som den daglige ledelse har endnu ikke identificeret. Her kan revisor fastlægge om der er væsentlige mangler i interne kontrol (jf. afsnit A35)
- Revisor skal ved opnåelse af forståelse af virksomhedens it-system i forbindelse med regnskabsmæssige skøn vurdere på, om de regnskabsmæssige skøn følger af registreringen tilbagevende og rutinemæssige transaktioner eller om de følger usædvanlige transaktioner og ikke tilbagevende transaktioner.
- Yderligere hvordan behandler og håndterer informationssystemet regnskabsmæssige skøn og relateret oplysningers fuldstændighed, særligt hvad angår forpligtelser.
- Hvordan identificerer den daglige ledelse relevante metoder, datakilder eller forudsætninger samt nødvendigheden for ændring heri i forhold til den relevante regnskabsmæssige begrebsramme (A36-A37). Der skal særlig fokus på hvordan ledelsen udvælger og benytter metoder og de tilhørende modeller og hvordan opstiller de forudsætningerne og de data der skal anvendes (A39-A44), når der kræves ændring i regnskabsmæssig skøn. Er ændringer i metoden, forudsætningerne, data er passende set lyset af virksomhedens nuværende omstændigheder og miljø samt den relevante regnskabsmæssig begrebsramme.
- Hvordan udvælger ledelsen metode (A38), modeller (A39), forudsætninger (A40)
- Har den daglige ledelse den nødvendig forståelse af graden af skønsmæssig usikkerhed
- Kan den daglige ledelse håndtere skønsmæssig usikkerhed, herunder determinering af punktestimat og oplysninger der kommer med i regnskabet

- i) Kontrolaktiviteterne som er væsentlige for revisionen og vedrøre den daglige ledelses proces. (A50-A54).

Særligt i forhold til revisors forståelse af hvordan ledelse vælger metode/modeller, forudsætninger og data

Først og fremmest foreskriver den relevante regnskabsmæssige begrebsramme, den metode der skal anvendes i forhold til den relevante regnskabsmæssige skøn. Den daglige ledelse kan dog udforme modeller og implementere særlige kontroller til modellerne, der anvendes i forbindelse med at udøve regnskabsmæssige skøn. Modellerne kan godt være forbundet med høj grad kompleksitet og subjektivitet, eksempler på disse modeller kunne være modellen for forventet kredittab eller dagsværdimodel, hvorfor kontroller skal være implementeret for at håndtere risici. Disse kontroller anses som relevante for revisionen (ISA 540 ajourført, paragraf 13(h)(ii)(a)(i)).

Overvejelser den relevante revisor skal gøre i forbindelse med forståelse af modellen og kontrolaktiviteter:

- Hvordan den daglige ledelse determinerer modellens nøjagtighed og relevans
- Back-testing af modellen og at modellen valideres og genvalidere i jævne mellemrum
- Modellens teoretisk matematisk forsvarlighed
- Dataenes nøjagtighed, fuldstændighed og egnethed som er anvendt i modellen
- Når der foretages justeringer af modellen, om de er passende efter omstændighederne
- Foreligger der tilstrækkeligt dokumentation for modellen, brugen af modellen, begrænsninger af modellen samt de krævede data og forudsætninger

Forudsætninger

Revisor skal forstå hvordan den daglige ledelse har valgt at fastlægge forudsætningerne, i forbindelse med udøvelse af regnskabsmæssige skøn. Revisor skal tilsinde at forstå grundlaget for den daglige ledelses udvælgelse af forudsætningerne, samt føre dokumentation herfor. Den relevante regnskabsmæssige begrebsramme kan give vejledning, om hvordan forudsætningerne skal udvælgelges. Revisor skal yderligere forstå hvordan den daglige ledelse vurdere forudsætningerne som værende relevante og

fuldstændige. I forhold til skøn over dagsværdier, varier forudsætningerne i forhold til de eksisterende datakilder og grundlaget for vurdering herom. Med dette menes at man kan have forudsætninger, der er baseret på tredjemandsvurdering, altså det som markedsdeltagere vil anvende til at prissætte et aktiv eller forpligtelse, på baggrund af markedsoplysninger indhentet fra kilder der uafhængig fra virksomheden. Derudover kan forudsætninger også være baseret på virksomhedens egne vurderinger i forhold til dagsværdi på et aktiv, hvor forudsætningerne skal afspejle hvad en tredjemand vil prissætte et aktiv eller forpligtelse under gældende omstændigheder.

Data

Revisor skal opnå en forståelse af hvordan den daglige ledelse udvælger data, som har relevans for regnskabsmæssige skøn. Revisor skal forstå dataenes art og kilde, samt hvordan den daglige ledelse vurderer om dataene er passende. Yderligere forstå dataenes nøjagtighed og fuldstændighed, samt hvordan dataene indhentes, sendes og behandles, samt om dataenes integritet opretholdes under processen (ISA 540 ajourført, paragraf 13).

Ændring nummer 3

Når revisor har opnået forståelse af virksomhedens omgivelser, samt interne kontroller.

Revisor skal på baggrund af denne forståelse, rette fokusset videre mod at identificere og vurder risiciene for væsentlig fejlinformation, der er relateret til regnskabsmæssige skøn og tilhørende oplysninger. Revisor skal ved identifikation og vurdering af risiciene for væsentlig fejlinformation angående regnskabsmæssige skøn på revisionsmåls niveau, ligeledes vurdere iboende risiko og kontrolrisiko særskilt i overensstemmelse ISA 315 ajourført.

Revisors overvejelser skal også indbefatte, hvilken grad af det regnskabsmæssige skøn er påvirket af skønsmæssige usikkerhed, subjektivitet, kompleksitet og andre iboende risikofaktorer. Iboende risiko og kontrolrisiko vurderes særskilt, idet man vil have et grundlag for at udforme og udføre yderligere revisionshandling, som reaktion på væsentlig fejlinformation for regnskabsmæssige skøn i henhold til ISA 330. ISA 540 ajourført skelner mellem de identificeret og vurderet risici for væsentlig fejlinformation, efter paragraf 16, er risici som er signifikante eller om det er risici som ikke er signifikante. Opdager revisor at de identificeret og vurderet risici for væsentlig fejlinformation er signifikante risici, så skal den relevante revisor opnå særskilt forståelse af tilhørende

kontroller forbundet med de signifikante risici, herunder forståelse kontrollernes aktiviteterne, før revisoren går videre reagere på risici for væsentlig fejlinformation i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, samt udforme og udføre test af kontrollerne (ISA 540 ajourført, paragraf 17).

Revisoren skal ved vurdering af iboende risiko overveje, vurdere i hvilket omfang er regnskabsmæssige skøn forbundet med eller påvirkes af kompleksitet, subjektivitet, kønsmæssig usikkerhed eller andre iboende faktorer (ISA 540 ajourført, A66).

Skønsmæssig usikkerhed: Revisor skal vurdere på i hvor høj grad er regnskabsmæssige skøn forbundet med skønsmæssig usikkerhed. Revisor skal derfor overveje om den relevante regnskabsmæssige begrebsramme kræver en metode, som er i sagens natur forbundet med høj skønsmæssig usikkerhed. Yderligere vurdere om forudsætningerne er i sagens natur forbundet med skønsmæssig usikkerhed eksempelvis forudsætninger på data der ikke er observerbare, hvilket kan skabe kompleksitet i forudsætninger. Er virksomheden på et marked som følsom overfor udefrakommende ændringer. Er det gennemførligt for den daglige ledelse, hvis den relevante regnskabsmæssig begrebsramme tillader, at den daglige ledelse kan opstille præcise og pålidelig prognose for fremtidig realisering af foregående transaktioner (eksempelvis beløb der skal gives efter et betinget kontrakt). Kan virksomheden måle på forekomsten og afledte effekter af fremtidige forhold og begivenheder (ISA 540 ajourført, A72).

Hvordan påvirker kompleksitet metoden samt metodens anvendelse.

Revisor skal overveje om, den daglige ledelse skal bruge specialefærdigheder eller specialviden, så er det nærliggende at argumentere for at den metode som anvendes til udøvelse af regnskabsmæssige skøn er kompleks i sagens natur, og derfor kan regnskabsmæssig skøn være udsat for væsentlig fejlinformation. Udsathed for fejl kan være endnu større, hvis den daglige ledelse har udviklet egen model og har begrænset erfaring i anvendelsen af den. Det kan yderligere være arten af det målegrundlag, der efter den relevante regnskabsmæssig begrebsramme, som skaber behov for bruge en kompleks metode (ISA 540 ajourført, A76)

I hvilket omfang påvirker kompleksitet valget og anvendelsen af data.

Revisor skal tage i betragtning følgende i forhold, hvordan påvirker kompleksitet valget og anvendelsen af data.

- Er der kompleksitet i processen til at udlede data og kan pålideligheden og relevansen på datakilden bibeholdes. Der vil være nogle kilder som mere pålidelige end andre. Der er iboende kompleksitet forbundet med opretholdelse af dataintegriteten, så snart der er stor mængde af data fra flere adskillige datakilder (ISA 540 ajourført, A77).

I hvilket omfang påvirker subjektivitet valget og anvendelsen af dataene, metoden og forudsætningerne. Revisor skal overveje om den relevante regnskabsmæssige begrebsramme stiller krav til værdiansættelsesmetoder, faktorer, teknikker og modeller der skal medgå i beregningsmetoden og om disse endvidere er udsat for subjektivitet. Den tidsmæssig placering og beløbet er allerede genstand for iboende skønsmæssig usikkerhed. Det skyldes fordi ledelsen laver egen punktestimat til at determinerer skønnet og dette forsøger igen risikoen der forekommer manglende neutralitet hos ledelsen (ISA 540 ajourført, A78).

Andre iboende risikofaktorer:

Graden af subjektivitet der er forbundet med regnskabsmæssige skøn, har betydning for hvor udsat regnskabsmæssige skøn er for væsentlig fejlinformation. Dette kan eksempelvis være på grund af manglende neutralitet hos ledelsen eller besvigelser. Revisors indeværende planlægning og risikovurderingshandling, skal ageres efter om revisor opdager at der manglende neutralitet hos ledelsen (ISA 540 ajourført, A79). Revisor kan foretag vurdering af kontrolrisikoen på mange forskellige måder, hvilket er afhængige de teknikker og metoder, som er mest passende efter omstændighederne. Vurderingen kan enten udtrykkes gennem revisors forventning, om hvor effektivt kontrollerne til de identificerede risici er eller ved hjælp af kvalitative kategorier (ISA 540 ajourført, A71).

Det væsentligt, at identificere og vurdere risici for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau for alle regnskabsmæssige skøn, dem som er med regnskabet men også dem som er med i noterne (ISA 540 ajourført, A64)

Ændring nummer 4

Når revisor har identificeret risici for væsentlig fejlinformation, skal revisor efterfølgende reagere på disse væsentlige risici, ved at udforme og udføre test af kontrollerne. Den fjerde ændring understreger relevansen af revisors beslutning om kontroller i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, ved at prioritere relevante krav fra ISA 315 ajourført og ISA 330. Det er vigtigt at teste kontrollernes effektivitet, hvis det vurderes at den iboende ligger i højeste ende af spektret over iboende risici, særligt for betydelige risici. Den høj iboende risiko kan forekomme eksempelvis når regnskabsmæssige skøn er forbundet med høj grad af kompleksitet. Yderligere når regnskabsmæssige skøn påkræver subjektivitet, hvortil ledelsen skal ind og lave subjektive vurderinger. Iboende begrænsninger kan påvirke i effektiviteten af kontrollernes udformning, hvilket er medvirkende til at den relevante revisor sandsynligvis fokuserer mere på substanshandlinger sammenlignet med at revisor tester kontrollernes effektivitet (ISA 540 ajourført, A85).

Revisor under hensyn til arten, den tidsmæssige placering og omfanget af test af kontrollernes effektivitet i forbindelse med regnskabsmæssige skøn der overvejes følgende (ISA 540 ajourført), (FSR, Dansk udgave, s.39):

- Arten, hyppigheden og mængden af transaktioner
- *om kontrollerne er udformet effektivt, herunder om disse er udformet på passende vis som reaktion på den vurderede iboende risiko samt styrken af overvågningen*
- *specifikke kontrollers betydning for de overordnede kontrolmål og processer, der findes hos virksomheden, herunder hvor avanceret informationssystemet er i forhold til at understøtte transaktioner*
- *overvågningen af kontroller og identificerede mangler i den interne kontrol*

- *arten af de risici, som kontrollerne forventes at håndtere, eksempelvis kontroller vedrørende udøvelsen af skøn sammenholdt med kontroller vedrørende underliggende data*
- *kompetencerne hos de personer, der deltager i kontrolaktiviteterne*
- *hyppigheden af udførelsen af kontrolaktiviteterne, og*
- *dokumentationen for udførelsen af kontrolaktiviteterne”*

Der kan være tilfælde hvor substanshandlingerne alene kan ikke give tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis. Det kan være eksempelvis i de tilfælde hvor kontrollerne er relevante for at kompensere for risici forbundet med initiering, registrering og behandling samt rapportering af informationer som er hentet uden for finansbogføringen. Der kan også være tilfælde hvor den relevante virksomhed har enorm mængde transaktioner eller data, eller bruger en kompleks model, der kræver brug af IT, for at sikre informationernes fuldstændighed og nøjagtighed. Der vil være situationer hvor revisionsbevisets tilstrækkelighed og egnethed er afhænge af nøjagtighed og fuldstændighed af informationerne, som er så yderligere afhænge hvor effektiv kontrollerne er (ISA 540 ajourført, A87-A89).

Hvis revisors reaktioner på væsentlige risici alene består i at lave substanshandling, så kræver ISA 330, at disse handlinger skal omfatte detailtest. Eksempler på hvad revisor kan gøre (ISA 540 ajourført, A90):

- Revisor kan undersøge kontrakter og dermed bekræfte forudsætninger og vilkår i kontrakten
- Revisor kan efterprøve den relevante models matematisk nøjagtighed
- Afstemning af forudsætninger som er brugt i forbindelse med understøttende dokumentation

Revisors vurdering af risici for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau, hvortil revisor tester kontroller, tager afsæt i at revisor indledningsvis har en formodning om at kontrollerne til regnskabsmæssige skøn er effektivt og alene substanshandling kan ikke give tilstrækkeligt egnet revisionsbevis på revisionsmålsniveau. Revisor vil derfor begynde at teste kontrollerne.

Ændring nummer 5

Når revisor har testet kontrollerne henhold til paragraf 19 og 20 i ISA 540 ajourført, som reaktion på vurderet risici for væsentlig fejlinformation, så kan revisor gå videre og lave yderligere revisionshandlinger på områder som revisor vurderer stadig til have høje risici, hvorfor dertil er brug for at indhente mere revisionsbevis.

De yderligere revisionshandlinger, er efter kravet i ISA 330 en reaktion på de vurderede risici for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau

Revisors yderligere revisionshandlinger er en eller flere af neden stående metoder.

- *Opnåelse af revisionsbevis fra begivenheder, der er indtruffet frem til datoen på revisors erklæring (jf. afsnit 21)*
- *test af, hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn (jf. afsnit 22-27), eller*
- *fastlæggelse af revisors punktestimat eller beløbsinterval (jf. afsnit 28-29)". (ISA 540 ajourført, s.11, Dansk udgave, FSR)*

ISA 540 ajourført stiller krav, om at revisionshandlingerne skal være udformet på en måde at de hverken er orienteret mod at opnå bekræftende revisionsbevis og hellere ej mod at udelukke modstridende revisionsbevis.

Selvom ovenstående punkter er metoder, hvor revisor kan lave yderligere revisionshandlinger på, så har IAASB i henhold til ændringerne i ISA 540 fokuseret på nogle udvalgte punkter fra ovenstående 3 punkter. IAASB henviser til afsnit 7, 19, 22-25 i ISA 540 ajourført.

Ændring nummer 6

Den femte ændring omhandler målbaseret arbejdsindsats med krav rettet mod metoder, data, forudsætninger. Dette er en relevant ændring i henhold til når revisor skal forstå hvordan ledelse udøver regnskabsmæssige skøn og endvidere også udfordre ledelses skøn. Ifølge IAASB vedrører ændringerne blandt andet "*test af, hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn (ISA 540 ajourført, A22-A27)*", og herunder forstå

hvordan ledelsen har valgt metoden, forudsætningerne og data i forbindelse med udøvelse af regnskabsmæssige skøn.

ISA 540 ajourført understreger tydeligt, at revisors yderligere revisionshandlinger skal være en reaktion på årsagerne til de identificeret og vurderede risici, som revisor har fundet for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau, hvor der er afledte effekter af iboende risikofaktorer og revisors vurdering af kontrolrisikoen skal tages betragtning (ISA 540 ajourført, A7).

Når revisor vælger teste at hvordan den daglige ledelse udøvede regnskabsmæssige skøn, så skal revisors yderligere revisionshandlinger udformes og gennemføres efter reglerne i afsnittene 23-26 ISA 540 ajourført, når revisor forsøger at opnå tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis angående risici væsentlig fejlinformation. Paragraf 23 omhandler metoder og paragraf 24 omhandler forudsætninger samt paragraf 25 omhandler data. Paragraf 26 omhandler hvordan ledelsen har fastsat punktestimat. Revisor skal efterprøve forhenværende paragraffer for at vurdere hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn, men også udfordre ledelses skøn. Revisor skal tage stilling til:

- Hvordan den daglige ledelse har valgt og anvendt metoder, data og forudsætninger i relation til regnskabsmæssige skøn.
- Yderligere hvordan daglige ledelse har determineret punktestimat samt anskaffet tilknyttede oplysninger om skønsmæssig usikkerhed.

Revisor skal i relation til **metode** tage stilling til om:

- Om den valgte metode er passende i forhold til den relevante begrebsramme (A95-A97)
- Revisor skal vurdere på, om de vurderinger som den daglige ledelse har taget i forhold valget af metoden, om disse kan give indikationer på indikationer om manglende neutralitet hos ledelse (jf. afsnit A96)
- De beregninger som er lavet, er overensstemmelse med metoden og er matematisk korrekt

- Metoden gør brug af kompleks model, er daglige ledelses vurderinger anvendt konsistent. Er modellens udformning og anvendelses formål i overensstemmelse med den relevante regnskabsmæssig begrebsramme, dermed om modellen er passende efter omstændigheder. Hvis modellen er ændret i foregående periode, er så anvendelsen passende efter nuværende omstændigheder
- Er integriteten af væsentlige forudsætninger og data opretholdt ved brug af metoden.

Revisor skal ved yderligere revisionshandling af adressere følgende om **betydelige forudsætninger**:

- Passer forudsætninger i forhold til den relevante begrebsramme
- Om de vurderinger som den daglige ledelse har lavet i forhold forudsætninger giver indikationer på manglende neutralitet hos ledelse (jf. afsnit A96)
- Er de betydelige forudsætninger indbyrdes konsistente med hinanden (jf. Afsnit 104)
- Når det er væsentligt, om den daglige ledelse har hensigt at gennemføre særlige handlinger og har muligheden for det. (jf. afsnit A105).

I forbindelse med **data** skal revisoren adressere følgende

- Passer dataene i forhold til den relevante begrebsramme (jf. afsnit A95 & A106)
- Om de vurderinger som den daglige ledelse har lavet i forhold dataene giver indikationer på manglende neutralitet hos ledelse (jf. afsnit A96)
- Har den daglige ledelse relevante forståelse af dataene og fortolkning af dataene (jf. afsnit A108).

Revisor skal undersøge den daglige ledelses fastlæggelse af punktestimat og tilknyttede oplysninger, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor skal i forbindelse med yderligere revisionshandling adressere om den daglige ledelse, under hensyn til den relevante begrebsramme, har taget passende stilling til at, jf ISA 540 ajourført, afsnit 26:

- Forstår den skønsmæssige usikkerhed (jf. Afsnit A109)
- Formår ledelsen at adressere skønsmæssige usikkerhed ved determinering af punktestimat og ved udarbejdelsen af tilhørende oplysninger om skønsmæssig usikkerhed (A110-A114)

Når revisor har opnåede forståelse af hvordan ledelsen udøver regnskabsmæssige skøn ved, at revisor efterprøver ledelses punktestimat, data, metode og forudsætning forbundet med regnskabsmæssige, kan revisor nu på baggrund af det opnåede revisionsbevis vurdere om ledelsen har hidtil taget passende skridt i forhold til at forstå skønsmæssige usikkerhed og håndtere skønsmæssige usikkerhed. Vurdere revisor at den daglige ledelse ikke har taget væsentlige skridt, i forhold til at forstå skønsmæssige usikkerhed, skal revisor anmode daglige ledelse om at foretag yderligere handlinger i forbindelse med forstå skønsmæssige usikkerhed og forbedre håndtering af dette. Revisor skal genoverveje ledelsens punktestimat. Hvis den daglige ledelse ikke agere på revisorens anmodning eller den daglige ledelse udfører ikke er tilstrækkeligt skal revisoren lave egen punktestimat eller beløbsinterval. Revisoren kan ude fra sit eget punktestimat vurdere, om de anvendte metoder, forudsætninger og data er passende efter kravene i den relevante begrebsramme.

Ændring nummer 7

En af de ændringer som står fremtrædende, er udvidelse af **dokumentationskravene**, særligt detaljegraden i dokumentationen i forhold til risikovurdering og revisionshandling. Dette øger selvfølgelig revisors ressourceforbrug. Paragrafferne 33-35 i ISA 540 ajourført indeholder ændringerne, hvortil ændringerne omhandler forbedrede "*stand back*" krav, ved at tilføje, at der skal ske vurdering af det samlede opnåede revisionsbevis relateret til regnskabsmæssige skøn, uafhængig af om revisionsbeviset er bekræftende eller modstridende. Revisor skal lave overordnet vurdering på de udførte risikovurderingshandling, revisionshandling og det opnåede revisionsbevis. Revisor skal derfor vurdere på om risiciene på væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau er fortsat passende, særligt hvis revisor finder grund til manglende neutralitet hos ledelsen. Revisor skal yderligere vurdere om indregning, måling og præsentation af regnskabsmæssige skøn og de tilhørende oplysninger er i overensstemmelse med den

relevante regnskabsmæssige begrebsramme. Den relevante revisor skal også vurdere om man har opnået nok tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, hertil skal revisor tage alt indsamlede og relevant revisionsbevis i betragtning, uafhængig af om dette er bekræftende eller modstridende. Er det sådan at revisoren ikke opnår tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, så skal revisoren vurdere konsekvenserne af konklusionen i henhold til ISA 705 ajourført. Revisor skal til sidst vurdere på om den indhentet regnskabsmæssige skøn, samt tilknyttede oplysninger er rimelige sammenlignet med den relevante regnskabsmæssige begrebsramme (ISA 540 ajourført, A12-A13, A139-A144).

Revisor skal have en klar rødtråd i dokumentationen, som skal illustrere forbindelse mellem yderligere revisionshandlinger og de vurderede risici som revisor er kommet frem. For at opsummere skal revisor kunne dokumentere for sin tankegang, planlægning, risikovurdering, revisionshandlinger og konklusionen dvs. hele revisionsprocessen.

Ændring nummer 8

Forbedrede oplysningskrav, hvor revisor skal opnå revisionsbevis for, om de tilknyttede oplysninger er rimelige (ISA 540 ajourført, afsnit 26b-29b-31).

Ændring nummer 9

En af de yderligere krav er forbedrede kommunikation med øverste ledelse eller daglige ledelse eller andre relevante parter. Revisor skal ifølge ISA 260 ajourført og ISA 265 kommunikere med ledelsen om særlige forhold herunder om aspekter af virksomhedens regnskabsprincipper eller mangler i interne kontrol. I forlængelse til dette kan revisor vurdere om der er relevante forhold angående regnskabsmæssige skøn som der skal kommunikeres om, under hensyn til at risiciene for væsentlig fejlinformation skyldes skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet, subjektivitet eller andre iboende risikofaktorer (ISA 540 ajourført, afsnit 38, A146-A148).

Hvordan øger ISA 540 ajourført fokus på revisorens udførelse af professionel skepsis ? Professionel skepsis udgør en central rolle i ajourføring af ISA 540, da professionel skepsis er en betydelig faktor i forbindelse med revidering af regnskabsmæssige skøn. Dertil er der i

ISA 540 ajourført indført flere bestemmelser, som er designet til at øge revisors benyttelse af professionel skepsis i arbejdet.

Et af bestemmelserne er et krav om at udforme og udføre yderligere revisionshandlinger, på en måde, der ikke er orienteret mod at opnå bekræftende revisionsbevis, eller mod at udelukke modstridende revisionsbevis. Revisors yderligere revisionshandlinger, når der er vurderet risici for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau, kan omfatte en eller flere af følgende metoder:

- Opnåelse af revisionsbevis fra begivenheder, der er indtruffet frem til datoen på revisors erklæring (ISA 540, A21).
- Test af, hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn (ISA 540, A22-27).
- Fastlæggelse af revisors punkttestimat eller beløbsinterval (ISA 540R, A28-29).

Revisor kan vælge at gøre brug af en eller alle tre metoder, hvis der for eksempel er gjort brug af flere forudsætninger til at udøve et regnskabsmæssige skøn. Dermed kan revisoren eventuel benytte en forskellig testmetode. På den måde kan revisoren opretholde sin professionelle skepsis, i opnåelsen af det relevante revisionsbevis, og dette er uanset om det er bekræftende eller modstridende. Disse tre metoder er ikke i sig selv nye ændringer til standarden, men detaljegraden af disse revisionshandlinger har fået forøget deres krav. Med den ajourførte ISA 540, så stilles der i højere grad krav til at revisoren er udfordrende i forhold til hvorledes ledelsen har udøvet det regnskabsmæssige skøn.

En anden væsentlig ændring der er kommet med ajourføringen af ISA 540, er dette krav til "stand back". Som nævnt tidligere, så er professionel skepsis en af hovedområderne denne standard har til fokus at fremhæve hos revisoren. Dette kan ligeledes opnås ved at revisoren benytter sig af "stand back", hvor revisoren vurderer det opnåede revisionsbevis relevant til det regnskabsmæssige skøn, underordnet om det er bekræftende eller modstridende. Ligeledes er der benyttet visse ord, som *"revurdere"*, *sætte spørgsmålstejn ved* og *"udfordre"* i standarden. Dette kan tolkes som en stærk opfordring til at, revisoren skal være mere skeptisk for den information og data revisoren kommer i besiddelse af.

Hvordan er ISA 540 skalerbar?

Den Introducere vurdering af iboende risici med henblik på at vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation på **revisionsmål**. Dette forklares yderligere i ISA 200, hvor den iboende risiko kan være højere for visse revisionsmål og tilknyttede grupper af transaktioner, balanceposter og oplysninger end andre. Under spektret af iboende risici, så afhænger vurdering af iboende risici af hvor høj grad de iboende risikofaktorer påvirker sandsynligheden for eller omfanget af fejlinformation. Den sandsynlighed kan så variere efter en skala (ISA 540, afsnit 4).

Dertil er det også inkluderet i det vejledende materiale, hvor ISA 540 illustrere hvordan standarden er skalerbar, i forbindelse med revisionshandling og risikovurderinger. De handlinger denne ISA kræver af revisoren kan variere betydeligt, hvis revisoren vurderer der er forbundet usikkerhed med det regnskabsmæssige skøn. Her vil Arten, den tidsmæssige placering og omfanget af revisionshandling og risikovurderingshandling skaleres i forhold til den usikkerhed og vurdering af risici for væsentlig fejlinformation. Yderligere beskriver ISA 540 ajourført, at der er visse regnskabsmæssige skøn der kan have en lav usikkerhed forbundet til sig, på baggrund af arten, kompleksiteten og subjektiviteten. For disse regnskabsmæssige skøn vil revisionshandling og risikovurderingshandling forventes ikke at være af omfattende karakter. Hvorimod hvis der er forbundet en høj grad af usikkerhed og kompleksitet til det regnskabsmæssige skøn, vil de revisionshandling og risikovurderingshandling ligeledes være mere omfattende. (ISA 540, afsnit 3).

Dette tolkes således, at revisoren skal i et større omfang benytte sig af professionel skepsis i forbindelse med modeller, metoder samt de data og forudsætninger der anvendes af ledelsen. Yderligere tager standarden højde for kompleksitet i forbindelse med når revisor udarbejder intervaller og estimater, som kommer af de tilpassede revisionshandling til det enkelte regnskabsmæssige skøn, med andre ord så bør revisoren skalere revisionen til størrelsen på den iboende risiko. Dette gøres igennem en dokumenteret forståelse af det regnskabsmæssige skøn, for at opnå egnet og tilstrækkeligt revisionsbevis. Det kan med andre ord beskrives, at ISA 540 ajourført er designet til at kunne skaleres til det individuelle regnskabsmæssige skøn. Det er underordnet om det er et regnskabsmæssigt skøn med en høj grad af kompleksitet eller et regnskabsmæssigt skøn hvor det er mindre kompleks, som f.eks. en lille virksomhed der har en nedskrivning på debitor. (FSR, 2020)

Hvordan ISA 540 ajourført tager højde for iboende risikofaktorer

Ved identifikation og vurdering af risici ved væsentlig fejlinformation, så var den tidligere ISA 540 hovedsageligt fokuseret omkring usikkerhed ved regnskabsmæssige skøn. Iboende risikofaktorer er kendetegnet ved omstændigheder og begivenheder, der kan have en effekt på sandsynligheden for mulig væsentlig fejlinformation, før kontroller tages i betragtning. Den måde ISA 540 ajourført ligeledes tager højde for usikkerhed ved regnskabsmæssige skøn, er ved den anerkender at der foreligger andre iboende risikofaktorer, som revisor bør tage højde for. Disse andre faktorer er *skønsmæssige usikkerhed, Komplexitet og Subjektivitet* (ISA 540 ajourført, afsnit 2, 4, 16).

Skønsmæssige usikkerhed

Ved skønsmæssige usikkerhed skal der forstås den følsomhed skønnet har for manglende præcision ved måling af skønnet. Med andre ord så hvordan små ændringer kan påvirke skønnet, som følge af de data der benyttes til udarbejdelse deraf. Disse dataer der benyttes til at udarbejde skønnet, bliver påvirket af andre faktorer. Dette udgør så en af de iboende faktorer ISA 540 ajourført tager højde for, samt hvad der påvirker usikkerheden ved et regnskabsmæssigt skøn (ISA 540 ajourført, Kapitel 2, 4, 16).

Komplexitet

Ved kompleksitet i ISA 540, refereres til den kompleksitet der kan være forbundet med at udarbejde et regnskabsmæssigt skøn. Her tænkes der hvis der anvendes flere forskellige kilder af data eller der er mange forudsætninger i processen for at udarbejde det regnskabsmæssige skøn, ligeledes hvis det er komplekse modeller der er taget i brug. Det er en væsentlig faktor ISA 540 ajourført sætter fokus på, da i takt med kompleksiteten stiger til at udarbejde det regnskabsmæssige skøn, så vil den iboende risiko stige (ISA 540 ajourført, afsnit 2, 4, 16).

Subjektivitet

Subjektiviteten afspejler de iboende begrænsninger der kunne være på viden eller de data, som er rimelige tilgængelige. Jo flere iboende begrænsninger der er, jo mere vil graden af subjektiviteten forøges for det udarbejdet regnskabsmæssige skøn (ISA 540 ajourført, afsnit 2, 4, 16).

Med ISA 540 ajourført måde at tage højde for de iboende risici, kan det tydeligt ses hvad denne standard ligger vægt på. Tages de iboende risici i betragtning, kan man deraf udlede hvor i høj grad ledelsen kan påvirke de regnskabsmæssige skøn. Med andre ord, så sætter standarden fokus på at revisoren udøver professionel skepsis i høj grad, når der revideres regnskabsmæssige skøn.

Hvad har man ændret i forhold til testning af regnskabsmæssig skøn

Som den tidligere ISA 540, så inkluderede revisors reaktion på vurderede risici en eller flere af disse:

- Opnåelse tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, fra begivenheder der leder op til revisor erklæring
- Test af hvorledes ledelsen har udøvede det regnskabsmæssige skøn; eller
- Fastlæggelse af revisors punkttestimat eller beløbsinterval

For disse test metoder, har IAASB introduceret *objektiv baseret krav*, som har fokus på metoder, modeller, forudsætninger og data. De objektive baserede krav tillader skalerbarhed, i forbindelse med de revisionshandlinger og risikovurderingshandlinger der foretages, tages der ligeledes højde for at jo højere grad af risiko for væsentlig fejlinformation, desto højere grad af revisionsbevis kræves der. (IAASB, 2020).

Med vigtigheden for test af kontroller omkring komplekse regnskabsmæssige skøn, understreger ISA 540 ajourført ligeledes vigtigheden for revisors beslutninger omkring test af kontroller for det relevante regnskabsmæssige skøn. Det bliver understøttet af et nyt krav om særskilt vurdering af betydelig risiko, samt understreger kravene fra ISA 330. Planlægger revisor at basere sig på disse kontroller, skal disse test af kontroller være for den aktuelle periode (ISA 540 ajourført, kapitel 20). Udover dette så understreges der også, at hvis revisor vælger at basere sig på test af kontroller, skal der indhentes mere overbevisende revisionsbevis, desto mere revisor vil basere sig på den operationelle effektivitet af en kontrol. (ISA 540 ajourført, afsnit 19).

Analyse af kendelser vedrørende regnskabsmæssige skøn - Del 2

Der vil i følgende afsnit blive analyseret på kendelser, hvor revisor ikke har levet op til kravene jf. ISA 540. Formål med afsnittet er at kunne besvare problemformuleringen, om hvorvidt revisor er stillet bedre med ajourføringen af ISA 540.

Argumentation for valg af kendelser

Nærværende afsnit tager udgangspunkt i en rapport skrevet af Erhvervsstyrelsen

"Erhvervsstyrelsens tilsyn med revisorer og revisionsvirksomheder" (2020) og

Revisornævnets tidligere afgørelser udgivet af *Revisornævnet* (2022).

Dette afsnit har til formål at belyse den relevante genstandsfeltet ved at gennemgå og analysere forskellige kendelser, herunder fokusere på klagerne over mangler i revisors arbejde i forhold til regnskabsmæssige skøn. IAASB anerkender og understreger, at der har været udfordringer i revisors arbejde med regnskabsmæssige skøn. Dette konkluderer IAASB på baggrund af udførte undersøgelser om kvaliteten af revisioner, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Dette opsummerer udviklingen i kvaliteten af revisioner, der har været kritiserende i forhold til regnskabsmæssige. IAASB har tydeliggjort, at der er flere forhold som påvirker denne udvikling, idet der argumenteres for, at den stigende udvikling i revisionsrisikoen skyldes stigende udvikling i komplekse forretningsmiljøer. Dertil at den relevante finansielle begrebsramme, udvikler sig løbende med fremadskuende information, og ledelses dømmekraft forbliver mere udbredt og oplysninger vedrørende regnskabsmæssige skøn får mere relevans. Dermed er ændringerne i ISA 540 udarbejdede for at videre udvikle og tilpasse standarden efter markedets behov, hertil forbedre revisors arbejde med regnskabsmæssige skøn, ved at adressere og forbedre de risikofyldte områder i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Hensigten er at analysere kendelserne, og forstå hvilke eksisterende klager der er, om revisors arbejde i forbindelse regnskabsmæssige skøn og sammenholde disse klager med ISA 540 ajourført. Dette gøres for at efterprøve om ændringerne ville have haft indvirkning på revisors arbejde i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, og desuden afstem disse konklusioner med forventninger til ISA 540 ajourført.

I forhold til om standarden formår at forbedre begrebsrammen for regnskabsmæssige skøn og revisors revision af regnskabsmæssige skøn. Der bliver taget udgangspunkt i kendelser før udgivelsen af ISA 540 ajourført standarden, eftersom ændringerne i ISA 540 ajourført på dette tidspunkt ikke eksisterede. Dette giver i analysen base, for at måle ændringernes effekter på revisors arbejde, sammenlignet med de gamle reguleringer om regnskabsmæssige skøn. Hertil når revisors overtrædelser opvejes mod de nye ændringer i

standarden og om disse ændringer formår at opløfte begrebsrammen om regnskabsmæssige skøn, fra den foregående begrebsramme om regnskabsmæssige skøn.

Kendelserne indeholder disciplinær klager om revisorer, som blandt andet har lavet revision på regnskabsmæssige skøn i forbindelse med revision af et relevant selskab. Hertil mener anklager, at man ikke har overholdt den relevante regnskabsmæssige begrebsramme i forbindelse med revision af regnskabsmæssige skøn. Anklager får lov til at fremsætte sine synspunkter overfor domstol lignende klageinstans "*Revisornævnet*". Den indklagede får også lov til at fremsætte sine synspunkter overfor revisornævnet. Efterfølgende vurderer revisornævnet om hvorvidt den relevante revisor har overtrådt den begrebsrammen ud fra gældende lov.

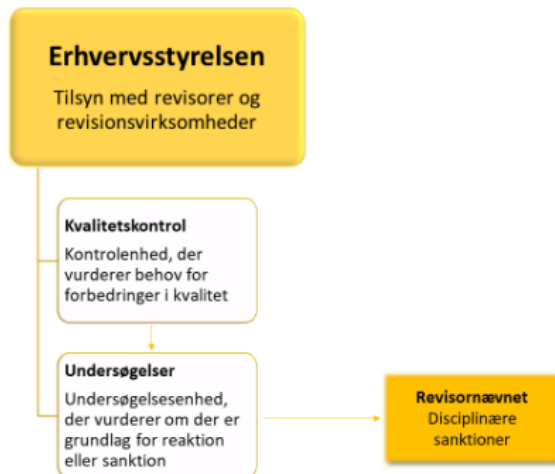
Revisornævnet:

Revisornævnet er en uafhængig administrativ klageinstans. Revisornævnet behandler klager over autoriseret revisorer som efter revisorlovens §1 stk. 2 og 3 har afgivet erklæringer og har tilsidesat god revisorskik efter revisorloven §16. Revisornævnet behandler ikke klager vedrørende rådgivning, kollegiale klager eller revisorhonorar. Hvis man ønsker udtalelser herom eller behandling af disse forhold, så henviser revisornævnet til responsumudvalget danske revisorer (FSR). Formandskab hos revisornævnet består af landsdommer Henrik Bitsch, og byretsdommer Anders Munch-Jensen som er næstformand. Herudover har revisornævnet 11 medlemmer som er godkendte revisorer og 12 repræsentanter for regnskabsbrugere.

Tilsynsmyndigheder:

Nærværende afsnit omhandler hvem der fører tilsyn med revisorerne og revisionsvirksomheders arbejde. Erhvervsstyrelsen er ansvarlig for at føre tilsyn med revisorer og revisionsvirksomheder. Tilsynet omfatter blandt andet ordinær kvalitetskontrol, temabaseret kontrol og tilsyn med obligatoriske efteruddannelser. Formålet med tilsynet, er at medvirke til efterprøve kvaliteten af revisors arbejde, for dermed så regnskabsbrugere kan have tillid til de erklæringer revisor afgiver med sikkerhed. Tilsyn og kontrol er et af de mange midler der sikrer en høj kvalitet ved udførsel af revisionsopgaver, ifølge erhvervsstyrelsen. Erhvervsstyrelsen tilsigter med kontrollen at påse, om

revisionsvirksomheder har en intern organisation, hvor der er implementeret kvalitetsstyringssystem der kan sikre høj kvalitet, integritet og grundighed ved udførsel af erklæringsopgave. Desuden kigger erhvervsstyrelsen på, om revisorer har udført revisionen med god skik og udvist professional skepsis.

(Rapport Erhvervsstyrelsen, 2020, s.4,)

Revisionsvirksomheder er forpligtet til at lade erhvervsstyrelsen tage dem ind til kvalitetskontrol, og lade erhvervsstyrelsen undersøge de relevante materielle efter behov. Erhvervsstyrelsens metodisk tilgang for udvælgelse af virksomheder til kontrol består i, at man på baggrund af en risikobaseret og datadrevet udvælgelse af revisorer og revisionsvirksomheder, foretager et målrettet og differentieret tilsynsindsats i forhold til enkelte revisorer eller revisionsvirksomheders risikoprofil.

Kendelser til brug for analysen

Kendelserne er fundet på revisornævnets hjemmeside og disse er ikke tilfældigt udvalgt men nøje søgt efter. Der er søgt på revisornævnets hjemmeside efter termer "regnskabsmæssige skøn" og "ISA 540" på samme tid. Grunden til at der er søgt efter netop disse termer, skyldes at specialet undersøger regnskabsmæssige skøn og standarden ISA 540, derfor er der interesse i at finde kendelser der har relevans til det. Søgningen er afgrænset til at finde kendelser fra før ISA 540 ajourført trådte i kraft.

Hvis der alene søges på regnskabsmæssige skøn, kommer der 288 kendelser og hvis der kun søges på ISA 540 kommer der 73 kendelser. Når der søges på begge termer samtidig, altså *"regnskabsmæssige skøn"* og *"ISA 540"*, prioriterer søgemaskinen også begge termer og kigger på relevansen mellem dem begge to. Efter at have søgt begge termer kommer der 53 relevante kendelser op. Alle kendelser har et sagsnummer som er deres identifikation og en kendelse kan have en eller klager. Alle kendelser er vurderet med hensyn til tilstrækkelighed for besvarelse af problemformulering.

Vurdering af relevansen af kendelserne

I forhold til at vurdere på tilstrækkelighed af kendelserne, er alle kendelser gennemgåede, i alt 53 kendelser, hvortil der er opstillet en række kriterier. Hensigten med kriterierne, er at måle på om der er match mellem det som specialet undersøger mod det, de enkelte kendelser gennemgår. Hensigten er yderligere at undersøge om der homogenitet imellem kendelserne.

For alle sager er der opstillet følgende kriterier

- Sagsnummer
- Den anvendte revisionsstandard
- Hvilken type regnskabspost omhandler det
- Mangler og fejl i revisionen
- Regnskabsstandard
- Type straf

Homogeniteten bliver fastlagt på baggrund af, om alle de fundne kendelser har disse ovenstående kriterier til fælles. Revisionsstandarder der i fokus er ISA 540 og ISA 540 ajourført. Der skal undersøges om alle kendelser vedrør regnskabsmæssige skøn, og hvilke anmærkninger har revisorer fået, i forhold til en bestemt regnskabspost eller flere bestemte regnskabsposter, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Der skal undersøges om alle kendelser indeholder fejl og mangler, i forhold til regnskabsmæssige, og hvilke tendenser der er gennemgående i kendelserne. Der lavet en liste over de forskellige kendelser, der er gennemgåede og hvilke anmærkninger revisorer har fået, i forhold den anvendte regnskabsmæssige begrebsramme ud fra de angivet termer på søgemaskinen.

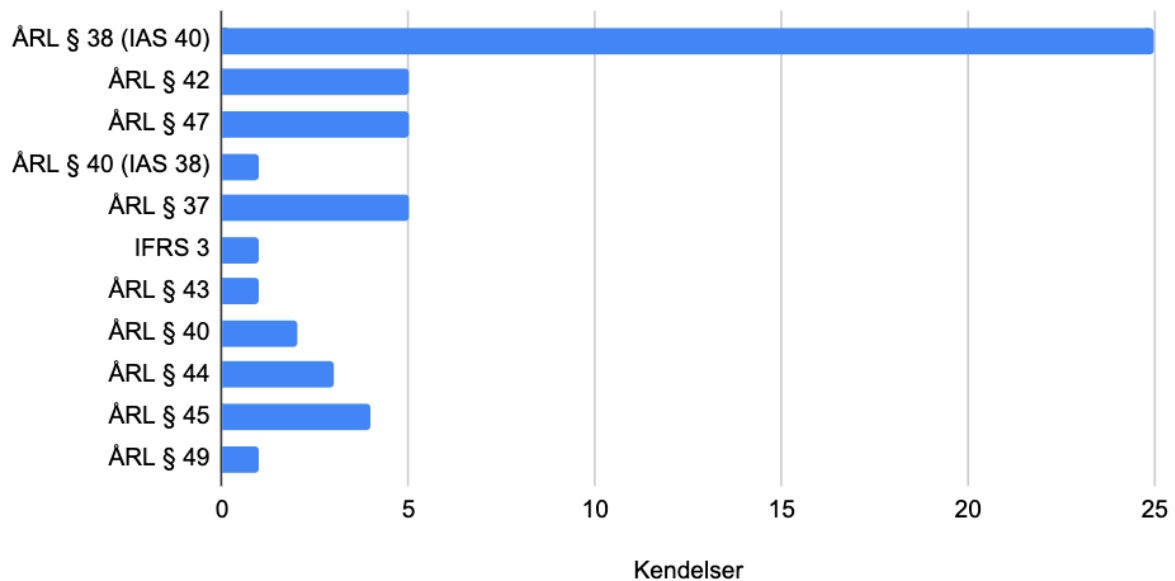
Sags nr.	Dato	Regnskabsstandard	ISA	Regnskabspost	Fejl og mangler i revision	Straf
Sags nr. 1412013	17/09/2014	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 542014	23/04/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende planlægning ift. substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 822014	23/04/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende planlægning ift. substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 932014	17/06/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Mangelfuld dokumentation ift. kapitalandele	Bøde
Sags nr. 62015	07/07/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0702014	13/07/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Goodwill	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 12015	22/07/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende dokumentation for nedskrivning af kapitalandele	Frifundet
Sags nr. 1162014	14/09/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 1152014	30/09/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Mangler i planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 362015	23/12/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 352015	23/12/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 242015	24/02/2016	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 322015	29/04/2016	ÅRL § 40 (IAS 38)	ISA 540	Immaterielle aktiver (udviklingsprojekt)	Manglende yderligere substanshandlinger ift. skøn	Bøde
Sags nr. 982014	25/05/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Mangler i planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 982015	01/06/2016	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 192015	13/06/2016	IFRS 3	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn ift. købssums allokering	Bøde
Sags nr. 162015	13/06/2016	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende dokumentation for nedskrivning af kapitalandele	Bøde
Sags nr. 732015	16/06/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens regnskabspraksis	Frakendelse
Sags nr. 92016	03/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn ift. købssums allokering	Bøde
Sags nr. 82016	03/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Biologiske aktiver	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Advarsel
Sags nr. 202016	12/10/2016	ÅRL § 43	ISA 540	Materielle anlægsaktiver	Manglende dokumentation for ændring af afskrivningsperiode	Bøde
Sags nr. 352013 og 492014	24/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 172016	11/11/2016	ÅRL § 40	ISA 540	Materielle anlægsaktiver (ejendom)	Manglende dokumentation for værdiansættelse af ejendom	intet straf
Sags nr. 392016	16/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 412016	16/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 822016	21/11/2016	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Advarsel
Sags nr. 029 + 0302016	21/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens valg af regnskabspraksis	Bøde
Sags nr. 772016	21/11/2016	ÅRL § 44	ISA 540	Varebeholdning (handels ejendom)	Udfordre ledelsens skøn for den forventet salgspris	Advarsel
Sags nr. 069 + 702016	14/12/2016	ÅRL § 40	ISA 540	Materielle Anlægsaktiver	Manglende planlægning og dokumentation for værdiansættelse	bøde
Sags nr. 067 + 682016	09/02/2017	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 312016	21/02/2017	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 1012016	04/05/2017	ÅRL § 45	ISA 540	Varebeholdning	Manglende dokumentation for værdiansættelse	bøde
Sags nr. 0842016	10/07/2017	ÅRL § 45	ISA 540	Varelager	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 902016	06/11/2017	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 102017	06/11/2017	ÅRL § 44	ISA 540	Omsætningsaktiver (tilgodehavende)	Manglende dokumentation for værdiansættelse	Bøde
Sags nr. 0022018	15/08/2018	ÅRL § 49	ISA 540	Igangværende arbejder	Manglende revisionshandlinger ift. fuldstændighed og værdiansættelse, hvorfor indt. bøde	
Sags nr. 132017	18/12/2017	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 0092017	18/12/2017	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende risikovurdering af revisionsmål og skøn	Bøde
Sags nr. 0152017	05/02/2018	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Frifundet
Sags nr. 0312017	18/06/2018	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0292018	17/12/2018	ÅRL § 42	ISA 540	Goodwill	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Advarsel
Sags nr. 0382018	09/03/2019	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 12019	06/11/2019	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 232020	15/09/2020	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 0152020	15/10/2020	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0142020	15/09/2020	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0082019	22/10/2019	ÅRL § 45	ISA 540	Varelager	Manglende revisionshandlinger ved skøn	Bøde
Sags nr. 0502020	08/02/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0792020	12/04/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende professional skepsis og manglende revisionsbevis	bøde
Sags nr. 0022021	04/06/2021	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende professional skepsis og utilstrækkeligt planlæg ift. skøn	Bøde
Sags nr. 0052021	04/06/2021	ÅRL § 44	ISA 540	Omsætningsaktiv (tilgodehavender)	Manglende revisionshandlinger rettet mod skøn	bøde
Sags nr. 332021	05/10/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investerings ejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn og fornøden skepsis	Bøde
Sags nr. 672021	16/02/2022	ÅRL § 45	ISA 540	Varebeholdning	Manglende udfordring af ledelsens skøn og fornøden skepsis	Bøde

Kilde: Bilag 1 Egen udvikling

Analyse af sagerne

Grundet af specialets omfang og den planlagte tidsramme, fravælges der at analyseres på alle kendelser i detaljer. Det er ved stikprøve udtaget nogle tilfældige kendelser, hvorpå der videre bygges en detaljeret analyse. Ud fra dataene der indsamlede efter gennemgang af alle kendelser, kan følgende tendenser, ud fra nedenstående figur, opsummeres. Figuren viser antal klager fordelt på regnskabsstandarden og revisionsstandarden.

Oversigt over klager fordelt på de relevante revisions og regnskabsområder i forbindelse med regnskabsmæssige skøn.

Kilde: Bilag 2 Egen udvikling

Det fremgår af ovenstående figur at hyppigheden af klager er høj i forholdet mellem ISA 540 og ÅRL § 38, som vedrør værdiansættelse af investeringsejendomme. Analysen bliver afgrænset til at alene fokusere på værdiansættelse af investeringsejendomme og regnskabsmæssige skøn. Dette skyldes dels majoriteten af anmærkninger er i møntet på ÅRL § 38 og ISA 540, hvorfor det ses som værende væsentlig risikofyldt område, i forhold til regnskabsmæssige skøn. Eftersom hensigten er undersøge hvordan de ajourførte ændringer i ISA 540, påvirker den skønsmæssige begrebsramme og revisors arbejde med denne. Derfor anses det for væsentlighed, at undersøge og efterprøve disse ændringer på det mest risikofyldte område, med henblik på regnskabsmæssige skøn. Dette gøres for at få mest mulig indsigt i effekter af ændringerne.

Følgende mangler og fejl fremtræder blandt andet i revisors arbejde med regnskabsmæssige skøn.

- Manglende udfordring af ledelsesskøn
- Manglende planlægning af substanshandlinger
- Manglende dokumentation i forhold til kapitalandele

- Manglende dokumentation for nedskrivning af kapitalandele
- Manglende udfordring af ledelses valg regnskabsmæssige praksis
- Manglende udfordring af revisionshandlinger ved skøn
- Manglende risikovurdering af revisionsmål og skøn

De fleste revisorer er dømt med bøde og nogle med frakendelse mens der en sag hvor revisor er frifundet.

General om måling af investeringsejendomme

Nærværende afsnit inddrager inspiration fra erhvervsstyrelsens beskrivelse om måling af ejendomme, www.erhvervsstyrelsen.dk (2022) og undervisningsmaterielle om "*værdiansættelse af investeringsejendomme*" skrevet af Ejendom Danmark (2021)

Der eksisterer forskellige modeller til brug måling af investeringsejendomme til dagsværdi. Erhvervsstyrelsen har gennem undersøgelser påvist problematik med måling til dagsværdi, henholdsvis efter den afkastbaseret model og ekstern vurdering fra vurderingsmand. Der vil i dette afsnit blive redegjort for problematikker i forbindelse med måling af investeringsejendomme til dagsværdi i henhold til årsregnskabsloven §38.

Ekstern vurdering fra en vurderingsmand:

Ved brugen af metoden, hvor den relevante virksomhed tilsigter at få vurdering fra en vurderingsmand, så har erhvervsstyrelsen bemærket, at der inddrages fremtidige investeringer med i forudsætninger til værdien af ejendommen og dette bliver til en del af grundlaget for ejendommens værdi. Man inddrager altså ejendommens nuværende værdi, plus fremtidige om- og tilbygning der er en fremtidig investering, hvorfor ejendommen bliver ikke målt til den værdi den har her og nu på balancedagen.

I henhold til bemærkninger i love forslag L138 fremsat d. 10 januar 2001, (Årsregnskabsloven §38) fremgår det at

- loven giver ikke definition på investeringsejendomme, som i stedet for overlades dette til regulering ved regnskabsstandarder med baggrund i IAS 40.

Ud fra ovenstående, er det nærliggende at argumentere for at IAS 40 er fortolkningsbidrag til ÅRL §38. I forlængelse til dette finder således indregning og måling efter IAS 40 anvendelse.

IAS 40, afsnit 51 tydeliggør at:

"Investerings ejendommens dagsværdi afspejler hverken fremtidige anlægsinvesteringer, som vil forbedre ejendommen, eller de tilknyttede fremtidige fordele af disse fremtidige investeringer." (Erhvervsstyrelsen, 2022).

Det må siges at en vurderingsmand ikke må, efter den relevante regnskabsmæssige begrebsramme, foretage en vurdering på ejendommens værdi med forudsætning i fremtidige investeringer. Der skal tages udgangspunkt i ejendommens faktiske værdi på balancedagen. Man må ikke tage hensigt til fremtidige modernisering af ejendommen og udbygning.

Afkastbaseret model:

Afkastbaseret model, er en anden måde at måle ejendommens værdi på. Værdien opgøres med baggrund i ejendommens forventede driftsafkast og et forrentningskrav, som determineres på baggrund af individuelle forhold for ejendommen og det generelle renteniveau.

Justering i forrentningskrav har væsentligt betydning for ejendommens værdi.

Forrentningskravet determineres på baggrund af forskellige faktorer. Forrentningskravet påvirkes af effekter fra renteniveau, inflation, konjunkturbetingede forhold, herunder høj eller lav konjunktur og dels på grund af ejendommens individuelle kvalitetsforhold eksempelvis såsom ejendommens beliggenhed, udbud & efterspørgsel, lejekontrakten, alternative anvendelsesmuligheder. Indikation på renteniveau er eksempelvis den lange obligationsrente på realkreditobligationer. Forrentningskrav kan anses som den rente man vil kræve for en ejendom, hvis en interesseret køber ville købe den. Til sammenligning har strøgbutikker betydeligt mindre forrentningskrav, idet disse er nemmere leje ud. Omvendt vil fabrikshaller kræve ombygning hvis lejerer opsiger, hvilket øger også forrentningskravet. Nedenstående er eksempler på faktisk forrentningskrav.

	2018	Høj	lav
Kontor	4,9	7,2 (2003)	5,0 (2017)
Butik	4,9	7,1 (2001)	5,2 (2017)
Industri	6,8	8,7 (2001)	6,3 (2007)
Bolig	4,1	5,4 (2000)	2,9 (2006)

(kilde MSCI (200-2015), ejendomsforeningen Danmarks markedsstatistik (2016-2018))

Risikofaktorer der påvirker forrentningskravet

- Risikofri rente: statsobligation anvendes som udgangspunkt for indikator for risiko rente.
- Markedsrisici:
 - Illikviditet ved salg
 - Risiko ved estimering af markedsleje
 - Risiko ved ændringer i f.eks. beliggenhed, fysiske & funktionel værdi på grund af strukturelle ændringer
 - Risiko ved lovændringer
- Specifikke risici: det kan være manglende lejeindbetalinger. Svært at genudleje ejendommen og for høj ejer udgifter samt vedligeholdelsesudgifter

Modellen for afkastbaserede metode. Modellen tager højde for blandt andet særlige forhold og et forrentningskrav.

$$V = \frac{NI}{R_{real}} * 100 \pm S$$

NI = nettoindtægter

R_{real} = Forrentningskrav

S = særlige forhold for eksempel fradrag for tomgang, tillæg for forudbetalinger, fradrag for udskudt vedligeholdelse.

Et eksempel på beregning for ejendomsværdi, antag

R_{real} = Forrentningskrav = 5 %, (NI) nettoindtægter på 600.000 kr., fradrag for tomgang = 500.000 kr.

$$V = \frac{600.000 \text{ kr.} * 100}{5} - 500.000 \text{ kr.} = 11.500.000 \text{ kr.}$$

Ejendommens værdi bliver dermed 11.500.000 kr., men hvis antages at forrentningskravet er højere dvs. 6 %, hvor meget vil ejendomsværdien være.

$$V = \frac{600.000 \text{ kr.} \cdot 100}{6} - 500.000 \text{ kr.} = 9.500.000 \text{ kr.}$$

Ejendomsværdien vil være 9.500.0000 kr., det vil sige højere afkastningskrav giver lavere ejendomsværdi, og lavere afkastningskrav giver højere ejendomsværdi.

Erhvervsstyrelsen har gennem kontroller konstateret, at visse virksomheder, som nøje vælger at anvende afkastbaseret model, tilsigter at anvende et forretningsniveau, som er betydeligt under det reelle niveau. Ved at få lavere forretningsniveau, så påvirker visse virksomheder dermed ejendommens værdi. De får højere ejendomsværdi på ejendommene end det reelt er. Dette vil være et forket grundlag for ejendommens værdi.

Erhvervsstyrelsen med hensyn til forrentningskravet, opfordrer til at man fastlægger det præcise og de gældende faktiske omstændigheder for forrentningskravet.

Oplysningskrav:

Ved lov nr. 516 af 17 juni 2008 har myndigheder forsøgt at præcisere årsregnskabslovens krav om oplysninger om indregning og måling af investeringsejendomme. Dette er gennemført ved myndighederne har tilføjet nyt krav i årsregnskabsloven §53 stk. 2 nr. 1. Loven tydeliggør og kræver, at der skal gives oplysninger om forudsætninger for den metode, den relevante virksomhed har valgt som beregningsmetode ved måling af investeringsaktiv til dagsværdi efter årsregnskabsloven §38.

Udvalgte kendelser

Sag nr. 1

Sagsnr. 1/2019

Erhvervsstyrelsen mod statsautoriseret revisor A

Sagen indeholder fire klagepunkter som erhvervsstyrelsen har fremsat mod statsautoriseret revisor A. Alle klagepunkter har ikke relevans for opgavens besvarelse, derfor bliver der kun taget udgangspunkt i en af klagepunkter som vurderes til have relevans for opgaven

Anklager:

Revisor har overtrådt for moderselskabet C A/S for år 2014/15 jf. revisorloven §16 om god skik og § 23 stk. 1 om uafhængighed. Revisor har ikke dokumentation for, om de planlagte og udførte handlinger er tilstrækkelige i forbindelse med revision af værdiansættelse af investeringsejendomme. Anklager mener at revisoren ikke har indhentet tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis. Yderligere har kommunikation med den øverste ledelse været mangelfuld.

Der blev afgivet revisorpåtegning på årsrapporten for C A/S d. 27. november 2015 for regnskabsåret 1. juli 2014 til 31 juni 2015. Påtegningen var uden forbehold og supplerende oplysninger. For regnskabsåret er der oplyst, at årets resultat er 5.554.601 kr. og investeringsejendomme, materielle anlægsaktiver og driftsmateriel og inventar udgør værdi på 75.447.577 kr.

Gæld udgør 22.972.881 kr. og egenkapitalen var 26.456.215 kr. samt balancesummen udgjorde 81.710.943 kr.

Der er oplyst følgende om aktiver målt til dagsværdi.

for investeringsejendomme:	
kostpris 1. juli 2014	49.529.799
kostpris 30. juni 2015	49.529.799
værdiregulering 1. juli 2014	23.070.511
årets værdireguleringer	2.699.690
værdiregulering 30. juni 2015	25.770.201
regnskabsmæssig værdi 30. juni 2015	75.300.000

For årsrapporten 2014/15 har selskabet erkendt, at man ikke har anvendt årsregnskabsloven §38 fuldt ud korrekt, idet man har for investeringsejendomme foretaget afskrivninger og at man har bundet opskrivninger på opskrivningshenlæggelser, under egenkapitalen. Værdiregulering af investeringsejendomme til dagsværdi, efter årsregnskabsloven §38, skal foregå over resultatopgørelse og reguleringen skal ikke bindes i egenkapitalen. Opskrivning er en fri reserve. Selskabet erkender at man har anvendt en blanding af årsregnskabsloven §38 og §40. Selskabet har 2 udlejningsejendomme og skulle have anvendt ÅRL §38.

Yderligere af selskabets anvendte regnskabspraksis fremgår det, at grunde og bygninger måles og indregnes efter årsregnskabsloven §38, hvor dagsværdien opgøres på baggrund af afkastbaseret model, herunder vil leje udgøre den forventede markedsleje gældende for det pågældende område, hvor ejendommen er. Afkastsats der anvendes er 4,5% og 5,2 %.

Punkter som revisor anklages og som kvalitetskontrollanten har observeret ved kontrollen værdiansættelse af investeringsejendom

Revisor har i forbindelse med planlægning utilstrækkeligt dokumenteret for risikovurderingshandlinger til identificering af risici for væsentlig fejlinformation i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor har ikke dokumenteret for elementer i den afkastbaseret model til beregning af dagsværdien på ejendommene.

- Revisoren har under revision af planlægningen anført på sin arbejdspapir, at der er væsentligt risiko forbundet med vurdering af ejendomme, når vurderingen sker med afkastbaseret model udarbejdet af ledelse. Alligevel har den relevante revisor vurderet risikoen som værende lav. Ifølge erhvervsstyrelsen har den relevante revisor ikke taget højde for hvordan er ledelsen har udøvet skønnet, og hvilke risici der forbundet med den relevante model der er anvendt.
- *Den indklagedes kommentar:* Man har valgt at risikoen skal være lav og dermed også de planlagte handlinger. Den lav risiko skyldes ledelses erfaring med værdiansættelse samt anvendelse af den anerkendte beregningsmodel og involvering af kreditinstituttet “ *Dette er dog i realiteten ikke et stort problem, da væsentlige regnskabslæser og kreditgiver - E Bank - er godt orienteret og har udvist tilfredshed med værdiansættelsen*” (sags nr.1/2019, revisornævnet, s.5)

Selve udførsel af revisionen menes at være mangelfuld med hensyn, til at afdække de væsentlige og risikofyldte område for værdiansættelse af investeringsejendomme. Man har blandt andet til grundlag for værdiansættelse af investeringsejendomme, anvendt skønsmæssige lejeværdier. Disse skønsmæssige lejeværdier, ligger dog betydeligt højere end de faktiske indtægter. Hvis man indsætter og anvender de faktiske lejeindtægter i modellen, så vil værdien på ejendommen blive betydeligt lavere. Det må derfor kunne argumenteres for, ligesom det også er kontrollantens opfattelse, at revisor ikke har udfordret ledelsens værdiansættelse af investeringsejendomme, hertil tage stilling til den anvendte model og dennes forudsætninger kontra de faktiske omstændigheder.

- o Ejendom nr.1 skønnet markedsleje er 1.500 DKK kv. Men faktiske leje er 1.128 DKK

- o Ejendom nr. 2 er skønnet markedsleje 830 DKK pr. kvm. Men den faktiske leje er på 614 kr.

Kontrollanten vurderer, at værdien vil være lavere med 25,2 mio. kr. for begge ejendomme tilsammen, hvis man anvendte de faktiske lejeindtægter i beregningsmodellen. Indklagede har sit arbejdspapir anført, at man har indregnede stigende fremtidig leje, eftersom lejlighederne kunne renoveres i fremtiden og dermed forøge lejeværdien. ÅRL §38 tillader ikke fremtidige værdistigninger er med i værdiansættelse af ejendommen.

Der har været utilstrækkeligt kommunikation med ledelsen, angående området indregning af indtægter/omsætning. Dette kan man se af revisionsprotokollat.

- Revisor har ikke udført tilstrækkelige substanshandlinger i forhold til transaktioner i forbindelse med omsætningen, man burde have lavet detailtest og substansanalytiske handlinger. Revisor burde have lavet kontrol af huslejekontrakter og analytiske handlinger for månedlige indtægter for de relevante udlejningsejendomme.
- Revisor har ikke i tilstrækkeligt omfang udfordret ledelsens skøn.
Værdiansættelsesmetode der anvendt på ejendomme, især delelementer i modellen til metoden, har revisor ikke tilstrækkeligt forholdt sig til. Kontrollanten mener at revisor burde have udfordret værdierne, især skønnet om lejeindtægter som er vurderet til at være væsentligt højere end det faktisk er. Der er anført i revisors arbejdspapirer, at lejlighederne kunne gennemrenoveres, hvilket giver mulighed for lejen kan stige fremadrettet.

Erhvervsstyrelsen tydeliggør i sine udtalelser, at det må kunne forventes at den relevante revisor forholder nødvendig skepsis og omhu til elementer som medgår i regnskabsmæssige skøn, særligt elementer som indgår i modellen, herunder markedsleje er sat væsentligt højere end det faktiske markedsleje. Den indklagede har ikke forholdt sig kritisk og har ikke dokumenteret og udført tilstrækkeligt revisionshandlinger.

indvirkning af ændringer ISA 540 ajourført

I sagen mod Revisor A understreger revisornævnet at der er flere punkter, oplistet i ovenstående afsnit, at disse anses for at være overtrådt i forhold til regnskabsmæssige skøn. Der er flere betydelige risikofyldte områder som revisor har utilstrækkeligt revisionsdokumentation på.

Ud fra klager og underliggende forklaringer, kan det antages, at revisor har ved udførsel af opgaven overordnet set ikke vist et udfordret, nysgerrig og skeptisk tankegang overfor de værdier, faktorer og elementer som er forelagt i opgaven. Til sammenligning nævner IAASB i forhold til ændringerne, at der eksisterer gennemgående tendens, i at revisorer ikke udfordrer eller at revisor ikke er skeptisk nok, overfor de risici som der foreligger i revision af regnskabsmæssige skøn. En af de fokuspunkter der medfølger af ændringerne, er at ISA 540 ajourført, tilsigter at implementere et mere uafhængigt og udfordrende skeptisk tankgang hos revisorer. I henhold til revisoren A, ville den ajourført standard ISA 540 kræve, at den relevante revisor havde vist betydeligt mere skeptisk tilgang over for elementer i modellen, den anvendte metode samt forudsætningerne. Standarden ville kræve at man havde udfordret værdierne som der foreligger i opgaven. Slutteligt er det et krav fra ISA 540 ajourført, at revisoren revurderer alt revisionsbevis og rimeligheden i sine konklusioner, før revisoren afgiver sin endelige konklusion. Dette giver revisoren mulighed for at gentænke og overveje om der eventuelt er nogle fejl og mangler som revisoren endnu ikke opdaget, og om revisoren er rimelig sine konklusioner. ISA 540 ajourført har specielt anvendt begreber som "udfordring", "spørgsmål" og "revurdere" i standarden for at gennemtvinge professional skepsis i revisorens arbejde med regnskabsmæssige skøn.

Det er yderligere anført i sagen om revisor A, at der har været utilstrækkeligt kommunikation med ledelse om væsentlige forhold, herunder indregning af indtægter/omsætning, hvortil revisoren ikke har udført tilstrækkelig med substanshandlinger, herunder detailtest og substansanalytiske handlinger, som efter omstændigheder revisoren burde have gjort. Det kan konkluderes af revisors revisionsprotokollat, der manglede kommunikation mellem revisoren og ledelsen om væsentlige forhold, herunder om indregning af indtægter/omsætning. Kommunikation med

ledelse anses for at være væsentlig. Det er også et fokuspunkt, der fremtræder i af ændringerne i ISA 540 ajourført. IAASB mener at styring, rapportering og regulering kan være forbedret gennem forbedret tovejskommunikation og dialog mellem revisor og den ansvarlig ledelse angående komplekse estimer og skønsmæssig usikkerhed (paragraf 38). De nævnte handlinger kan godt have positive indvirkning på revisors arbejde, set i forhold til at revisor vurdere om der er relevante forhold angående regnskabsmæssige skøn som der skal kommunikeres om. Dette kunne eksempelvis være i forbindelse med om risici for væsentlig fejlinformation skyldes, hvad enten skyldes skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet, subjektivitet eller andre iboende risikofaktorer. (jf. afsnit A146-A148), hvor revisor kan få afklaring fra ledelse og revisor selv forklar ledelsen, hvis der er mangler eller risici som der skal rettes op på. Dette kan give også revisoren indsigt i ledelsens forståelse af skønsmæssige usikkerhed.

Revisor har i forbindelse med planlægning utilstrækkeligt dokumenteret for risikovurderingshandling, til identificering af risici for væsentlig fejlinformation i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor har ikke dokumenteret for elementer i den afkastbaseret model til beregning af værdien på ejendommene. Revisor har under revision af planlægningen anført, at der er forbundet væsentligt høj risiko i vurdering af ejendomme, når vurderingen sker med afkastbaseret model udarbejdet af ledelse. Alligevel har den relevante revisor vurderet risikoen som værende lav. Dette mener kontrollanten at skulle have været højere og dermed kommer kontrollanten til anden konklusion end revisoren, selvom revisoren har udført de planlagte handlinger, så har disse ikke været tilstrækkelige ifølge kontrollanten. Det må argumenteres for at revisor ikke har udfordret sig selv på at forstå virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller. Dermed danne et stærkt grundlag for at fokusere videre på risikofyldte områder i forbindelse med identificering og vurdering risici for væsentlige fejlinformation. Planlægning er ikke dokumenteret og planlagte handlinger er ikke udført i tilstrækkeligt omfang.

I henhold til ovenstående problematikker har IAASB tilrettelagt yderligere ændringer i ISA 540 ajourført, der skal forbedre revisors planlægning samt dygtiggør revisor til at identificere og vurdere væsentlige fejlinformation i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Med ISA 540 ajourført anerkender IAASB et bredt spektrum af iboende risiko der er

forbundet med regnskabsmæssige skøn. I forlængelse til det fokuserer, prioriterer og inddrager IAASB gennem ændringer af ISA 540, de allerede eksisterende standarder ISA 200, ISA 315 ajourført og ISA 330 mere. ISA 540 ajourført understreger, gennem ændringerne, relevansen af standarderne ISA 200, ISA 315 ajourført og ISA 330 for regnskabsmæssige skøn. Disse standarder bliver betydeligt mere spejlet på tværs af den ny ajourført standard

Med ændringerne har der været meget fokus på at forstå og få afdækket et bredt spektrum iboende risiko i forhold til regnskabsmæssige skøn, ved at vælge at opstille flere krav til revisoren. Revisoren skal opnå yderligere og mere dybdegående indsigt i underliggende fænomener, værdier og risici faktorer tilknyttede iboende risiko i forhold til regnskabsmæssige skøn. Hertil, som tidligere skrevet, præsenterer ISA 540 ajourført, nye termer, hvor der argumenteres for at iboende risiko ikke alene skal vurderes ud fra skønsmæssige usikkerhed, men det skal også vurderes ud fra graden af kompleksitet og subjektivitet der er forbundet med regnskabsmæssige skøn. Dette ville have hjulpet revisoren med afdække og forstå et større spektrum af iboende risici forbundet regnskabsmæssige skøn, når revisoren f.eks. skulle forstå virksomhedens omgivelser og interne kontroller. Dermed vil revisorens muligheder for at identificere risici for væsentlig fejlinformation i forbindelse med regnskabsmæssiges skøn, være forbedret.

Dermed er hensigten med ISA 540 ajourført, at revisoren forsøger at forstå hvilke effekter de iboende risici har for det regnskabsmæssige skøn, som undersøges af revisoren. Ligeledes hvor stor kompleksitet, subjektivitet og andre iboende faktorer der er forbundet med regnskabsmæssige skøn. Desuden skal revisoren forstå hvordan de pågældende iboende risici påvirker den anvendte metode, forudsætninger og data. Passer de relevante metoder, forudsætninger og data med den relevante regnskabsmæssige begrebsramme (ISA 540 ajourført, afsnit 2,4 og 16)

I ISA 540 ajourført tilsigter at forbedre risikovurderingshandlinger i forhold til forstå virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller. Revisor skal lave risikovurderingshandlinger til det omfang, hvor revisor kan identificere og vurdere risiciene for væsentlig fejlinformation i forhold til regnskabsmæssige skøn. I forbindelse med forbedring af risikovurdering, har man i ISA 540 ajourført lagt vægt på at revisor skal lægge

mere arbejde i at forstå interne kontroller i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Altså hvordan den daglige ledelse udøver regnskabsmæssige skøn og hvordan ledelsen udvælger metoden og den tilhørende model samt forudsætninger. Hvis den daglige ledelse laver ændringer, er de så passende i forhold til den relevante begrebsramme. Revisor skal tilsigte at forstå processerne og kontrolaktiviteter.

Mange af kravene i ISA 540 ajourført i forhold til forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller er bygget på kravene i ISA 315 ajourført, men den væsentligste forskel er nu kravene i ISA 540 ajourført er mere præciseret og målrettet samt relaterer sig til udelukkende regnskabsmæssige skøn. Dette ville have givet revisoren A bedre mulighed for at tilrettelægge revision der mere fokuseret og tilrettet mod regnskabsmæssige skøn og dermed give revisoren bedre forståelse af skønnet og de tilhørende risici

Havde revisor fulgt denne standard tilbage dengang i stedet for, så skulle revisoren lave omfattende risikovurderingshandlinger og desuden i forbindelse med identificering og vurdering af væsentlige risici, særskilt vurdere på iboende risiko og kontrol risiko. Den særskilte vurdering hjælper revisoren med at tydeliggøre først hvor høj er iboende risici i forbindelse med regnskabsmæssigt skøn ved at afdække hele spektrum af iboende risici, herunder forstå graden af skønsmæssige usikkerhed og kompleksitet og subjektivitet forbundet med i anvendelse og udvælgelse af metoden, data og forudsætninger. Dette forøger selvfølgelig revisor arbejde, men hensigten i standarden med dette er at forøge kvaliteten af revision i forhold regnskabsmæssige skøn

I forbindelse med den relevante sag kunne revisor f.eks. vurdere på om den relevante regnskabsmæssige begrebsramme kræver en metode som er i sagens natur forbundet med høj skønsmæssig usikkerhed. Yderligere om der kompleksitet forbundet med den metode der anvendes og om ledelsen erfaring med anvendelsen af modellen. I hvilket omfang påvirker subjektivitet valget og anvendelsen af dataene, metoden og forudsætningerne. Selvom revisor anerkender, at ledelsen i den relevante virksomhed, har erfaring med anvendelsen af modellen og der ikke er væsentligt fejl i forrentningskravet, så begrundes kontrollanten for det modsatte, idet kontrollanten kommer frem til værdien på begge

investeringsejendomme bliver 25 mio. kr. mindre sammenlignet det som revisor er kommet frem til. Kontrollanten justerer forrentningskravet til det som det reelt skulle være. Der eksisterer i sagen iboende risici i forhold til ledelsen, som vil påvirke forrentningskravet til at blive mindre og dermed forøge dagsværdien af ejendommene. Revisoren A skulle have under hele revisionen vise skepsis, for eventuel manglende neutralitet hos ledelsen.

ISA 540 ajourført kræver, at når revisor har vurderet iboende risici til at være høj, så skal revisoren vurdere kontrol risiko. Revisor kan foretag vurdering af kontrolrisikoen på mange forskellige måder, hvilket er afhængige af de teknikker og metoder som er mest passende efter omstændigheder. Revisoren skal forstå f.eks. hvordan virksomheden under risikovurderingsproces identificerer risici angående regnskabsmæssige skøn, eller hvordan virksomhedens kontrolaktiviteter er samt ledelsen kan håndtere skønsmæssige usikkerhed og determinering af punktestimat.

Som tidligere skrevet, bør revisoren A have vurderet Iboende risiko og kontrolrisiko særskilt, i overensstemmelse med reglerne i ISA 540 ajourført og ISA 315 ajourført. Dette ville have givet revisoren bedre grundlag for at udforme og udføre yderligere revisionshandling som reaktion på væsentlig fejlinformation for regnskabsmæssige skøn i henhold til ISA 330.

Når revisor har identificeret og vurderet risici for væsentlig fejlinformation, og efterfølgende udformet revisionshandling som reaktion på disse identificeret risici, så kræver ISA 540 ajourført, at man skelner mellem risici der er væsentlige mod risici der er væsentlige og signifikante. Væsentlige og signifikante risici er det, når revisor vurderer risikoen til at være betydelig høj. I henhold til sagen, bør revisoren have forstået skønsmæssige usikkerhed og kompleksitet, som er forbundet med metoden og modellen af den afkastbaseret model anvendt til måling af dagsværdi af investeringsejendomme. Hertil identificerer væsentlige og signifikante risici forbundet metoden, modellen og forudsætninger. Vurderer revisoren, at der er væsentlige og signifikant risici forbundet med metoden, modellen og forudsætninger, så skal revisoren særskilt tilsigte at opnå forståelse er tilknyttet kontroller på områder hvor revisoren identificere væsentlige og signifikante risici. Det må antages, at der er i ISA 540 ajour er en intensiv fokus på at identificere de mest relevante og risikofyldte områder i

forbindelse med regnskabsmæssige skøn og revisor skal reagere på dem efterfølgende. Det vil dermed tilføje forbedrede rimelighed i revisors konklusioner når revisor dækker bredt spektrum af risici i forbindelse med regnskabsmæssige skøn og reagere på disse efterfølgende.

I forhold til hvordan den daglige ledelse udvælger metode, skal revisoren forsøge først at forstå hvilke begrebsramme er relevant for den valgte metode og om den ledelses valgte metode er passende med den relevante begrebsramme. Værdiansættelse af investeringsejendomme efter dagsværdi, sker efter reglerne i ÅRL §38. I henhold til sagen, har den relevante ledelse valgt at anvende den afkastbaseret model i forhold til værdiansættelsen af ejendomme. Ledelsen anerkender at man har anvendt metoden forkert. idet indregning og måling af investeringsejendomme er sket som sammenblanding af ÅRL §38 og §40. ISA 540 ajourført stiller hertil krav om, at revisoren skal tilsigte at forstå om den daglige ledelse forstår at anvende metoden og den tilknyttede model rigtigt.

ISA 540 ajourført beskriver, at visse modeller kan være forbundet med høj skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet og subjektivitet, hvilket forøger modellens iboende risici. Denne tendens er netop gennemgående i den afkastbaseret model i forbindelse med værdiansættelse af investeringsejendomme. Modellen er baseret på komplekse faktorer, der inddrager både individuelle forhold for ejendommen, det generelle renteniveau og konjunktur forhold. Forrentningskravet som er et delelement af modellen, kræver en kompleks subjektiv vurdering af flere forhold, hvilket forøger kompleksiteten i modellen. Det må formodes at de forskellige selskaber laver kontroller til modellen som forebygger fejl, fordi der kan være forbundet høj iboende risiko med modellen. Disse kontroller anses for at være relevante for revisionen. Hertil kræver ISA 540 ajourført i forbindelse med kontrollen af modellen, at revisor bør opnå forståelse af hvordan den daglige ledelse determinerer modellens nøjagtighed og relevans. Samt datene nøjagtighed, fuldstændighed og egnethed. Yderligere hvordan er modellens teoretisk og matematisk forsvarlighed. En af de væsentlige svagheder med afkastbaseret model, er den eksisterende iboende risiko i determinering af forrentningskravet, hvor denne er påvirket skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet og subjektivitet.

Det ses i sagen, at i den anvendte afkastbaseret model, herunder i forrentningskravet, der er medtaget et skøn på fremtidig markedsleje for begge udlejningsejendomme. Derimod er kontrollantens opfattelse, at dette skøn på markedsleje ligger væsentligt højere end den reelle markedsleje, hvorfor dette påvirker værdiansættelsen på ejendommene væsentlig højere. Der er foretaget en subjektiv vurdering på markedsleje og der er medtaget fremtidige investeringer for renovering med i værdien af markedsleje, hvorfor revisoren har argumenteret for, at denne renovering vil øge fremtidig værdi på markedsleje og dermed påvirker det forrentningskravet positivt. Disse opstillede forudsætninger til modellen er dog fejlagtigt lavet af ledelsen og bedømt forkert af revisoren. Der tillades ikke af ÅRL §38, at dagsværdien reguleres på baggrund af fremtidige investeringer, men i stedet skal det baseres på værdien af ejendommen på balancedagen i den tilstand ejendommen findes i.

Det nærliggende afsnit argumenterer for at Revisor A, ikke har udvist professional skepsis over de risici faktorer som der foreligger i opgaven. Desuden manglende udfordring af ledelsesskøn, herunder teste mere målrettet hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn. I forlængelse til dette, er en af de væsentlige ændringer i ISA 540 ajourført, at revisorer skal blive bedre til at udfordre ledelsesskøn. IAASB har tilrettelagt ISA 540 ajourført, så der nu er indstillet flere krav til at man kan opnå mere målbaseret arbejdsindsats. Kravene rettet mod metoder, data og forudsætninger, som vil sige at man tilsigter at udfordre ledelsesskøn mere. IAASB har tilføjet ændringer til test af hvordan den daglige ledelse udøver det regnskabsmæssige skøn. I forbindelse deraf, skal revisor udfordre og efterprøve hvordan den daglige ledelse har valgt og anvendt metode, data og forudsætninger i relation til regnskabsmæssige skøn. Yderligere hvordan daglige ledelse har determineret punktestimat, samt anskaffet tilknyttede oplysninger om skønsmæssig usikkerhed. Eksempelvis skal revisor undersøge de vurderinger, som den daglige ledelse har taget i forhold til valget af metoden. Dette kan give indikationer på manglende neutralitet hos ledelse eller om de betydelige forudsætninger indbyrdes konsistente med hinanden. Desuden skal revisor undersøge om ledelsen, har adresseret skønsmæssige usikkerhed, ved determinering af punktestimat og ved udarbejdelsen af tilhørende oplysninger om skønsmæssig usikkerhed. Er metoder, data og forudsætninger i overensstemmelse med den relevante begrebsramme (ISA 540 ajourført, afsnit 23-26).

Når revisor har opnået forståelse for hvordan ledelsen udøver regnskabsmæssige skøn, ved at revisor efterprøver ledelses punktestimat, data, metode og forudsætning forbundet med regnskabsmæssige, kan revisor nu på baggrund af dette opnåede revisionsbevis, vurdere om ledelsen har hidtil taget passende skridt i forhold til at forstå skønsmæssige usikkerhed og håndtere skønsmæssige usikkerhed. Vurdere revisor at den daglige ledelse ikke har taget væsentlige skridt i forhold til at forstå skønsmæssige usikkerhed, skal revisor anmode daglige ledelse om at foretag yderligere handlinger i forbindelse med at forstå skønsmæssige usikkerhed og forbedre håndtering af dette. Revisor skal genoverveje ledelsens punktestimat. Hvis den daglige ledelse ikke agere på revisorens anmodning, skal revisoren lave egen punktestimat eller beløbsinterval. Revisoren kan ud fra sit eget punktestimat, vurdere om de anvendte metoder, forudsætninger og data er passende efter kravene i den relevante begrebsramme.

ISA 540 ajourført fokuserer også på et ”stand back” krav. Med hensyn til revisoren A, ifølge ISA 540 ajourført, kunne revisor A have vurderet det samlede opnåede revisionsbevis relateret til regnskabsmæssige skøn, uafhængig af om revisionsbeviset var bekræftende eller modstridende. Revisor kunne have lavet en overordnet vurdering på de udførte risikovurderingshandling, revisionshandling og det opnåede revisionsbevis. Revisor kunne derfra vurdere om risiciene for væsentlig fejlinformation på revisionsmålsniveau fortsat var passende, særligt hvis revisoren fandt grund til manglende neutralitet hos ledelsen. Disse handlinger ville have hjulpet revisoren med at revurdere revisionen, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn og eventuel kunne finde frem til mangler i revisionen af regnskabsmæssige skøn eller revurdere rimeligheden i sine eksisterende konklusioner.

Kendelse 2

Sags nr. 15/2020

Erhvervsstyrelsen mod statsautoriseret revisor Lasse Bjørn Nørgård

Klagen som erhvervsstyrelsen har fremsat: Revisor Lasse Bjørn Nørdgård har overtrådt revisorloven §23 stk. 1 og §16 stk. 1 og 2 om god skik, i forbindelse med koncernregnskab for B ApS for regnskabsåret 2015/16. Overtrædelsen skyldes at der ikke er dokumentation for der er udført tilstrækkelig planlægning og revisionshandling samt udvise fornødne professional skepsis ved revisionen af investeringsejendomme. Det heller ej tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for grundlag af den afgivne erklæring.

Revisoren har udtalt om regnskabsmæssige skøn: *"uden at ændre vores mening, bringer vi opmærksomhed på note 7, hvor i ledelsen beskriver firmaets økonomisk situation og skønsmæssig usikkerhed der er forbundet med værdiansættelse af firmaets investeringsejendomme. Vi er enig med ledelsens om beskrivelse af skønsmæssige usikkerhed og regnskabsmæssig behandling."* (sags nr.15/202, revisornævnet, s.2).

Det fremgår af virksomhedens regnskabspraksis at investeringsejendomme indregnes til dagsværdi.

Punkter som Revisoren Lasse Bjørn Nørdgård er anklagede for:

- a) Revisornævnet finder det bevist, at revisoren ikke har i tilstrækkeligt omfang lavet planlægning af revisionshandling med hensyn til at afdække risici der er tilknyttet med værdiansættelsen af investeringsejendomme
- b) Revisornævnet finder det bevidst, at den indklagede revisor ikke har dokumentation for, at han har udført tilstrækkelige revisionshandling samt udvist professional skepsis vedrørende regnskabsmæssigt skøn herunder til regnskabsposten investeringsejendomme.

I forhold til klagepunkt a, klarlægger revisornævnet at den relevante revisor ikke har i tilstrækkeligt omfang foretaget planlægning af revisionshandling, som skal afdække risici forbundet med værdiansættelsen af investeringsejendomme. Der lægges til grund at regnskabsposten for investeringsejendomme udgjorde 1.600 mio. EUR, hvilket var svarende til 97 % af koncernens balance ,og dermed oversteg regnskabsposten revisors fastsatte væsentlighedsniveau. Revisoren manglede at vurdere ledelsens metode til at udøve regnskabsmæssige skøn, eftersom regnskabsposten er væsentlig, samt lave specifikke

revisionshandling for at efterprøve ledelsens forudsætninger i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisoren havde redegjort for, at man anså værdiansættelse af investeringsejendomme for at være et risikofyldt område, samt så havde revisoren anført i sine arbejdsrapporter, at der skal være fokus på ledelsens udarbejdede dokumentation. Dette anses af revisornævnet for at ikke være tilstrækkeligt. Revisornævnet mener der skal konkret planlægning af revisionshandling til.

I forhold til klagepunkt b, eftersom regnskabsposten for investeringsejendomme anses for at være en væsentlig regnskabspost, må man formode også at skønnet, som er forbundet med måling af værdien af investeringsejendommene anses for at være væsentlig. Værdien på ejendommene var målt ud fra en estimeret markedsværdi. Det var en af selskabets eksperter der har foretaget målingen, men den indklagede revisor har ikke dokumenteret for ekspertens færdigheder, objektivitet og kompetencer samt forståelse af pågældende eksperts arbejde. Der er heller ikke dokumenteret for elementer og faktorer der indgår i modellen i forhold til beregningen af dagsværdi på investeringsejendommene, hertil om ledelsens forudsætninger var i orden for anvendelsen af metoden og modellen i forhold til regnskabsmæssige skøn. Den relevante revisor har ikke konkret taget stilling til forudsætningerne og testet elementer der indgår i beregningerne. Den relevante revisor har desuden anført, at værdiansættelsen understøttes af et købstilbud som bindende køb på 1.600 mio. EUR for alle ejendomme. Dette udsagn gøres ugyldigt af revisornævnet, idet købstilbuddet var gældende for nogle udvalgte ejendomme med en værdi på 1.050 mio. EUR og at købstilbuddet var ikke bindende.

Med udgangspunkt i klagepunkt a, skal man indledningsvis vurdere på hvorfor den indklagede revisor ikke har formået at planlægge et tilstrækkeligt omfang af revisionshandling, for at afdække risici der er forbundet med værdiansættelse af investeringsejendommene. Det anses at være relevant at argumentere for at dette kan blandt andet skyldes svage risikovurderingshandling, omkring forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller. Yderligere svage handlinger udført ved identificering og vurdering af væsentlig fejlinformation, som tilsammen kan påvirke revisor til fejlagtigt at vurdere risici forbundet med regnskabsmæssige skøn, som værende lav og

dermed planlægger mindre omfang af revisionshandlinger i forhold regnskabsmæssige skøn end revisor ellers ville have gjort.

I forbindelse med denne problematik så understreger og prioritere ISA 540 ajourført netop relevansen og anvendelse af ISA 315 ajourført, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Det skal forstås i lyset af at standarden ISA 540 ajourført forsøger at styrke begrebsrammen om regnskabsmæssige skøn, ved at tilføje intensiv fokus på iboende risici forbundet med regnskabsmæssige skøn. Derudover tilføjer standarden nye termer såsom kompleksitet og subjektivitet til iboende risikofaktorer. Yderligere kræver standarden at risikovurdering af iboende risiko og kontrolrisiko skal foretages særskilt som i overensstemmelse med ISA 315 ajourført. Den væsentligste forskel er nu kravene i ISA 540 ajourført, at standarden er blevet mere præciseret og målrettet til at identificere og vurdere på væsentlig fejlinformation, i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Dette giver revisor et bedre udgangspunkt for at identificere og vurdere på hvilken grad der er risici for væsentlig fejlinformation forbundet med regnskabsmæssig skøn, og dermed kan revisor planlægge sine revisionshandlinger som reaktion på risici. Iboende risiko og kontrolrisiko vurderes særskilt, idet man vil have et grundlag for at udforme og udføre flere revisionshandlinger, som reaktion på væsentlig fejlinformation for regnskabsmæssige skøn i henhold til ISA 330. ISA 540 ajourført skelner mellem om de identificeret og vurderet risici for væsentlig fejlinformation, er risici som er væsentlig og signifikante. Hvis risici for væsentlig fejlinformation bliver identificeret som værende væsentlig og signifikante, så kræver ISA 540 ajourført, at der laves yderligere risikovurdering i forhold til opnå særskilt forståelse af tilhørende kontroller tilknyttet til signifikante risici.

I henhold til sagen mod revisoren Lasse Børn Nørgård, har revisornævnet identificeret regnskabsposten for investeringsejendomme som værende signifikant og væsentlig regnskabspost, da den udgør 97 % af balancesummen. Dermed anser man også tilhørende regnskabsmæssige skøn som værende signifikant, idet regnskabsposten overstiger revisorens væsentlighedsniveau. I henhold til ISA 540 ajourført kunne revisoren under identificering og vurdering af væsentlige risici, tage i betragtning hvilken grad regnskabsposten for investeringsejendomme er udsat for skønsmæssighed usikkerhed, kompleksitet og subjektivitet og andre iboende faktorer. Revisors overvejelser kunne have

indbefattet hvordan kompleksitet påvirker metoden. Der ses eksempelvis at den relevante virksomhed anvender en ekspert, til at få fastsat dagsværdi af investeringsejendomme. Dette begrundes at metoden som anvendes til udøvelse regnskabsmæssige skøn, er kompleks i sagens natur og dermed er der også større sandsynlighed for at regnskabsmæssige skøn er udsat for væsentlig fejlinformation. Yderligere skulle revisoren Lasse Bjørn Nørdgård forsøge at forstå den afkastbaseret model, herunder forstå hvordan ledelsen har fastlagt forrentningskravet. Forrentningskravet består af elementer som kan være komplekse og subjektive, hvilket forøger risici for væsentlig fejlinformation. Revisoren skulle have forstået hvordan ejendommens forventede driftsafkast er og hvordan er forrentningskrav er determineret af ledelsen. Dermed hvordan den har været påvirket af individuelle forhold for ejendommen og det generelle renteniveau, markedsrisici og specifikke risici. I henhold til dette, hvis revisoren havde identificeret væsentlig fejl som værende *"væsentlige og signifikante"*, skulle revisoren ifølge ISA 540 ajourført, opnå en særskilt forståelse af de tilknyttede kontroller til de pågældende risici, inden revisoren laver test af kontroller for risici som er vurderet som værende væsentlig. Dette ville forbedre revisors planlægning og udførsel af revisionshandlinger, som reaktion på fundne risici for væsentlig fejlinformation. Kontroller til *"signifikante og væsentlig"* risici anses for at være væsentlig for revisionen af regnskabsmæssige skøn.

I forhold til de forhold nævnt i klagepunkt b, så tydeliggør revisornævnet at regnskabsposten for investeringsejendommene har været en væsentlig post, hvor dagsværdien på investeringsejendomme fastsættes på baggrund af en eksperts vurdering. Det har været mangler i revisors revisionshandlinger, idet der ikke dokumentation for om revisor har udført tilstrækkelige revisionshandlinger. Revisoren har hellere ej udvist professional skepsis under revisionen. ISA 540 ajourført stiller krav til informationer udarbejdet af en ledelsesudpeget ekspert, under hensyn til betydeligheden af ekspertens arbejde, at den relevante revisor vurderer på ekspertens færdigheder, kompetencer og objektivitet. Opnå forståelse af ekspertens arbejde, for yderligere at vurdere egnethed af ekspertens arbejde (jf. afsnit A37-A48, ISA 540 ajourført). Forhenværende er forhold som revisoren ikke har forholdt sig til. Modsat stiller ISA 540 ajourført krav til at revisoren skal forholde sig til disse forhold. Indsigt i ekspertens kompetencer og færdigheder, giver revisor et indtryk af om eksperten er i stand til at give udsagn om dagsværdien på

investeringsejendommene, hvorfor revisionshandlinger i forhold til dette anses for at være væsentlige for revisionen. Det vil tilføje rimelighed i revisoren konklusioner.

Det er af revisoren Lasse Bjørn Nørdgård noteret under planlægningen, at investeringsejendomme er væsentlig og et risikofyldt område i forhold værdiansættelse, hvorfor Lasse Bjørn Nørdgård har anført der skal særlig fokus på den af ledelsen udarbejdede dokumentation af værdiansættelse. Selvom revisoren har anført dette, så påvises det af revisornævnet, at Lasse Bjørn Nørdgård ikke har taget stilling til vurdering af ledelsens metode for udøvelse af væsentlig regnskabsmæssige skøn. Dertil manglende konkrete handlinger, for at efterprøve ledelsens forudsætninger for de udøvede regnskabsmæssige skøn. Til sammenligning har ISA 540 ajourført haft fokus på at medtage yderligere revisionshandlinger, efter kravet i ISA 330, som en reaktion på de vurderede risici for væsentlig fejlinformation, hvor man tilsigter og overvejer yderligere årsagerne til den angivne vurdering af fundne risici. Her der blandt andet fokus på at teste, hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn (jf. afsnit 22-27), udover at revisor kan opnå revisionsbevis fra begivenheder der er indtruffet frem til datoen på revisors erklæring samt fastlæggelse af revisors egen punktestimat og beløbsinterval, så kan revisoren teste hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn. Der sket væsentlige ændringer i ISA 540 i forhold til revisoren tester hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn. Hensigten med ændringerne er, at der ønskes en mere udfordrede og uafhængig tankegang, hos revisorer på tværs af forskellige aspekter af regnskabsmæssige skøn. ISA 540 ajourført stiller yderligere krav, til når revisor skal teste hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn. Dermed også udfordre ledelsens skøn mere. Formålet med ændringerne er at få mere en intensiv og målbaseret arbejdsindsats med krav rettet mod metoder, data, forudsætninger.

Henhold til sagen har revisoren manglede at udfordre ledelsens skøn, hvorfor der fejl og mangler i revisionen af den regnskabsmæssige skøn. I forhold til teste af hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn, skulle revisoren have haft fokus på at forstå hvordan den daglige ledelse har valgt og anvendt metoden, forudsætninger og data i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. I forhold til metoden, burde revisor undersøge om den er passende, i forhold til den relevante regnskabsmæssige begrebsramme. Yderligere forstå om der indikationer på manglende neutralitet hos ledelsen i forhold til metoden.

Eksempelvis er der høj iboende risiko i relation til værdiansættelse af investeringsejendomme, idet ledelsen kan forsøge påvirke ejendomsværdien til at være højere end det reelt, er ved at nedjustere på forrentningskravet. Det ses i sagen mod revisoren Lasse Bjørn Nørsgård, hvor værdien af investeringsejendommene var fastsat til 1.600 mio. EUR. Det var et tilbud man havde fået fra en tredjemand, og som blev ugyldiggjort af revisornævnet, da ejendommens samlede værdi kun var 1.050 mio. EUR og købstilbuddet ikke var bindende. Dette resulterede i at købstilbud ikke kunne anvendes, til at understøtte den dagsværdi investeringsejendommene var vurderet til. Revisoren kunne have forsøgt at forstå, om den afkastbaseret model som anvendes til metoden, er i sagens natur kompleks ved indhente yderligere revisionsbevis på det. Samtidig indbefatte i sine overvejelser i forhold til den anvendte model rigtigheden, af de estimerede årlige nettoindtægter og en afkastfaktor på 3,75 %. Revisoren skulle have yderligere taget stilling til de anvendte forudsætninger og endvidere om de vurderinger den daglige ledelse har lavet giver indikationer på manglende neutralitet hos ledelse (jf. afsnit A96). Revisoren kunne have eksempelvis testet elementer fra beregninger, herunder lave efterregning og afstemning af forudsætninger angående udgifter, indtægter, aftalevilkår for fremtidige indtægter, afstem kvadratmeter pris med markedspris. Kigge yderligere på følsomheds beregninger.

Undersøgelse af disse forhold vil have styrket revisors tilstrækkelighed og omfang af revisionsbevis, samt yderligere give revisoren retvisende billede af regnskabsmæssige skøn i forhold til investeringsejendomme. Når revisor skal udfordre ledelsens skøn, skal revisoren blandt andet opveje hvordan den daglige ledelse har udvalgt og anvendte metode, data og forudsætninger. Dertil også hvordan disse er påvirket af subjektivitet, kompleksitet og skønsmæssige usikkerhed. Desuden skal revisoren forstå, hvordan daglige ledelse har determineret punktestimat, samt anskaffe tilknyttede oplysninger om skønsmæssig usikkerhed.

I tilfælde af revisoren vurderer at den daglige ledelse, ikke har forståelse af skønsmæssige usikkerhed og ikke kan håndtere skønsmæssige usikkerhed, skal revisoren bede den daglige ledelse om at foretag yderligere handlinger i forbindelse med at forstå skønsmæssige usikkerhed og forbedre håndtering af dette. Revisor skal genoverveje ledelsens

punktestimat. Hvis den daglige ledelse ikke agere på revisorens anmodning, skal revisoren lave egen punktestimat eller beløbsinterval (paragraf 27 & 28). Revisoren kan ude fra sit eget punktestimat vurdere om de anvendte metoder, forudsætninger og data er passende efter kravene i den relevante begrebsramme.

Angående professionel skepsis:

Revisor manglede at udvise professional skepsis overfor ekspertens arbejde, hans kompetencer og færdigheder i forhold fastsættelse af dagsværdi. Revisoren havde lavet utilstrækkeligt planlægning, i forhold til at identificere og vurdere væsentlig fejl information og dermed afdække risici forbundet med værdiansættelse.

ISA 540 ajourført prioriterer og understreger relevansen af et uafhængig, skeptisk og udfordrende tankegang hos revisorer i forhold til regnskabsmæssige skøn. ISA 540 ajourført er tilrettelagt på en måde, at revisorer der følger standarden, skal på mange områder i revisionen af regnskabsmæssige skøn udvise professional skepsis. Den relevante revisor skal eksempelvis yde mere for at forstå iboende risiko og interne kontrollerne, samt udfordre ledelses skøn. Revisoren skal udfordre den anvendte metode og forudsætninger og modellen. Standarden kræver nu at man designer og udføre yderligere revisionshandlinger på en måde som ikke er orienteret mod at opnå revisionsbevis der er bekræftende eller hellere ej mod udelukke modstridende revisionsbevis (Paragraf 18, ISA 540 ajourført). Revisoren skal reevaluere alt revisionsbevis opnåede i forbindelse revision af regnskabsmæssige skøn, for at vurdere rimeligheden af sine konklusioner i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor skal vurdere på både bekræftende og modstridende revisionsbevis (paragraf 33-35, ISA 540 ajourført).

Det fremgår af både klagepunkt a og b, at der har været flere risikofyldte områder, hvor revisoren mangler at samle tilstrækkelig dokumentation. En væsentlig ændring i ISA 540 ajourført er, at man har forøget kravene til dokumentation. Det vil sige at der nu kræves af revisorer, at hele revisionen af regnskabsmæssige skøn skal dokumenteres. Man skal dokumentere væsentlige elementer i forståelse af virksomheden, dens omgivelser samt interne kontroller (paragraf 39 a, ISA 540 ajourført). Man skal dokumentere forbindelsen mellem yderligere revisionshandlinger og vurderet risici for væsentlig fejlinformation

(paragraf 39 b, ISA 540 ajourført). Yderligere skal revisoren dokumentere sine reaktioner, når ledelsens ikke har taget de nødvendige handlinger, for at forstå og adressere skønsmæssige usikkerhed (paragraf 39 c, ISA 540 ajourført). Revisoren skal dokumentere mulige indikationer på manglende neutralitet hos ledelsen, i forhold til regnskabsmæssige skøn og hvilke indvirkninger det har på revisionen (paragraf 39 d, ISA 540 ajourført). Slutteligt skal revisor dokumentere signifikante konklusioner i determinering af regnskabsmæssige skøn og tilknyttet oplysninger er rimelig eller fejlagtige (paragraf 39 e, ISA 540 ajourført).

Kendelse 3

Sagsnr. 54/2014

Revisortilsynet mod Statsautoriseret revisor H

Efter en orienteret gennemgang af sagens indhold, kan der ses at revisor er anklaget for i alt 3 punkter. Der vil i denne fremstilling af sagen, ikke tages alle klagepunkter i brug, men kun klagepunktet der har relevans for opgavens besvarelse, omkring regnskabsmæssige skøn i forbindelse med investeringsejendomme.

Klage forlyder således.

Statsautoriseret revisor H er anklaget for at have overtrådt revisorloven §16, herunder god revisorskik i den forbindelse med afgivelse af revisionspåtegning på årsregnskabet for G ApS 2011. Klagen er opstået i det der ikke er indhentet tilstrækkelig dokumentation vedrørende revision af værdiansættelse af investeringsejendomme.

Der er af kvalitetskontrollantens gennemgang af sagen konkluderet 14. november 2013, at revisor H har fejlet på følgende punkter for værdiansættelse af 2 investeringsejendomme.

Ved den første ejendom har revisor H manglende tilstrækkelig dokumentation for anvendelse af afkastkrav på 8%, samt manglende udfordring af det anvendte afkastkrav. Der er, jf. kvalitetskontrollantens notat, kun foretaget en stillingstagen til afkastprocenten samt en sammenligning med markedsprisen for en lignende ejendom.

Ved den anden ejendom har revisor H manglende forståelse for usikkerhed der kunne være forbundet med prisnedslag, i forbindelse med værdiansættelsen af ejendommen. Der ses at denne ejendom er indregnet til den udbudspris der er vurderet af salgsopstillingen fra ejendomsmæglerne. Der er ligeledes en manglende udfordring af denne pris fra revisorens side, samt stillingstagen til de faktorer der kan blive påvirket af at nedskrive ejendommen til denne værdi. Revisor H har i sine arbejdspapir meldt ud at han ingen indvendinger har mod den valgte afkastprocent, uden yderligere at redegøre for begrundelsen.

Indvirkning af ændringen af ISA 540 ajourført

Der er i sagen mod revisor H understreget flere punkter fra revisornævnets side, hvor det anses at revisor H har overtrådt revisorloven og ISA'er i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor H har igennem sit arbejde ikke dokumenteret tilstrækkelig, ligeledes er der manglende udfordring af afkastprocent og prisen ejendommen er værdisat til, samt manglende udøvelse af professionel skepsis.

Revisor H burde ved revidering af det regnskabsmæssige skøn, sikre at den bogførte værdi af ejendommene ligger inden for et acceptabelt interval, ved at opstille sit eget estimat og sammenligne og dokumenter dette tilstrækkeligt. Dette gøres ved at sammenligne tidligere periodes skøn og med den relevante periodes estimat, for at opnå en forståelse for hvad der påvirker skønnet. Havde revisor H fulgt ISA 540 ajourført, var der krævet mere af revisor i forhold til dokumentation men også risikovurderingshandling, som der også pointeres af kontrollanten. Derudover er der manglende udfordring af ledelsens metode til udarbejdelse af det regnskabsmæssige skøn. Her har revisor H manglende dokumentation og redegørelse for begrundelsen for det valgte afkastkrav på 8%. Kontrollanten påpeger at indflydelsen om hvorvidt det er 6% eller 8% der benyttes, har en væsentlig indflydelse på selve værdien af ejendommen og dermed en væsentlig indflydelse på revisionspåtegningen. Tages dette i

betragtning, så har ISA 540 ajourført fokus på dette "Standback" krav, hvor revisor H skal vurdere det samlede opnåede revisionsbevis der er relateret til det regnskabsmæssige skøn, hvor det er underordnet om det er bekræftende eller modbevisende for at vurdere om der er risici for usikkerhed forbundet med det relevante regnskabsmæssige skøn. Yderligere er den manglende dokumentation også i strid med ISA'erne, dog er kravet i ISA 540 ajourført forøget i forhold til dokumentation. I dette tilfælde ville revisor H være stillet meget stærkere i forhold til klagepunkterne, hvis der var tilstrækkelig dokumentation for revisor H's begrundelser og handlinger. I denne sag har revisor H blot konstateret at der er benyttet en afkastsats på 8%, hvorimod revisor H burde have udarbejdet eget interval og vurderet hvorvidt det havde et acceptabelt niveau eller ej. Der ses ligeledes at revisor H ikke har taget højde for prisnedslag eller omkostninger vedrørende et salg af ejendommen. Der anbefales derfor at revisor H burde have opnået forståelse for disse faktorer, da denne usikkerhed kan have en effekt på selve prisen af ejendommen.

I denne konkrete sag har revisor H ligeledes kommenteret kontrollantens spørgsmål. Der tages et udsnit af revisor H kommentar vedrørende forhold i klagepunkt B, omhandlende afkastprocenten.

"Jeg har ingen indvindinger til afkastprocenten, idet jeg mener, den afspejler risikoen samt markedet for erhvervsejendomme".

Der ses igennem denne sag at revisor H ikke har tilstrækkelig med dokumentation vedrørende det regnskabsmæssige skøn, hvor forudsætningerne ligeledes ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Revisor H burde have udøvet professionel skepsis vedrørende disse forudsætninger, som Jf. ISA 540 ajourført, så skal revisor være i stand til at identificere disse forudsætninger, for at opnå en tilstrækkelig forståelse for hvilke elementer der kan have indflydelse på det relevante regnskabsmæssige skøn.

Tages dette i betragtning til ISA 540 ajourført, hvor professionel skepsis er et fokusområde, burde revisor H have testet den valgte afkastbaseret model der var anvendt, ved at foretage yderligere risikovurderingshandling relateret til det relevante regnskabsmæssige skøn. Dette bør gøres for at opnå forståelse for kompleksiteten og subjektivitet vedrørende

skønnet, samt for opnå forståelse for de iboende risikofaktorer forbundet med det regnskabsmæssige skøn. Yderligere vil revisor H være bedre stillet i forhold til hvor høj grad af risici for væsentlig fejlinformation der er forbundet med skønnet. Derudover kræves der af ISA 540 ajourført ligeledes at hele forløbet dokumenteres. Føler revisor H der at modellen er kompleks, så bør revisor H indhente yderligere revisionsbevis, for at opveje kompleksiteten af modellen.

På den måde opfordrer ISA 540 ajourført, at revisor H efterprøver forudsætningerne, der er relevant til det regnskabsmæssige skøn, og på den måde vil revisor H have en form for dokumentation for sine handlinger. Dette vil betyde at revisor H har mere arbejde at udføre, i takt med kravene jf. ISA 540 ajourført er forøget.

Der kan ses en forskellig opfattelse af professionel skepsis, som revisor H mener han har udøvet, kontra kontrollantens opfattelse af professionel skepsis i forhold til det regnskabsmæssige skøn. Denne forventning fra kontrollantens side til revisor H, anses som manglende, hvor revisor H føler han har opfyldt kravene. Der ses en tydelig kløft imellem disse to parter. Dette har ISA 540 ajourført ligeledes forsøgt at tydeliggøre, ved at definere begrebet og samt tilføjet endnu mere vejledende materialer for at hjælpe revisoren i sit arbejde og for at afhjælpe denne forventningskløft der er mellem revisoren og samfundet, så de er på bølgelængde vedrørende hvilke krav revisoren skal opfylde.

Kendelse 4

Sagsnr: 116/2014

Revisortilsynet mod statsautoriseret revisor A

Efter en gennemgang af sagens indhold, kunne der konstateres at revisor A i denne sag var dømt en bøde på 50.000 kr., for i alt seks forhold. For dette speciales besvarelse, udvælges der det relevante vedrørende regnskabsmæssige skøn i forbindelse med investeringsejendomme, som der tages yderligere fokus i.

Klagen vedrørende skøn i denne sag forlyder således, at revisor A ikke har været tilstrækkelig i sin dokumentation, hvor der ligeledes er manglende udfordring af ledelsens skøn samt manglende risikovurderingshandlinger.

Der af kontrollantens gennemgang af sagen følgende bemærkninger om revisor As udførelse af revisionsarbejde vedrørende investeringsejendomme, at den anvendte regnskabspraksis ikke er i overensstemmelse med ÅRLs beskrivelse af indregning og måling. Den anvendte regnskabspraksis anses som mere vildledende end informativ, da den beskriver forskellige principper, i forbindelse med måling af investeringsejendommene. Selve investeringsejendommene udgør 92% af balancesummen og indregnes til dagsværdi. Dette anses som værende væsentlig regnskabspost. Det formodes, at revisoren viser i forbindelse med en regnskabspost der er af så væsentlig karakter, professionel skepsis over for de værdier som der foreligger revision af regnskabsposten. Det har revisor dog ikke gjort, hvorfor der væsentlige fejl og mangler i revisionen regnskabsposten investeringsejendomme. En væsentlig ændring i ISA 540 er at standarden forbedrer professionel skepsis, ved at implementere et mere uafhængig og udfordrende skeptisk tankegang hos revisorer. ISA 540 ajourført kræver, at revisor udføre mere målbaseret arbejdsindsats ud fra krav rettet mod hvordan ledelse udvælger og anvender metode, forudsætninger og data. ISA 540 ajourført anvender selektive termer som "udfordring" og "revurdere" for gennemtvunge professionel skepsis i standarden og revisors arbejde med standarden.

I henhold til ISA 540 ajourført, hvis denne standard var fulgt af revisoren dengang, burde revisor A have opnået forståelse af, i hvilken grad der er kompleksitet og subjektivitet og andre iboende risikofaktorer forbundet med værdiansættelse af investeringsejendomme. Yderligere skulle revisoren i forbindelse med risikovurderingshandlinger i forhold til forståelse af virksomheden, dens omgivelser og interne kontroller, afdække et bredt spektrum af iboende risici i forhold hvordan disse påvirkes af skønsmæssige usikkerhed, kompleksitet og subjektivt. Revisoren skulle i denne forbindelse, forstå kravene i den relevante regnskabsmæssige begrebsramme i forhold til regnskabsmæssige skøn, og hvordan disse anvendes i henhold til arten af og omstændigheder for virksomhedens og dens omgivelser. Hertil forstå hvordan begivenheder, transaktioner eller andre forhold

forbundet påvirkes af iboende risici. I henhold til forståelse af interne kontrol skulle revisoren forstå hvordan virksomhedens risikovurderingsproces adresserer og identificerer risici relevant til det regnskabsmæssige skøn. Desuden identificere de relevante metoder, forudsætninger, data og tage stilling til at disse passer sammen med den relevante begrebsramme. Revisoren skulle tilsigte at forstå om den daglige ledelse kan forstå skønsmæssige usikkerhed og endvidere håndtere skønsmæssige usikkerhed. Forstå hvilke kontrolaktiviteter der er implementeret, i forhold til udøvelse af regnskabsmæssige skøn. Dette ville have styrket revisors indsigt i iboende risici forbundet med regnskabsmæssige skøn. Desuden ville det have styrket revisors grundlag for identificere og vurdere væsentlig fejlinformation i forbindelse regnskabsmæssige skøn, samt revisorens mulighed for indhente yderligere dokumentation. IAASBs overvejelser i forhold til ændringerne har inkluderet at der skulle større fokus på ISA 315 ajourført og ISA 330 i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, ved at forbedre kravene netop i forhold til disse standarder i ISA 540 ajourført.

Det følger af ISA 540 ajourført at revisoren, ved identificering og vurderings af væsentlig fejlinformation, skal vurderer iboende risici og kontrol risici særskilt i overensstemmelse med ISA 315 ajourført. Dette ville have givet revisoren et bedre grundlag for udforme og udføre yderligere revisionshandlinger, som reaktion på de vurderet risici i henhold til ISA 330. Hertil skelner standarden yderligere mellem risici der er væsentlig mod risici der væsentlige og signifikante. Det må antages når investering ejendomme udgøre 92 % af balancesummen, hvilket er væsentlig post, så anses risici forbundet med denne regnskabspost som værende væsentlige og signifikante for regnskabet. Det fremgår af ISA 540 ajourført, at revisor skal ved væsentlige og signifikante risici opnå en særskilt forståelse af kontrollerne til disse væsentlige og signifikante risici. Disse kontroller anses for at være væsentlig for revisionen.

Yderligere konstaterede kontrollanten således, at revisor As grundlag for afkast er baseret på den samlede huslejeindtægt på kryds af de 5 ejendomme. Undersøges dette nærmere, er der 3 beliggende i hovedstaden og 2 udenfor hovedstaden. Der er ikke yderligere dokumentation for beslutningen fra revisor A, dog anses det som en væsentlig fejl at der ikke tages højde for den individuelle beliggenhed. Som nævnt tidligere så sætter ISA 540 ajourført revisoren op til at efterprøve forudsætninger og data relevant til skønnet, hvor

faktorer som beliggenhed kan have en betydelig effekt på værdien af ejendomme. I den forbindelse burde revisor A udarbejde en særskilt tilgang til hver enkelt investeringsejendom, hvor faktorer der individuelt er relevante til hver ejendom tages i betragtning. Med andre ord så skaleres hver tilgang til hver ejendom, alt efter hvor kompleks dette måtte være. Dette er jf. ISA 540 ajourført en af de fokus områder der også sættes vægt på, hvor det ikke er nok at generalisere revisionshandlinger over alle ejendommene. Dertil noteres der at jo mere kompleks dette måtte være for revisor, desto mere revisionsbevis ville der skulle samles.

Ligeledes er der ikke tilstrækkelig med dokumentation for begrundelse af den anvendte afkastprocent. Der er konstateret at der er anvendt en afkastprocent på 7%, hvor det er på alle ejendomme. Her er der ikke taget højde for om ejendommene er beliggende i hovedstaden eller udenfor hovedstaden. Yderligere fremgår det at revisor A, ikke har taget stilling til ledelsens udarbejdet skøn, hvor der er manglende udøvelse af professionelle skepsis i forhold til det regnskabsmæssige skøn.

I henhold til ovenstående problematikker beskriver ISA 540 ajourført, at der er visse modeller som kan være forbundet med høj iboende risiko. Hertil nævnes dagsværdi model også. Der ses en gennemgående tendens i at ledelsen tilsigter at forøge ejendomsværdien på investeringsejendomme, ved at påvirke forrentningskravet til at være lavere. Modellen er bygget på komplekse faktorer og den inddrager også subjektive vurderinger om værdien af ejendomme. Det er derfor nærliggende at argumentere at revisoren bør have udvist mere professionel skepsis til de værdier som forelå i opgaven, samt udfordre ledelsens skøn, herunder teste hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn. Med ændringerne i ISA 540 ajourført, har der været overordnet betydeligt fokus på forbedre standarden i forhold revisor udfordre ledelsens skøn mere, herunder efterprøve hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn. Som tidligere skrevet, er hensigten at det skal være mere målbaseret arbejdsindsats rettet mod metoder, data og forudsætninger. Revisor skal udfordre og efterprøve hvordan den daglige ledelse har valgt og anvendt metode, data og forudsætninger i relation til regnskabsmæssige skøn. Yderligere hvordan daglige ledelse har determineret punktestimat, samt anskaffet tilknyttede oplysninger om skønsmæssig usikkerhed.

Når revisoren har opnåede forståelsen af hvordan ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn og hvordan ledelsen fastsætter punktestimat, skal revisoren på baggrund denne forståelse tage stilling til om ledelsen forstår skønsmæssige usikkerhed og om ledelsen kan håndtere skønsmæssige usikkerhed. Hvis det viser sig at ledelsen ikke har taget passende forbehold, for at forstå skønsmæssige usikkerhed og håndtering af denne, skal revisoren bede ledelsen om forbedre denne og samtidig revurdere revisoren ledelsens punktestimat. Viser det sig at ledelsens handlinger ikke er tilstrækkelige, efter anmodning fra revisoren, kan revisoren udarbejde egen punktestimat. Dette gøres til vurdere om de anvendte metoder, data og forudsætninger er passende efter den relevante begrebsramme.

Der ses også at revisor A ikke har tilstrækkelig med dokumentation vedrørende sine revisionshandling for opnåelse af revisionsbevis i forbindelse med investeringsejendommene, samt manglende risikovurderingshandling af værdiansættelsen for investering ejendommene.

Der vil igen blive opfordret til at revisor A udarbejder en særskilt tilgang til hvert enkelt aktiv, som der også anbefales jf. ISA 540 ajourført, at revisor udøver yderligere risikovurderingshandling, for at vurder risici for usikkerhed forbundet med det regnskabsmæssige skøn. Dermed sagt så burde revisor A, for hver enkelt ejendom teste ledelsen metode for udarbejdelse af det regnskabsmæssige skøn. Med det forstås der at revisor A skulle udarbejde egne estimer og efter teste, at den valgte afkastningsprocent ligger inden for et acceptabelt niveau. På denne måde kommer revisor A til at tage stilling til ledelsen måde at udarbejde skønnet på, samt opnå forståelse for de forudsætninger og dataer der er for det relevante regnskabsmæssige skøn.

Diskussion

Forventningskløft ISA 540 ajourført.

For at belyse nogle af de problemstillinger der har været i de førnævnte kendelser, hvor revisor har udarbejdet sin revidering af regnskabsmæssige skøn til bedste opfattelse nogle gange. Her menes der, at revisor ikke har været enig i kontrollantens udtalelser om revideringen. Dette kan føres tilbage til den forventning revisor har til de internationale revisionsstandards, hvor kontrollanten har en anderledes forventning.

Denne kløft opstår i tilfælde af revisor ikke opfylder alle sine pligter vedrørende revidering, som medfører at samfundets forventning til revisoren ikke bliver opfyldt. Med andre ord så sker dette når revisor ikke lever op til den forventede kvalitet, revideringen ikke er tilfredsstillende eller der findes mangler i den ydelse som opgaven kræver i overensstemmelse med de internationale standarder. Dette bringer os tilbage til opfattelsen af selve de internationale standarder. Dette ses for eksempel i sag nummer 2, hvor revisoren mener han har udvist professionel skepsis vedrørende regnskabsmæssige skøn og kontrollanten mener det modsatte. Dette er et godt eksempel der illustrerer den forventningskløft der findes i branchen, og vel også en af grundene til at det utilfredse arbejde fra revisorens side bliver noteret af kontrollanten. Netop denne forskellige opfattelse af forventning til revideringen er, i overensstemmelse med de internationale standarder, gøre at denne kløft opstår. Det der ligger bag revisorens utilfredsstillende arbejde, kan føres tilbage til den kommunikation der imellem samfundets opfattelse af hvad der forventes af revisor, kontra det faktiske arbejde revisor bør udføre. Mere specifikt, kan dette tolkes som den information de internationale standarder beskriver, kontra hvordan revisoren absorberer det. Dette kan skyldes at revisionsstandarden ISA 540, ikke var tydelig nok og gav mulighed for den individuelle revisor til at tolke det som revisoren opfatter det.

Med den ajourførte ISA 540, har IAASB forsøgt at vejlede den individuelle revisor endnu mere ved at understrege hvad fokus er og gøre dette tydeligere. Tages eksemplet fra sag nummer 2, så illustrere det også hvad IAASB forsøger at imødekomme. Denne professionelle skepsis er nemlig en af fokusområderne der er blevet understreget i ISA 540 ajourført. Den individuelle revisor skal nemlig i højere grad udøve professionel skepsis, samt dokumentere

dette. Med alle de ændringer ISA 540 ajourført kommer med, er der samtidig masser af ekstra vejledende materiale til at forklare og beskrive den information IAASB forsøger at videregive til revisoren.

Dertil kan ISA 540 ajourført tolkes som måden IAASB forsøger at formindske denne forventningskløft, ved at formidle den information igennem ISA 540 ajourført, mere tydelig og med ekstra vejledende materiale, for at hjælpe revisoren til at opfylde den forventning samfundet har til revisoren. På den måde vil samfundets krav være tydeligere overfor revisor, for at mindske den variation der kan forekomme i selve opfattelsen af samfundets krav inden for regnskabsmæssige skøn. Yderligere vil det formindske præstationskløften, hvor kendelser med *mangelfulde ydelser* vil blive færre, i takt med *mangelfulde standarder* bliver færre. Dette skal tolkes som jo tættere disse to begreber kommer på hinanden, jo mindre bliver *præstationskløften*. (Porter, 1993).

Principal ISA 540 ajourført

Principal-agent teori omhandler et asymmetrisk forhold, hvor magten er på den ene side og viden samt information er på den anden. Teorien antager, at i et forhold hvor der eksisterer asymmetrisk information, er det agenten som har fordel. Det bliver relevant for principalen at få agenten til at agere på en måde som han vil selv agere hvis han havde samme informationer og viden til rådighed. Agenten kan tage beslutninger der kan påvirke principalens omstændigheder, men omvendt vil principalen kunne observere agentens resultater som præsteres af agenten. Principalen kan i meget begrænset omfang observere agentens handlinger, fordi en fuldkommende observering af agentens handlinger vil være for omkostningsfuld for principalen. Agentens agenda og interesser kan være forskellige fra principalens, hvorfor principalen har brug for føre tilsyn med agenten for sikre sig mod skjulte adfærd og informationskløft. I henhold til regnskaber, er det revisor som bruges til kontrol af regnskaber, for at netop imødegå at der ikke kommer kløft i informationer mellem ejeren af enhed og den ansvarlig ledelse. Det er ledelsen som er ansvarlige for at udarbejde regnskaber. Ejerne bruger revisorer til at føre kontrol med regnskaber og give en udtalelse herom. Det fremgår desuden af revisorloven §16, at en revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant og revisor skal udvise god revisor skik, hvilket indebærer at revisor skal lave opgaven med nøjagtighed, hurtighed og omhu. Revisor skal udvise professional skepsis

og sikre sin uafhængighed under opgavens udførsel. I forholdet mellem revisor og principalen, må det antages at principalen sætter sin tillid til revisor om at revisor udøver sit erhverv med rette omhu, nøjagtighed og professional skepsis. Dette er dog mere abstrakt end hidtil antaget. Det skal ses i forlængelse med, at der kan være en eller flere iboende risici faktorer, som er forgrenet dybt i regnskabsposter, netop på grund af deres komplekse natur. Det må antages at disse udfordringer kan komme i krambolage med revisors kontrol af regnskaber. Det skal ses i lyset af den relevante revisors kompetencer og evner til afsløre risici forbundet med regnskabsposter. I henhold til regnskabsmæssige skøn ses det, ud fra de oplyste kendelser, at der er gennemgående tendens i, at revisorer mangler at udfordre ledelsens skøn i forhold til regnskabsmæssige skøn inden for forskellige regnskabsposter og revisorer manglede udvise professional skepsis under opgave udførsel. Desuden indsamlede revisorer ikke nok dokumentation for planlægning og udførsel af revisionen. Helt konkret påviser de gennemgåede 53 kendelser, at 47 % af klager vedrører revisorer manglede at udfordre ledelsesskøn og 22 % påviser at revisorer havde utilstrækkeligt planlægning under revision af regnskabsmæssige skøn samt 15 % vedrører mangelfuld dokumentation. De resterende 16 % inkluderer blandt andet at revisor manglede at udvise professional skepsis. Det må formodes yderligere at revisorer i bredt vifte af kendelser har overordnet set ikke udvist professional skepsis, hvorfor de ikke har formodet at udfordre ledelsens skøn og udføre planlægning i mere tilstrækkeligt omfang eller indbringe dokumentation for revision af regnskabsmæssige skøn. Kendelserne viser desuden at hyppigheden af klager er væsentlig høj ved værdiansættelse af investeringsejendomme målt til dagsværdi, ÅRL §38. Det vises af tidligere analyse i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, at den metode og model som anvendes til måling af investeringsejendomme er af sagens natur kompleks, fordi forudsætninger til modellen er komplekse og modellen inddrager subjektive faktorer der forøger yderligere risici for skønsmæssige usikkerhed. Erhvervsstyrelsen skriver, at ved anvendelse af den afkastbaseret model anvendt til måling af dagsværdi på investeringsejendomme, ses der en gennemgående tendens i ledelsen forsøger at påvirke afkastkravet til at være lavere, hvilket er medvirkende til at forøge ejendomsværdien højere end det reelt er. Dette forsøger endvidere risikoen for fejlinformation i regnskabet. Med udgangspunkt i bilag 2, ses det også at investeringsejendomme er den regnskabspost som de fleste klager omhandler i forbindelse med regnskabsmæssige skøn.

Ude fra ovenstående tendenser i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, kan det ses at revisorer imødegår udfordringer i forbindelse regnskabsmæssige skøn af investeringsejendomme. Dette kan enten skyldes, at de relevante revisorer ikke har kompetencerne eller de har udvist uagtsomhed under opgaven. En anden forklaring kunne være, at der muligvis ikke er nok regulering inden for den relevante begrebsramme. Fælles for disse tendenser er, at de er modstridende i forhold til principalens forventninger til revisor, set i lyset af at ejerne af en virksomhed anvender revisor til at kontrollere om oplysninger i regnskabet i forbindelse med regnskabsmæssige skøn er korrekte. Principalen, som er ejerne, ønsker at få øget tillid til det regnskab som agenten har udarbejdet. IAASB anerkender at der er forøget revisionsrisiko forbundet med regnskabsmæssige skøn grundet stigende udvikling i komplekse forretningsmiljøer og den relevante finansielle begrebsramme udvikler sig også løbende, hvorfor man med ændringer tilsigter at revisorer får en mere uafhængig, skepsis og udfordrende tankegang. I ISA 540 ajourført forbedres og udvides en række allerede eksisterende krav med henblik på at forebygge og minimere informationskløft i regnskaber forbundet med regnskabsmæssige skøn. Dermed er det også medvirkende til at revisorer bedre kan imødekom forventninger som principalen sætter for dem i forhold til regnskabsmæssige skøn. Principalen kan f.eks. være både ejere af en virksomhed, men også andre regnskabslæsere der brugere regnskabet under forudsætning af at revisor har kontrolleret den (O. Elling. 2019).

Konklusion

Opgavens formål var at undersøge hvilke udfordringer revisorer havde med hensyn til regnskabsmæssige skøn, samt hvordan ISA 540 ajourført skulle kunne hjælpe på disse udfordringer. For at kunne besvare specialets problemformulering, har det været nødvendigt at få indsigt i ISA 540 og ISA 540 ajourført, hvortil forståelsen og fortolkningen har givet indsigt i hvilke ændringer der er kommet. Dette har dannet grundlag for analysering af kendelserne vedrørende regnskabsmæssige skøn.

Der kan ud fra analyse af ændringer konkluderes, at ISA 540 ajourført forbedre og udvider en række eksisterende krav sammenlignet med ISA 540. Der opfordres med ændringerne at revisor får en mere uafhængig og udfordrende, samt skeptisk tankegang overfor værdier, som foreligger ved revision af regnskabsmæssige skøn. ISA 540 ajourført anerkender spektrum af iboende risiko der er forbundet med regnskabsmæssige skøn, hvorfor der med ændringerne understreges relevansen af iboende risiko i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Dette gøres ved at der præsenteres nye iboende risikofaktorer som kompleksitet og subjektivitet der skal tages højde for, samt at der i højere grad fokuseres på relevante ISA'er som ISA 315 og 330 i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Revisor skal tilrettelægge planlægningen til det omfang, at vedkommende kan finde risici for væsentlig fejlinformation og reagere på fundne risici i forbindelse med regnskabsmæssige skøn. Hertil stiller ISA 540 ajourført krav om at risikovurdering af iboende risiko og kontrol risiko skal foretages særskilt, jf. ISA 315, det skal danne grundlag for at udforme og udføre yderligere revisionshandlinger som reaktion på væsentlig fejlinformation for regnskabsmæssige skøn. I forlængelse af når revisor laver revisionshandlinger, så skal revisor tilsigte, at udforme og udføre revisionshandlinger på en måde, at de hverken er orienteret mod at opnå bekræftende revisionsbevis og hellere ej mod at udelukke modstridende revisionsbevis. ISA 540 ajourført kræver at revisorer udarbejder dokumentation under hele revisionen af regnskabsmæssige skøn, herunder fra start ved risikovurderingshandlinger og relateret aktiviteter til slut når revisor skal kommunikere med ledelsen. Revisor skal i forbindelse med regnskabsmæssige skøn tilsigte at opnå forståelse af hvordan ledelsen udvælger metode og tilhørende modeller samt forudsætningerne, hvor revisor skal gennem revisionen efterprøve deres udsathed for kompleksitet, subjektivitet og skønsmæssige usikkerhed. Revisor skal

afstem om den relevante metode og modeller passer med den relevante regnskabsmæssige begrebsramme.

Derudover kan der konkluderes at professionel skepsis er et væsentlig fokus område i ISA 540 ajourført, da det spiller en vigtig faktor i at revidere regnskabsmæssige skøn. Det har medført at ISA 540 ajourført har øget kravene og bestemmelserne for at øge revisors udøvelse af professionel skepsis. "*Stand back*" kravet er en af disse ændringer der er kommet med ISA 540 ajourført, som forsøger at opfordre revisoren til at vurdere det samlede revisionsbevis relevant til regnskabsmæssige skøn, underordnet om det er modstridende eller bekræftende. En anden måde standarden opfordrer revisoren til at udøve professionel skepsis, opleves i udformningen af standarden er der benyttet særlige ord til at vække denne skeptiske tankegang hos revisoren. De ord der lægges vægt på er ord som "*revurdere*", "*sætte spørgsmålstegn ved*" og "*udfordre*", for at gøre revisoren mere opmærksom på at være skeptisk i forhold til de informationer han modtager. Dette gøres ligeledes for at opfordre revisoren til at udfordre ledelsens skøn og udvise professionel skepsis.

Et andet fokusområde der kan konkluderes ISA 540 ajourført introducere, er den her skalerbarhed den muliggøre. Der opfordres igennem standarden, at revisoren skalere sine revisionshandlinger i forhold til det relevante regnskabsmæssige skøn. Det vil sige omfanget af revisionshandlinger og risikovurderingshandlinger afhænger af hvor kompleks det regnskabsmæssige skøn er, som vil sige at jo mere kompleks det er jo mere revisionsbevis kræves der af revisoren jf. ISA 540 ajourført. På den måde kan det tolkes, at ajourføringen af ISA 540 gøre den mere opdateret og relevant, i forhold til hvordan virksomhederne har udviklet sig og blevet mere komplekse med tiden.

Der kan ud fra kendelserne konkluderes de primære kritikpunkter revisoren anklages for i forbindelse med regnskabsmæssige skøn, er at revisor havde mangler i at udvise professionel skepsis under opgavens udførsel, manglende dokumentation for planlægning og udførsel af revisions, samt manglende udfordring af ledelsens skøn.

Med udgangspunkt i udfordring der er med ledelsens skøn, ISA 540 ajourført forebygger disse udfordringer ved at kræve revisor laver yderligere revisionshandlinger. De yderligere revisionshandlinger er i overensstemmelse med ISA 330, en reaktion på de vurderede risici for væsentligt fejlinformation på revisionsmålsniveau, hvor årsagerne til den angivne vurdering af de pågældende risici overvejes. Revisor skal teste hvordan den daglige ledelse udøvede det regnskabsmæssige skøn. I forlængelse til dette, skal revisor efterprøve hvordan daglige ledelsen har valgt og anvendt metoden, data og forudsætningerne for udarbejdelsen af skønnet. Endvidere hvordan den daglige ledelse har fastsat sit egen punktestimat. Vurdere revisoren at den daglige ledelse ikke har taget passende skridt til at forstå eller håndtere skønsmæssige usikkerhed, skal den relevante revisor forespørge ledelsen om at de skal tage yderligere handlinger for forstå skønsmæssige usikkerhed. Hvis revisor at den daglige ledelse, efter revisors anmodning, stadig ikke har taget passende skridt til at forstå skønsmæssige usikkerhed, så skal revisoren udarbejde egen punktestimat eller beløbsinterval for at vurdere om den anvendte metode, forudsætninger og data er i overensstemmelse med relevante begrebsramme. På den måde kan revisoren både udøve professionel skepsis, ved at udfordre ledelsens skøn og finde ud af hvor neutral ledelsen har været i udarbejdelse af deres skøn. Dermed vil effekten af ISA 540 ajourført med henblik på udfordring af ledelsens skøn, være effektiv og have stillet revisoren bedre i forhold til dette klagepunkt.

I forhold til næste tendens revisoren bliver kritiseret for, så er manglende dokumentation for planlægning og udførsel af revision en af de punkter der har været problematisk. Dette imødekommer ISA 540 ajourført, ved at forøge kravene til dokumentation, samt processen revisoren gennemgår fra revisions- og risikovurderingshandlinger til erklæringen. Det er ligeledes her skalerbarheden kommer til udtryk, hvor kravene for revisionsbevis er forøget. Der kræves her mere revisionsbevis i takt med jo mere kompleksiteten forøges for skønnet. Mangelfuld dokumentation af regnskabsmæssige skøn forringer revisors mulighed for at revurdere sine konklusioner og rimeligheden af disse. Dokumentationen b samtidig revisors egen forståelse og gennemgang regnskabsmæssige skøn, dette relevant når revisor som afslutningsvis del i revision af regnskabsmæssige skal revurdere sine konklusioner.

Der kan der dermed konkluderes at ISA 540 ajourført imødekommer de problematikker der har været i kendelserne vedrørende regnskabsmæssige skøn og vil alt andet end lige have stillet revisoren bedre, hvis kravene i ISA 540 ajourført var fuldt og var gældende på daværende tidspunkt. Det vil så betyde at generelt set, med det øgede krav og fokus omkring professionel skepsis, større krav til dokumentation for revideringen samt udfordring af ledelsens skøn, vil bekræfte specialets hypotese om færre kendelser vedrørende regnskabsmæssige skøn, hvis revisorerne havde fulgt ISA 540 ajourført.

Litteraturliste

Artikler/rapport

Erhvervsstyrelsen. (2018). *Årlig redegørelse for Erhvervsstyrelsens tilsyn med revisorer og revisionsvirksomheder, kvalitetskontrol 2016*. Erhvervsstyrelsen.

Erhvervsstyrelsen. (2020). *Redegørelse for Erhvervsstyrelsens tilsyn med revisorer og revisionsvirksomheder*. Erhvervsstyrelsen.

FSR - Danske Revisorer. (2020). Ajourført revisionsstandard om regnskabsmæssige skøn giver mere arbejde for revisor og regnskabsaflæggere i 2020. FSR – Danske Revisorer.

IAASB – 2018. Basis for Conclusions Prepared by the Staff of IAASB

Ikke-navngivet RUC studerende (2007). *Samlet rapport*.

Porter, B. (1993). An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap. *Accounting and Business Research*

Bøger

Blume, P. - Retssystemet - Djøf forlag (4. udgave) - 2020

Darmer, P. et al. Paradigmer i Praksis: Handelshøjskolens forlag (2. udgave) (2010)

Eilifsen, A., Messier Jr., W. F., Glover, S. M., & Prawitt, D. F. (2013). *Auditing & Assurance Services* (3rd ed.). McGraw-hill Education.

Elling, J. O., Kyhnauv-Andersen, C., Kyhnauv-Andersen, H., & Kyhnauv-Andersen, P. (2019). *Finansiel rapportering: Teori og regulering*.

Hansen, L., & Werlauff, E. *Den juridiske metode – en introduktion*. (2016). Juridisk metode: Djøf forlag (2. udgave)

Samuelsen, M., Davidsen, C., Sudan, S., & Parker, H. (2019). *Revision i Praksis* (2nd ed.). Karnov Group.

Smith, M. *Research Methods in Accounting. Accounting Methods*: Sage Publications (5. udgave) (2020)

Standarder

IAASB. (2019). *ISA 540 ajourført – Revision af regnskabsmæssige skøn, herunder regnskabsmæssige skøn over dagsværdi og tilknyttede oplysninger*. International Auditing and Assurance Board.

IASB. (2009). *ISA 540 – Auditing Accounting Estimates and Related Disclosures*. International Auditing and Assurance Board.

Love

Årsregnskabsloven

Revisorloven

Kendelser

Tabeloversigten i bilag 1.

Links

www.Erhvervsstyrelsen.dk

www.rn.naevneneshus.dk

Bilag

Bilag 1:

Sags nr.	Dato	Regnskabsstandard	ISA	Regnskabspost	Fejl og mangler i revision	Straf
Sags nr. 1412013	17/09/2014	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 542014	23/04/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendom	Manglende planlægning ift. substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 822014	23/04/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendom	Manglende planlægning ift. substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 932014	17/06/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Mangelfuld dokumentation ift. kapitalandele	Bøde
Sags nr. 62015	07/07/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0702014	13/07/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Goodwill	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 12015	22/07/2015	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende dokumentation for nedskrivning af kapitalandele	Frifundet
Sags nr. 1162014	14/09/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 1152014	30/09/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendom	Mangler i planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 362015	23/12/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 352015	23/12/2015	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendom	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 242015	24/02/2016	ÅRL § 47	ISA 540	udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 322015	29/04/2016	ÅRL § 40 (IAS 38)	ISA 540	immaterielle aktiver (udviklingsprojekt)	Manglende yderligere substanshandlinger ift. skøn	Bøde
Sags nr. 982014	25/05/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Mangler i planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 982015	01/06/2016	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 192015	13/06/2016	IFRS 3	ISA 540	kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn ift. købssums allokering	Bøde
Sags nr. 162015	13/06/2016	ÅRL § 42	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende dokumentation for nedskrivning af kapitalandele	Bøde
Sags nr. 732015	16/06/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens regnskabspraksis	Frakendelse
Sags nr. 92016	03/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn ift. købssums allokering	Bøde
Sags nr. 82016	03/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Biologiske aktiver	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Advarsel
Sags nr. 202016	12/10/2016	ÅRL § 43	ISA 540	Materielle anlægsaktiver	Manglende dokumentation for ændring af afskrivningsperiode	Bøde
Sags nr. 352013 og 492014	24/10/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 172016	11/11/2016	ÅRL § 40	ISA 540	materielle anlægsaktiver (ejendom)	manglende dokumentation for værdiansættelse af ejendom	intet straf
Sags nr. 392016	16/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 412016	16/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 822016	21/11/2016	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Mangler i planlægning af substanshandlinger	Advarsel
Sags nr. 029 + 0302016	21/11/2016	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens valg af regnskabspraksis	Bøde
Sags nr. 772016	21/11/2016	ÅRL § 44	ISA 540	varebeholdning (handelsejendom)	udfordre ledelsens skøn for den forventet salgspris	Advarsel
Sags nr. 069 + 702016	14/12/2016	ÅRL § 40	ISA 540	materielle Anlægsaktiver	manglende planlægning og dokumentation for værdiansættelse	bøde
Sags nr. 067 + 682016	09/02/2017	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 312016	21/02/2017	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 1012016	04/05/2017	ÅRL § 45	ISA 540	varebeholdning	Manglende dokumentation for værdiansættelse	bøde
Sags nr. 0842016	10/07/2017	ÅRL § 45	ISA 540	Varelager	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 902016	06/11/2017	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 102017	06/11/2017	ÅRL § 44	ISA 540	omsætningsaktiver (tilgodehavende)	manglende dokumentation for værdiansættelse	Bøde
Sags nr. 0022018	15/08/2018	ÅRL § 49	ISA 540	igangværende arbejder	manglende revisionshandlinger ift. fuldstændighed og værdiansættelse, hvorfor indt. bøde	
Sags nr. 132017	18/12/2017	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 0092017	18/12/2017	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende risikovurdering af revisionsmål og skøn	Bøde
Sags nr. 0152017	05/02/2018	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	Investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Frifundet
Sags nr. 0312017	18/06/2018	ÅRL § 47	ISA 540	Udskudt skatteaktiv	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0292018	17/12/2018	ÅRL § 42	ISA 540	Goodwill	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Advarsel
Sags nr. 0382018	09/03/2019	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 12019	06/11/2019	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 232020	15/09/2020	ÅRL § 37	ISA 540	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	Manglende planlægning i substanshandlinger	Bøde
Sags nr. 0152020	15/10/2020	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0142020	15/09/2020	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0082019	22/10/2019	ÅRL § 45	ISA 540	varelager	Manglende revisionshandlinger ved skøn	Bøde
Sags nr. 0502020	08/02/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	Manglende udfordring af ledelsens skøn	Bøde
Sags nr. 0792020	12/04/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	manglende professional skepsis og manglende revisionsbevis	bøde
Sags nr. 0022021	04/06/2021	ÅRL § 47	ISA 540	udskudt skatteaktiv	manglende professional skepsis og utilstrækkeligt planlæg ift. skøn	Bøde
sags nr. 0052021	04/06/2021	ÅRL § 44	ISA 540	omsætningsaktiv (tilgodehavender)	manglende revisionshandlinger rettet mod skøn	bøde
sags nr. 332021	05/10/2021	ÅRL § 38 (IAS 40)	ISA 540	investeringssejendomme	manglende udfordring af ledelsens skøn og fornøden skepsis	Bøde
Sags nr. 672021	16/02/2022	ÅRL § 45	ISA 540	varebeholdning	manglende udfordring af ledelsens skøn og fornøden skepsis	Bøde

Bilag 2:

Oversigt over klager fordelt på de relevante revisions og regnskabsområder i forbindelse med regnskabsmæssige skøn.

